TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

114'üncü Birleşim
23 Temmuz 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**162**
II.- GELEN KÂĞITLAR	**166**
III.- YOKLAMALAR	**255,256**
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	**174,177,179**
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	*174:175,177:178,179:180*
1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	174:175
2.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay şehir planlamasına ve TOKİ konutlarına ilişkin gündem dışı konuşması	177:178
3.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, 23 Temmuz Erzurum Kongresi'nin 107'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	179:180

Sayfa

V.- AÇIKLAMALAR **175,178,180,209,210,219, 236,259,260**

1.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Karasu sahilindeki vatandaşların evleriyle ilgili yürütülen sürece ilişkin açıklaması 175:176

2.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, vakıf ve dernek kurarak halkın duygularıyla oynayanlara ilişkin açıklaması 176

3.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Genel Kurula gelecek olan öğrenci affıyla ilgili düzenlemeye ilişkin açıklaması 176

4.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, kamu mühendislerine ilişkin açıklaması 176:177

5.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Sağlık Bakanının açıklamasına ilişkin açıklaması 177

6.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, elli iki yıl önce Kıbrıs'ta yaşananlara ilişkin açıklaması 178:179

7.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, en düşük emekli maaşına ilişkin açıklaması 179

8.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Akçakale'de yapılacak çevre yolunun güzergâhına ilişkin açıklaması 179

9.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurum Kongresi'nin yıl dönümüne ilişkin açıklaması 180:181

10.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, elli bir yıl önce vefat eden Nurettin Topçu'ya ilişkin açıklaması 181

11.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, 23 Temmuz 1919 Erzurum Kongresi'nin 107'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 181

12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Doktor Sadık Ahmet'in katledilişinin 31'inci yılına ilişkin açıklaması 181

13.- Bursa Milletvekili Refik Özen'in, 13-17 Temmuz tarihlerinde Washington'a gerçekleştirdikleri resmî ziyarete ilişkin açıklaması 182

14.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, uyuşturucuyla mücadeleye ilişkin açıklaması 182

15.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Novorossiysk açıklarında saldırıya uğrayan kuru yük gemisine ilişkin açıklaması 182

16.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, hastanelerdeki randevu sistemine ilişkin açıklaması 183

17.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, POMEM alımlarına ilişkin açıklaması 183

18.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, kalp hastaları için hayati öneme sahip olan ilaçların SGK geri ödeme kapsamında olmamasına ilişkin açıklaması 183

19.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Anayasa Mahkemesinin Sivas katliamına ilişkin kararına ilişkin açıklaması 184

Sayfa

20.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Millî Savunma Komisyonu olarak "terörsüz Türkiye" süreci öncesinde başlamış oldukları çalışmalara ilişkin açıklaması 184

21.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, er şehit ailelerinin ve er gazilerin taleplerine ilişkin açıklaması 184

22.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Türkiye'deki tüm küçük esnafın ortak feryadına ilişkin açıklaması 185

23.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, basketbol antrenörlüğü eğitim süreçlerine ilişkin açıklaması 185

24.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Senir suyu anlaşmasına ilişkin açıklaması 185

25.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, PTT'ye ilişkin açıklaması 185:186

26.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Halfeti Devlet Hastanesinde tedavi altına alınan bir yurttaşa, Kültür ve Turizm Bakanlığına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması 186

27.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, PTT işçilerine ilişkin açıklaması 186

28.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, emeklilere ve emekçilere ilişkin açıklaması 186

29.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Bitlis'in merkez ve ilçe köylerinde afet mağdurları için inşa edilen konutlara ilişkin açıklaması 187

30.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Bakan Şimşek'in "Faiz dışı fazla verdik." açıklamasına ilişkin açıklaması 187

31.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, Doktor Sadık Ahmet'in vefat yıl dönümüne ilişkin açıklaması 187

32.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, plastik atık ithalatının sonuçlarına ilişkin açıklaması 187:188

33.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, COP31 İklim Konferansı için EXPO alanında yürütülen yeni kamulaştırma çalışmalarına ilişkin açıklaması 188

34.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Gülistan Doku soruşturmasına ve gündeme taşınan iddialar için yapılan açıklamalara, Mersin sahillerindeki mikroplastik ve nanoplastik kirliliğine ilişkin açıklaması 188:190

35.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Recep Tayyip Erdoğan'ın S-400'leri aldıktan sonra kullandığı ifadelere ve Genel Kurulda görüşülmekte olan torba yasanın içerisinde yer alan Akkuyu Nükleer Santrali'yle ilgili hükümlere ilişkin açıklaması 190:192

36.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, 24 Temmuz 1923'te imza altına alınan Lozan Barış Anlaşması'na, "terörsüz Türkiye" idealine ilişkin açıklaması 192:193

Sayfa

37.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 24'üncü Munzur Kültür ve Doğa Festivali'ne, tarım krizine, ülkedeki madencilik anlayışına, sürdürülen ekonomik programa ilişkin açıklaması 193:195

38.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, yüz yedi yıl önce toplanan Erzurum Kongresi'ne, Lozan'ın 103'üncü yıl dönümüne, Merkez Bankasının açıkladığı faiz politikasına, davet usulüyle getirilen 1,5 milyar liralık ihaleye, vakıf üniversitelerinin yaptığı zamma ilişkin açıklaması 195:197

39.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Erzurum Kongresi'nin 107'nci yılına, Hatay'ın ana vatana katılışının 87'nci yıl dönümüne ve 6 Şubatta Hatay için tüm kurumların seferber olduğuna, küresel barışı sağlama yönünde diplomatik çabaları sürdürdüklerine ve terörsüz Türkiye'ye ilişkin açıklaması 197:199

40.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin, cezaevindeki Mehmet Şirin Çelik'e ilişkin açıklaması 199

41.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, akaryakıta dün yapılan zamma ilişkin açıklaması 199

42.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Midyat Belediyesi tarafından pazarcı esnafına uygulanan işgaliye ücretine yapılan zamma ilişkin açıklaması 199

43.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, suça sürüklenen çocuğa daha çok ceza verilmesine yönelik teklife ilişkin açıklaması 199:200

44.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Akkaya Barajı'na ilişkin açıklaması 200

45.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un yeni tesisleriyle ilgili Ankara'da gerçekleştirilen toplantıya ilişkin açıklaması 200

46.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Bitlis İl Sağlık Müdürü Şaban Ergene'ye tahsisli makam aracının karıştığı kazayla ilgili iddialara ilişkin açıklaması 200

47.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması 201

48.- Van Milletvekili Gülderen Varli'nin, cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin açıklaması 201

49.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, er şehit ailelerinin ve er gazilerin taleplerine ilişkin açıklaması 201

50.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, küçük esnafın Meclisten beklentisine ilişkin açıklaması 201:202

51.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Havran Demirtepe Altın Madeni Projesi'ne "ÇED Olumlu" raporu verilmesine ilişkin açıklaması 202

52.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'in beklediği yatırımlara ilişkin açıklaması 202

53.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, er şehit ailelerinin ve er gazilerin taleplerine ilişkin açıklaması 202:203

Sayfa

54.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 203

55.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Konya Milletvekili Orhan Erdem'in YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 209:210

56.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 210

57.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Konya Milletvekili Orhan Erdem'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 210:211

58.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 211

59.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 212

60.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 212

61.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 219

62.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 219:220

63.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 220

64.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 220:221

65.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un ve Karadeniz'in yaylalarındaki vatandaşların elektriğe ulaşma mücadelesine ilişkin açıklaması 236

66.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Komisyonun katıldığı önergelere oylamaya geçince "ret" oyu verilmesine ilişkin açıklaması 259:260

67.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması 260

VI.- ÖNERİLER **203,210,212,221**

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ *203:209,210,212:219, 221:233*

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ve 19 milletvekili tarafından, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda tanınmaması, maruz kaldığı izolasyon ve ambargolar ile Kıbrıs Türk halkının yaşadığı ekonomik sıkıntıların ele alınması ve Kıbrıs Türkünün hak ve menfaatlerinin korunması doğrultusunda atılması gereken adımların değerlendirilmesi amacıyla 23/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sayfa

Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 203:209,210

2.- İYİ Parti Grubunun, Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı ve 19 milletvekili tarafından, Lozan Barış Antlaşması'nın düşmanca tutumlarla ülke aleyhine fiilî olarak değiştirilmesine yönelik girişimlerin tespit edilmesi, antlaşmayla kazanılmış haklarımızın muhafaza edilmesi ve uygulamada yaşanan eksikliklerin giderilmesi adına atılması gereken adımların belirlenmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 212:219

3.- DEM PARTİ Grubunun, Van Milletvekili Sinan Çiftyürek ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla 23/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 221:227

4.- CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul ve arkadaşları tarafından, Karadeniz'deki güvenlik krizinin, Türk denizcilerine ve ticari gemilere yönelik risklerin, uluslararası hukuk çerçevesinde alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla 23/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 227:233

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **233,236,256,269,270**

A) KANUN TEKLİFLERİ *233:236,236:255,256:259, 269,270:276*

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) 233:236,236:255,256:259, 269,270:276

2.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) 276

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI **260,263,269**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması 260

Sayfa

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in Başkanlığın tutumunun aleyhinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması 263

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Grup Başkan Vekillerine ayrı ayrı teşekkür ettiğine ve Grup Başkan Vekilleriyle aldıkları karara ilişkin konuşması 269

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER **260,263**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın tutumu hakkında 260:263,263:268

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI **277**

1.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, THK bünyesinde bulunan yangın söndürme uçaklarının satışı için yapılan ihaleye ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46244) 277:278

2.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, çevre protestolarına katılan bazı kişilere adli ve idari yaptırım uygulandığı iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46319) 279:281

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.10'da açılarak beş oturum yaptı.

Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun, Afyonkarahisar'ın sorunlarına ve diş hekimliği öğrencilerinin sorunlarına,

Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı, Şanlıurfa'ya yapılan yatırımlara,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Şanlıurfa'da ve kırsal mahallelerinde yaşanan elektrik kesintilerinin insan yaşamına, tarımsal faaliyetlere etkilerine,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Meclisin çocuklarla ilgili görevine,

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş,

İstanbul Milletvekili Burak Akburak;

Ordu-Giresun Havaalanı'na,

Kilis Milletvekili Mustafa Demir, Öncüpınar Sınır Kapısı'ndaki uygulamaya,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, hapishanelerden yükselen çığlığa,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, biyomedikal mühendisliği ve teknikerliği mezunu gençlere,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, engelli vatandaşların emeklilik mağduriyetine,

Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan, Halfeti Ziraat Bankası Müdürüne,

Mersin Milletvekili Talat Dinçer, küresel dijital firmaların tekelleşmesine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Seyhan 2 ve Yüreğir Hidroelektrik Santralleri ile bu santrallerin kullandığı taşınmazlara,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, kadınların ihtiyacına,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, bir mahpus eşinin mesajına ve Gürkan Türkoğlu'na,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Trabzon'da Valilik bünyesinde gerçekleştirilen toplantının gündemine,

Erzurum Milletvekili Fatma Öncü, Boğaziçi Üniversitesi mezuniyet töreninde yapılan ayrımcı değerlendirmelere,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, AK PARTİ'nin tarım politikasına,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, YKS sonuçlarına,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, Arjantin'i mağlup ederek dünya şampiyonu olan İspanya'ya,

Yalova Milletvekili Tahsin Becan, öğrenci Veli Bilgin, emekli Pilot Albay Yasa Özden Bakkal ile Binbaşı Bilgehan Kurtoğlu'na,

Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun, KHK mağdurlarının KESK öncülüğünde tuttukları "adalet nöbeti"ne,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, Mersin'deki Barbaros Hayrettin Paşa Çocukevine,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Samsun'daki şehir içi ulaşım sorununa,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, yılın ilk altı ayında faize ödenen paraya,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatay'da aile sağlık merkezlerinin acilen açılması gerektiğine,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, Cizre'nin Bağlarbaşı köyünde yaşanan eğitim mağduriyetine,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, esnafın feryat ettiğine,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, cezaevlerinde çalışan emekçilerin sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya, kendi elektriğini üreten vatandaşlara,

Sivas Milletvekili Rukiye Toy, Gazze'de devam eden mezalime,

Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul, ilk altı ayda kesilen trafik cezasına,

Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ, iktidarın sağlık politikalarına,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, kuru soğanda gümrük vergisinin yüzde 5'e düşürülmesine,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, tutuklu Mehmet Şirin Çelik'e,

Mersin Milletvekili Perihan Koca, emekli yoksulluğuna,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'yle emekli maaşına yapılan eklemeye,

Mardin Milletvekili George Aslan, yıllardır yurt dışında yaşayan ve çeşitli nedenlerle Türkiye vatandaşlığını kaybetmiş yurttaşlara,

Bursa Milletvekili Hasan Öztürk, iade makinelerinin önündeki kuyruğa,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, fahri Kur'an kursu öğreticilerinin taleplerine,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, lokanta işleten Tülay Uslu'nun sözlerine,

Van Milletvekili Gülderen Varli, Van Spor'un maçlarını oynayacağı stada,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, Ankara'da eğitim uçuşu sırasında kaza kırıma uğrayan helikoptere ve kazaya ilişkin Adalet Bakanının yapmış olduğu açıklamaya, Kartalkaya'daki Grand Kartal Otel yangınında yaşamını yitiren 78 vatandaşın yakınlarının başlattıkları "adalet yürüyüşü"ne ve Mardin Kızıltepe'de yaşanan uzun süreli elektrik kesintilerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, emeklilere ve ihtiyaç duyulan yönetime,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Ankara'da eğitim uçuşu sırasında kaza kırıma uğrayan helikoptere, YKS sonuçlarına, 23 Temmuz 1919 Erzurum Kongresi'ne ve 23 Temmuz 1939 Hatay'ın ana vatana kavuşmasına, cumhuriyetin yeni yüzyılına,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, hasta mahpuslara, cezaevlerinin doluluk oranına, iş cinayetlerine, Ahbap davasına ve futbola,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Gazeteci Alican Uludağ'a, Ahbap Derneğine ve Emre Kartaloğlu'na, Kahramanmaraş'taki Ezgi Apartmanı'na, emekli maaşına yapılacak zamma, Faruk Çelik'e ve Hulusi Akar'a,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Ankara'da eğitim uçuşu esnasında kaza kırıma uğrayan helikoptere ve Türkiye'nin "terörsüz Türkiye" sürecini çok güçlü bir şekilde gündemine aldığına,

Muş Milletvekili Sezai Temelli,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez;

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin

Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının, Komisyonun görev süresinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi okundu; daha önce verilen üç aylık çalışma süresini doldurması nedeniyle İç Tüzük'ün 105'inci maddesine göre Komisyona bir aylık kesin süre verildiği bildirildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

Adalet Komisyonunun,

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun,

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun,

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun,

Millî Savunma Komisyonunun,

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun,

Dijital Mecralar Komisyonunun,

Çevre Komisyonunun,

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun,

Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunun,

Dışişleri Komisyonunun,

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun,

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun,

İçişleri Komisyonunun,

Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkereleri kabul edildi.

Denizli Milletvekili Şeref Arpacı, altı ayda faize harcanan paraya,

İstanbul Milletvekili Özgül Saki, Çiğdem Mater ile Mine Özerden'e,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, Somali'nin Türk vatandaşlarına vize zorunluluğu getirmesine,

Van Milletvekili Mahmut Dindar, Adalet Bakanına yaptıkları çağrıya,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

YENİ YOL Grubunun, 22/7/2026 tarihinde Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, hazır giyim ve tekstil sektöründe yaşanan yapısal sorunların, istihdam kayıplarının, ihracat performansındaki daralmanın, artan maliyetlerin ve finansman erişimindeki sıkıntıların incelenmesi, kamu desteklerinin etkinliğinin değerlendirilmesi ve sektörün yeniden rekabetçi ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını sağlayacak politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 22/7/2026 tarihinde Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, seçmen kütüklerinden seçim bilişim altyapısına, sandık kurullarının oluşumundan itiraz mekanizmalarının etkinliğine, veri güvenliğinin müştekileri görev ve yetkilerine kadar seçim güvenliğini ilgilendiren bütün hukuki, idari ve teknik süreçlerin kapsamlı biçimde incelenmesi, uygulamalarda karşılaşılan sorunların tespit edilmesi, seçim güvenliğini güçlendirecek yasal, idari ve teknolojik çözüm önerilerinin ortaya konulması ve millet iradesine duyulan güvenin pekiştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 22/7/2026 tarihinde Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve arkadaşları tarafından, turizm sektöründe çalışanların sorunlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 22/7/2026 tarihinde Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve arkadaşları tarafından, Şanlıurfa'da uzun süredir devam eden elektrik kesintileri, tarımsal sulamayı engelleyen enerji arzı sorunları, dağıtım altyapısı ve uygulamalarının çiftçiler ile tarımsal üretim merkezindeki etkilerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Muğla Milletvekili Gizem Özcan, Türkiye turizminin 2026 sezonuna ilişkin bir açıklamada bulundu.

Ankara Milletvekili Murat Emir, Artvin Milletvekili Faruk Çelik'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Artvin Milletvekili Faruk Çelik, Ankara Milletvekili Murat Emir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Artvin Milletvekili Faruk Çelik'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanına ve Yönetim Kuruluna "Hoş geldiniz." denildi.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 281) görüşmelerine devam edilerek 8'inci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden;

Sakarya Hendek Olimpik Spor Kulübü 10 yaş pehlivanlarına,

Samsun Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanına ve Yönetim Kuruluna,

"Hoş geldiniz." denildi.

Alınan karar gereğince, 23 Temmuz 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 00.08'de birleşime son verildi.

Celal ADAN
Başkan Vekili

Müzeyyen ŞEVKİN
Adana
Kâtip Üye

Havva Sibel SÖYLEMEZ
Mersin
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 183

23.07.2026 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.- Hür Dava Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Zekeriya Yapıcıoğlu ve 3 Milletvekilinin; İdari Yargılama Usulü Kanunu ile 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3779) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:22.07.2026)

2.- Hür Dava Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Zekeriya Yapıcıoğlu ve 3 Milletvekilinin; İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3780) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:22.07.2026)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, çevre protestolarına katılan bazı kişilere adli ve idari yaptırım uygulandığı iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46319) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

2.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi öncesinde gözaltına alınan ve tutuklanan kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46320) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

3.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, 2024 yılında Batman'da şüpheli şekilde hayatını kaybeden bir kadın hakkında sürdürülen soruşturmaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46321) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

4.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, e-Görüş sisteminin bulunmadığı cezaevlerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46322) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

5.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Dilovası ilçesinde yedi işçinin ölümüyle sonuçlanan fabrika yangını hakkında yürütülen dava sürecine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46323) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bazı cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46324) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

7.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun hak ihlaline uğradığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46325) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

8.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bazı mahkumların hak ihlaline maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46326) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hakkari'de yabancı uyruklu iki kişiye gözaltında ve cezaevinde kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46327) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

10.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kandıra 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46328) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

11.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Hakkari'de yabancı uyruklu iki kişiye gözaltında ve cezaevinde kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46329) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bazı cezaevlerinde mahkumların uzun süre tek kişilik odalarda tutulduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46330) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

13.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, gözaltına alınan kişilerin avukata erişim hakkının kısıtlandığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46331) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

14.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komite'nin Türkiye'ye yönelik değerlendirmelerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46332) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İdare ve Gözlem Kurullarının kararlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46333) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

16.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, cezaevlerinin kapasitesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46334) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

17.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, cezaevlerinde detaylı arama uygulamasında hak ihlali yapıldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46335) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

18.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sivil toplum örgütleri tarafından cezaevlerinin izlenmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46336) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

19.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, İstanbul Planlama Ajansı tarafından çalışma hayatı ile ilgili yapılan bir araştırmaya ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46337) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, emekli maaşlarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46338) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, emekli maaşlarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46339) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, asgari ücrete ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46340) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Suriyeli işçilerin çalışma izni alma şartlarında değişiklik yapıldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46341) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bazı iş yerlerinde işçilerin sendikal haklarını kullanmalarının engellendiği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46342) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

25.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, yurt dışında yaşayan ve borçlanma yolu ile emekli olan vatandaşlara tam zamanlı çalışma hakkı tanınması için yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46343) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 2026 yılında yaşanan iş kazalarına ve hayatını kaybeden işçilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46344) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

27.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, asgari ücret düzeyine ve asgari ücretle çalışan kişi sayısına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46345) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

28.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır ilinin işsizlik verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46346) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Körfez ilçesindeki bir inşaatta yaşanan iş kazasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46347) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

30.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Defne ilçesinde bulunan Dekuk Şelalesi'nin doğal yapısında meydana gelen tahribata ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46348) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

31.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Hassa ilçesinde yapılması planlanan bir kil ocağı projesinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46349) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

32.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'nin Merkez ilçesine bağlı Esenevler Mahallesi'nde TOKİ tarafından yapılan deprem konutlarının akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46350) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

33.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkari'de bulunan Cennet Cehennem Vadisi'nde düzenlenmesi planlanan bir etkinliğin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46351) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

34.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, İstanbul'un Zeytinburnu ilçesinde bulunan bir işletmeyle ilgili alınan tahliye kararına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46352) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

35.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir Karşıyaka Belediyesinde çalışan işçilerin ücretlerinin ödenmediği iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46353) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

36.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'ın Lice ilçesinde bulunan Bırkleyn Mağaraları yakınında yapılması planlanan kalker ocağı projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46354) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

37.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Çeşme Turizm Projesi için yürütülen ÇED sürecine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46355) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

38.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesine bağlı Saylakkaya Mahallesi'nin konut ihtiyacına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46356) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

39.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmit Seka Devlet Hastanesinin yakınındaki bir otoparkta atıl durumda bekleyen ambulanslara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46357) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

40.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Derince ilçesinde yaşanan sivrisinek sorununa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46358) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

41.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde bulunan bir çeşmenin bakım ve onarımına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46359) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

42.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin İzmit ilçesinde bulunan bir kütüphanede yaşanan iklimlendirme sorununa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46360) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

43.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Kartepe ilçesine bağlı Ataevler Mahallesi'nde yaşanan atık sorununa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46361) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

44.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Kartepe ilçesine bağlı Dumlupınar Mahallesi'ndeki bir parkın bakım ve onarımının yapılması talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46362) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

45.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, bir soru önergesinin cevabına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46363) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

46.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Çorum'un Merkez ilçesinde bulunan bir sanayi sitesi içindeki taşınmazlarla ilgili yaşanan mülkiyet sorununa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46364) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

47.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, Afganistan'da yaşayan bir Türkmen kız çocuğunun cezaevinde tutulduğu ve eğitim hakkından yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46365) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

48.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Suudi Arabistan ile imzalanan yenilenebilir enerji anlaşmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46366) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

49.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin İzmit ilçesinde bulunan Plajyolu sahilinin aydınlatma sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46367) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

50.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'ın Lice ilçesinde bulunan Bırkleyn Mağaraları yakınında yapılması planlanan kalker ocağı projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46368) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

51.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, KYK yurtlarında hayatını kaybeden öğrencilere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46369) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

52.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Afyonkarahisar'da bulunan bir KYK yurdunda çalışan işçinin sendikal faaliyeti nedeniyle işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46370) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

53.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, kamu bankalarına ait araçların TOGG marka araçlarla değiştirileceği iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46371) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

54.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, TÜİK tarafından açıklanan 2025 yılı ölüm ve ölüm nedeni istatistiklerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46372) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

55.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, İstanbul Sanayi Odası tarafından yapılan bir araştırmaya ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46373) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

56.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, TÜİK tarafından açıklanan 2025 yılı uluslararası göç istatistiklerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46374) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

57.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, İstanbul'un Zeytinburnu ilçesinde bulunan bir işletmeyle ilgili alınan tahliye kararına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46375) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

58.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hakkari'de yabancı uyruklu iki kişiye gözaltında ve cezaevinde kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46376) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

59.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, son beş yılda yaşanan köpek saldırılarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46377) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

60.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Bitlis'teki köy ve mezralarda yaşanan yol sorununa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46378) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

61.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, 2020'den bu yana deniz yoluyla geçiş yaparken hayatını kaybeden veya kaybolan mültecilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46379) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

62.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, geçici koruma statüsündeki kişilerin çalışma koşullarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46380) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

63.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Çayırova ilçesinde bulunan bir parkın güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46381) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

64.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Şeyh Said ve arkadaşlarının mezar yerlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46382) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

65.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Manisa'da bulunan Kula-Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı yakınında kurulması planlanan maden ocağının kültürel mirasa ve turizme etkilerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46383) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

66.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, Afganistan vatandaşı kadın öğrencilere YTB tarafından sağlanan eğitim bursuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46384) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

67.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, özel tiyatrolara verilen desteklere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46385) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

68.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, otel doluluk oranlarında yaşanan düşüşe ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46386) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

69.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bakanlık bünyesinde görev yapan personelin maaş ve özlük haklarıyla ilgili taleplerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46387) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

70.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, geçici veya uzun süreli kapalı olan müze ve ören yerlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46388) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

71.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, turizm sektöründe çalışan kişilerin yaşadığı sorunlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46389) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

72.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sinema sektörünün desteklenmesini düzenleyen yönetmelikte yapılan değişikliğe ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46390) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

73.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, son üç ayda Bakanlık tarafından turizm yatırımı amacıyla tahsis edilen taşınmazlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46391) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

74.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Yerebatan Sarnıcı'nın Vakıflar Genel Müdürlüğü adına tescil edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46392) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

75.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, konaklama tesislerinde yangına karşı alınan önlemlere ve yapılan denetimlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46393) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

76.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ülkemize gelen yabancı turist sayısına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46394) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

77.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Çeşme Turizm Projesi'ne ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46395) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

78.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'ın Lice ilçesinde bulunan Bırkleyn Mağaraları yakınında yapılması planlanan kalker ocağı projesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46396) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

79.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Çeşme Turizm Projesi kapsamında hedeflenen turizm verilerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46397) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

80.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, 2025-2026 eğitim-öğretim yılı itibarıyla devlet okullarına dair çeşitli istatistiklere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46398) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

81.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, proje okullarına yapılan yönetici atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46399) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

82.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, 2013 ve 2014 yıllarında yapılan yabancı dil sınavı denklik başvuruları ile akademik kadrolara atanan kişilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46400) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

83.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, yoklama kaçağı olan veya bakaya kalan kişi sayısına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46401) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

84.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, doktora eğitimini tamamlayan diş hekimlerine uzman ünvanı verilmesi kararına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46402) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

85.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesinde görevli asistan hekimlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46403) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

86.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, MR ve bilgisayarlı tomografi görüntüleme sayılarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46404) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

87.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda kamu görevine atanamayan hekimlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46405) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

88.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Gaziantep Üniversitesi bünyesindeki Toplum Ruh Sağlığı Merkezinin tadilat nedeniyle kapatılmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46406) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

89.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, kanser kaynaklı ölüm oranlarının yüksek olduğu illere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46407) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

90.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'nun, Çin menşeli bir otomobil firmasına yatırım taahhüdü sebebiyle sağlanan ithalat ve vergi avantajlarının toplam parasal büyüklüğüne ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46408) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

91.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, İstanbul Sanayi Odası tarafından yapılan bir araştırmaya ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46409) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

92.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde işlenen tarım alanlarında yaşanan azalmaya ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46410) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

93.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde arıcılık faaliyetlerinin desteklenmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46411) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

94.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 2026 yılı için TMO tarafından belirlenen ürün alım fiyatlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46412) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

95.- Kilis Milletvekili Mustafa Demir'in, Kilis'te su kaynaklarının korunmasına ve kuraklıkla mücadele amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46413) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

96.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Çeşme Turizm Projesi'ne ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46414) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

97.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Manisa'nın Akhisar ve Saruhanlı ilçelerinde yürütülmesi planlanan madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46415) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

98.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, geçici ithalat kapsamında ülkemize getirilen araçlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46416) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

99.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Etimesgut Askeri Havalimanının Ankara Havalimanına dönüştürülmesi projesinin maliyetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46417) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

100.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, yurt dışından yapılan alışverişlerde basitleştirilmiş gümrük beyannamesi uygulamasının kaldırılmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46418) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

101.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Bakanlık merkez teşkilatında görev yapan personelin çocukları için yaz Kur'an kursu düzenleneceği iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46419) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

102.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'da mülkiyeti PTT'ye ait olan bir taşınmazın satış sürecine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46420) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

103.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Çeşme Turizm Projesi kapsamında planlanan ulaşım projelerine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46421) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

104.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, TEM Otoyolu'ndaki çalışmalar nedeniyle D-100 Karayolu'na yönlendirilen araçların neden olduğu trafik yoğunluğuna ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46422) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

105.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Akhisar-Gördes-Köprübaşı Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46423) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

106.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Manisa'nın Gördes ve Demirci ilçelerini bağlayacak olan karayolu projesinin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46424) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

23 Temmuz 2026 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.08

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, Kocaeli'nin yerel sorunları hakkında söz isteyen Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'na aittir.

Buyurun.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kocaeli halkının bu iktidardan, bu beceriksizlikten çektiği nedir diye başlıyorum Kocaeli Milletvekili olarak.

Çok önemli sorunlar var kentimizde arkadaşlar. Büyük bir sanayi kentindeyiz ve ulaşım, çevre, işçi hakları ve sağlık konusunda iktidar şehri mahvetti; bakın, Kocaeli'ye gelin, görün. Sadece Kocaeli halkı değil tüm Türkiye Kocaeli'den geçiyor, o yüzden tüm Türkiye vekilleri beni dikkatle dinlesin. Yolu Kocaeli'den geçmeyen var mı arkadaşlar? Bakın, D100'e girin -sabah vakitleri, akşam vakitleri- gidemezsiniz, saatlerce beklersiniz. Neden? TEM'de tadilat var; zamanında yapmayı ihmal ettiler, şimdi tadilat yapıyorlar. Bütün trafik D100'e aktarılmış durumda, D100 felç. Bunun üstüne, Safiport Limanı var. Safiport Limanı Hakan Safi'nin sahibi olduğu bir liman ve 3 kat genişledi, 450 bin metrekareden 1 milyon 200 bin metrekareye ve artı, şimdi, ağustos ayında yeni vinçler getirecek binlerce tır. Bakın, günde 5-6 bin tır giriş-çıkış yapıyor, yeni vinçlerle beraber 10 bin tır giriş-çıkışı olacak. Bundan dolayı D100 perişan durumda. Safiport-D100-TEM otoban kavşağı 2009'dan beri yapılamıyor. Yanlış duymuyorsunuz. Beceriksizliğin bu kadarına da "el insaf" diyoruz. On yedi yıldır tam bir yılan hikâyesine döndü ve şu anda son ihaleden sonra da yine inşaat durmuş durumda.

Peki, diğer sanayi tesisleri, limanlar; Rota Limanı, Dilovası'na gidin, YILPORT, Altıntel, hepsi genişlemeye çalışıyor. Yıldız Entegrenin sahibi İGSAŞ'ı da aldı, oradaki limanını da genişletiyor, tüm limanlar genişliyor. Peki, buna uygun bir şehir var mı arkadaşlar? Kocaeli artık bunu kaldırmıyor. Bakın, binlerce tır D100'de ve her gün kazalar oluyor. Üç dört ay önce Dilovası D100'de bir kaza oldu, 5 kişi hayatını kaybetti, korkunç bir kazaydı. Geçtiğimiz günlerde bir araba tıra arkadan çarptı, baba oğul 2 kişi öldü ve bu kazalar her gün devam ediyor. Nedeni nedir? İnanılmaz bir plansız sanayi ve plansız kentleşme, başka bir şey değil.

Tırcılara soruyorum, onlar da perişan. Şoförlere asgari ücretten maaş veriyorlar ve tır garajları yok, tır cepleri yok. Koca Kocaeli'de, D100'de, TEM'de tır şoförleri son derece zor durumda. Bundan dolayı uygunsuz yerde duruyorlar ve kazalar olabiliyor, onlar da çok zor durumda. Gidin, bir tırcıyla

konuşun; Kapıkule Sınır Kapısı'nda neler çekiyorlar, ne perişanlıklar yaşıyorlar. Tüm Marmara'da tırlar, tırcı arkadaşlarımız çok zor durumda.

Şimdi, bakın, çevreyle ilgili de çok büyük sorunlar var. Çevre kirliliği çok fazla, akarsularımız kirlilikten köpürüyor arkadaşlar, havamız bilhassa gece saatlerinde salınan maddeler yüzünden çok pis kokuyor ve toprağımız kimyasal maddelerle dolu durumda. Bu Mecliste Dilovası 2006 Araştırma Raporu çıktı. Bakın, 200 sayfalık raporu bir Kocaeli Vekili olarak okudum, iyi bir rapor çıkmış ama ne olmuş biliyor musunuz? Raporun hiçbir gereği yerine getirilmemiş, Dilovası "kanser ovası" olmuş, herkes kanser oluyor. Kocaeli'ne de bu şu anda yayılıyor arkadaşlar. Yani siz iktidara sırtını dayayan "Safiport"a "Yürü ya kulum." derseniz, Kartepe'de Yıldız Entegrenin haddehanesinin açılmasının önünü açarsanız -orası da günlük 2 bin tır yük getirecek Kocaeli'ne- ne yapacağız arkadaşlar? Olacak bir şey değil ve taş ocakları... Bakın, her tarafta yeni taş ocakları başvuruları var; bunlarla mücadele ediyoruz Kocaeli Vekili olarak, durdurmaya çalışıyoruz. Yeni fabrikalar kurmaya çalışıyorlar ama diyoruz ki artık bu kent bunu kaldırmıyor arkadaşlar.

Bakın, yine, Gebze'de bir engelsiz yaşam merkezi inşaatı var hâlâ yıllardır bitirilememiş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Kocaeli'nde elektrik kesintileri; SEDAŞ, yahu, kenti mahvetmiş durumda, kimse de sorgulamıyor, yakasına yapışıp "Kardeşim, zamanında niye altyapı hizmetini yapmadın?" diye sormuyor.

Yine sağlık konusuna gelelim. Kocaeli'de, işte, biliyorsunuz, Dilovası'ndaki fabrika yangını ve ardından Gebze'de bir binanın yıkılması iş cinayetleriydi, başka bir şey değildi. Peki, bunlar konusunda sağlıkla ilgili bir önlem var mı? Gidin bakın, Darıca ve Gebze hastaneleri son derece yetersiz, millet sıra bulamıyor; Dilovası'na gelin, hastane son derece yetersiz; Körfez'de tadilatı yapılan bina hâlen bitirilmiş durumda değil; Kocaeli Devlet Hastanesi küçültüldü, İzmit Seka Devlet Hastanesi küçültüldü; Derince'de yatan hasta servis blokları yıkıldı, yerine bir şey yapılacak, aylardır bitirilemiyor; Kartepe'de devlet hastanesi yok... Yani ben soru önergesiyle soruyorum, "İzmit'teki hastanelere gitsin Kartepeliler." diyorlar. Başiskele'de hastane var mı? Yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Yani arkadaşlar, Kocaeli gerçekten son derece zor durumda. Yine, yeni açılan İzmit Vergi Dairesi hâlâ bitirilmiş durumda değil. Gebze'ye gidin, yıkılması gereken vergi dairesi yıkılmamış. Darıca diş hastanesinin durumu ortada, eski bina yıkılmamış. Derince'de diş hastanemiz hâlâ bitirilememiş durumda. Yani ulaşım, çevre, işçi hakları ve sağlık konusunda dökülen bir durumda Kocaeli maalesef. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Taşkent, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Karasu sahilindeki vatandaşların evleriyle ilgili yürütülen sürece ilişkin açıklaması

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - Karasu sahilimizdeki vatandaşlar tapulu, ruhsatlı ve Yapı Kayıt Belgeli evleriyle ilgili yürütülen süreçte mülkiyet haklarının ihlal edildiğini, hukuki süreç tamamlanmadan yıkım baskısıyla karşı karşıya bırakıldıklarını iddia ediyorlar. Bölgenin "riskli alan" ilan edilmesi sürecinde devlet kurumlarının eksik ya da hatalı bilgilendirildiğini, bilirkişi raporlarında

ciddi çelişkiler olduğunu söylüyorlar. Ayrıca, devletin yıllarca betonarme ev ve arsa olarak kayıt altına aldığı, tapu verdiği ve yapı kayıt belgesi düzenlediği taşınmazların kentsel dönüşüm sürecinde imarsız kabul edilerek gerçek değerlerinin çok altında bedelle kamulaştırılmak istendiğini söylüyorlar. Mülkiyet hakkını zedeleyen bu uygulamalar ve ayrıca belediyenin Kıyı Kanunu'na aykırı yaptığı yeni yapılar hukuka aykırıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Yaz...

2.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, vakıf ve dernek kurarak halkın duygularıyla oynayanlara ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Toplumda kin ve nefreti ortadan kaldırmak, iyiliği yaymak, birlik ve beraberliği sağlamak; mazlumun, mağdurun ve mahrumun yardımına koşmak her erdemli insanın yegâne görevi olduğu gibi İslam'ın da evrensel bir kuralıdır. Bu nedenle, sel, yangın, deprem ve salgın hastalıklar gibi felaketlerde toplumumuzun derin bir hassasiyeti olduğu aşikârdır. Bu iyi niyeti hakkıyla yerine getirenler olduğu gibi maddi ve manevi menfaat sağlamak isteyenler de vardır. Sosyal medyada görüldüğü üzere, bu tip insan müsveddeleri belirli vakıf ve dernekler kurarak halkın duygularıyla oynayanlardır; bunlar alçaklar ve ahlaksızlardır. Buna teşebbüs edenler kim olursa olsun, kime ulaşırsa ulaşsın, kanun nezdinde en ağır bir şekilde cezalandırılmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Hun...

3.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Genel Kurula gelecek olan öğrenci affiyla ilgili düzenlemeye ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçen hafta komisyondan geçen, önümüzdeki hafta Genel Kurula gelecek olan öğrenci affının daha kapsayıcı olacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Öğrenci affına ilişkin düzenleme eğitim hakkını yeniden tesis etme iddiası taşısa da içerdiği istisnalar nedeniyle eşitlik ilkesini zedelemektedir. Özellikle iltisak ve irtibat gibi hukuki belirsizliği tartışmalı kavramlarla öğrencilerin kapsam dışında bırakılması eğitim hakkının idari değerlendirmelerle sınırlandırılmasına yol açacak niteliktedir. Anayasa'nın güvence altına aldığı eğitim hakkı ve eşitlik ilkesi herkes için ayırım gözetmeksizin uygulanmalıdır. Gençleri belirsiz ve keyfî ölçülerle eğitimden uzaklaştıran anlayış kabul edilemez. Gerçek bir öğrenci affı, hukuki güvenliği esas alan, fırsat eşitliğini güçlendiren ve hiçbir genci düşüncesi, kimliği, fikri ya da idari tasarruflar nedeniyle eğitim hakkından mahrum bırakmayan kapsayıcı bir düzenlemeyle mümkündür diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Arslan...

4.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, kamu mühendislerine ilişkin açıklaması

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkanım, kamu mühendisleri devletimizin en stratejik alanlarında görev yapmaktadırlar. Enerji arz güvenliğinden ulaşıma, savunma sanayisinden afet sonrası yeniden inşa çalışmalarına, sanayi tesislerinden kamu yatırımlarına kadar ülkemizin geleceğini şekillendiren projelerin altında onların imzası var. Milyarlarca liralık yatırımların teknik sorumluluğunu üstlenen, kamu kaynaklarının doğru kullanılmasını sağlayan bu insanlar ne yazık ki mali ve özlük hakları söz konusu olduğunda sürekli görmezden gelinmektedir. Her düzenlemede başka bir meslek

grubunun sorunu çözülürken kamu mühendislerine yine "Biraz daha bekleyin." denilmektedir. Soruyorum buradan: Daha ne kadar beklenecek, bu haksızlık daha ne kadar sürecek? Devletin stratejik projelerini emanet ettiğimiz mühendislerimizin emeklerinin karşılığının verilmesi gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

5.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Sağlık Bakanının açıklamasına ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Sayın Başkanım, Sağlık Bakanı, sezaryen oranı yüksek hekimleri para ödemeden altı ay kursa alacağını söylüyor. Bu, akıl tutulmasıdır. Kimin, nasıl doğum yapacağına karar veren Sağlık Bakanlığı, kadın doğumcularla, hekimlerle uğraşacağına, günlerce sıra bekleyen, randevu alamayan vatandaşın sorununu çözsün. Özel hastaneye para ödemek zorunda kalan ve özel hastaneye peşkeş çeken bu sistemin derdini çözsün. Yenidoğan bebekler ölürken ses çıkarmayanlar yenidoğan bakım oranları düşükken özel sektöre mecbur bırakanların derdini çözsün, özel hastanelere mahkûm etmeyi bıraksınlar. Bugün, ceza vererek, zor kazanılan bir bölümü, günlerce uğraşan hekimleri cezayla normal doğuma teşvik edemezsiniz. Normal doğumun artırılmasını istiyorsanız, sezaryen oranlarının düşürülmesini istiyorsanız doğum hizmetlerinin kalitesini artırırsınız. Doktorlardan elinizi çekin, kadın doğumculardan elinizi çekin!

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay şehir planlamasına ve TOKİ konutlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - İkinci söz talebi, Hatay şehir planlaması ve TOKİ konutları hakkında Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan'a aittir.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki depremin üzerinden dört yıla yakın bir süre geçmesine rağmen büyük oranda sorunlarımız aynen yerinde duruyor. Depremden bugüne enkaz kaldırıldı, TOKİ inşaatları başladı, bitmek üzere ama bunun dışındaki hemen bütün sorunlar aynen duruyor. Özellikle burada gündeme getirmek istediğim hususlardan biri Hazine ve Maliye Bakanlığının terör estircesine depremzede esnafa yüklenmesi. Özellikle de 6 Şubat depremini müteakiben altı ay süreyle iş yerini açmamış olan insanlara "Sen bu sürede hiç fatura kesmedin." diye ceza geliyor. Olağanüstü şartlarda olağan talepler bekleniyor Bakanlık tarafından. Bu açıdan da iktidara bu konuyu hatırlatmak istiyoruz. Bu bölgedeki insanlar hâlen mağdur. Dört yıldır inşaatlar sürüyor, hâlen de dört yıl daha bu sürecin devam edeceği öngörülüyor, deniyor ki: "Biz inşaat yapıyoruz, sen her şeye sabret." Dükkân işleten esnaf kendi dükkânına giremiyor, yollar kapalı, çamur, toz, bir şekilde enkaz var; bu hâlin böyle devamı hiçbir şekilde mümkün değil. Bunlardan ötesi, TOKİ inşaatları büyük ölçüde tamamlandı, rezerv alanlardaki yapı tamamlandı ama işçilik berbat; duvarlardan su akıyor, eğri duvarlar; suyu, elektriği, her şeyi sorunlu. Nihayetinde bu insanlara konutlar teslim edilemediği hâlde bir taraftan da kamu kendi yükünden kurtulmak üzere konteyner kentleri boşaltmaya çalışıyor, bir taraftan "Derhâl boşaltın." diyor, bazılarını şehrin 30 kilometre dışındaki başka bir konteynere taşınmaya zorluyor; maksat yıldırmak, bastırmak. Çarşı içerisindeki konteynerlerin elektriğini kesiyor, kadınların -affedersiniz- WC'sinin kapısını kilitlediler, sırf burası çalışmasın diye. Sanki kayyum atanmış, bıktırmak üzere iş yapıyor gibi bir vaziyet ne yazık ki var. Evini teslim alamamış vatandaşımız konteyneri tahliye etmekte zorlanıyor, gidip ev kiralayacak; hiç kimse üç ay, altı ay için ev de vermiyor.

Çok büyük bir facia, bunun için de şu görülmeli ki hâlen hiçbir şey normale dönmedi. Siz kamu olarak üzerinize düşeni yapmamışken vatandaştan hiçbir şey beklemeye hakkınız yok.

Bütün bunlardan öte, değerli milletvekilleri, TOKİ, evini teslim almamış vatandaştan güvenlik, aydınlatma, ısıtma için aidat istiyor. Adam evine geçmemiş, altı aydır haberi yok, haciz çıkarılıyor "Şu ev senin adına kayıtlı görünüyor, bu kadar borcun var." diye. Bu kadar insafsız davranmak elbette kabul edilemez.

Değerli milletvekilleri, başka önemli bir sorun, sınır kapısı. Hatay Reyhanlı Cilvegözü Sınır Kapısı Türkiye'nin 2'nci büyük kara hudut kapısı ama araçlar bir hafta sıra bekliyor yükünü boşaltmak için. Bunda bir miktar karşı tarafın yeteri kadar hazır olmayışının etkisi var ama büyük ölçüde bizim idari mekanizmada Ticaret Bakanlığının yeterli personel takviyesi yapmayışından kaynaklı. Bu ürünler burada bekleyince şoförün yevmiyesi, aracın yevmiyesi, eğer sebze ve meyve ise ürünün raf ömrü, termoking yakıt gideri... Ve dolayısıyla da araçlarda -gün uzadığı için- işletmeler açısından maliyet, nakliye fiyatları fırlıyor. Ülkemizin taşıma kapasitesi doğal olarak buradaki beklenen süre kadar azalmış oluyor. Bunun için yapılması gereken şey, sınır kapılarına destek vermek, buradan geçişleri hızlandırmak, hayatın olağan akışı içerisinde sürmesini sağlamak.

Burada arz edeceğim başka bir önemli sorun ise Hatay'da görev yapan memurlar, bürokratlar. Bu insanlara herhangi bir vilayetimizde çalışan gibi muamele yapmak kabul edilemez. Bu insanların büyük çoğunluğu ailesini, çocuğunu başka illere bırakmış, Hatay'daki şartlar normal olmadığı için tek başına yaşam sürüyor. Eğer siz bu insanlara ek destek, ek teşvik vermezseniz burada kimseyi tutamazsınız, çalışandan da verim elde edemezsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu açıdan da nasıl geçmişte OHAL kapsamında görev yapılan yerlerde bürokratlara ek tazminat veriliyor idiyse bugün de deprem bölgesinde görev yapan bütün memurlara ek teşvik, ek destek verilmelidir.

Bütün bunlardan öte, yine, İskenderun Teknik Üniversitesi ve Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi bünyesinde görev yapan akademisyenlere başka üniversiteye tayin hakkı tanınmalıdır. Başka üniversiteden kadro aldığı hâlde YÖK'ün baskısıyla yerel üniversiteler bu personelin, akademisyenlerin ayrılmasına izin vermiyor. Hayati şartlarda zorlukla karşılaşan bu insanlar istifa ederek ayrılmak zorunda kalıyor. Buradan aylardır bu sorunları söylediğimiz hâlde ne yazık ki bu sorunların aynen devam ediyor olması da ayrıca üzüntü verici. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Güneş...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, elli iki yıl önce Kıbrıs'ta yaşananlara ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan tam elli iki yıl önce Kıbrıs'ta Türk soydaşlarımıza yönelik katliamlar dayanılmaz noktaya ulaşmıştı. Daha önce alınan iki müdahale kararı uygulanmadığı için Mehmetçik tereddüt yaşıyordu. O sırada Başbakan Bülent Ecevit yurt dışındaydı ve Başbakanlığa Necmettin Erbakan vekâlet ediyordu. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar'ın "Müdahale edecek miyiz?" sorusuna Erbakan'ın verdiği cevap tarihe kazındı: "Bir saniye bile kaybedecek vaktimiz yoktur." İşte, o kararlılık, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin cesareti ve milletimizin sarsılmaz iradesiyle Kıbrıs Türkünü zulümden kurtaran tarihî adımının önünü açmıştır. Bugün de Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde aynı millî duruşla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hak ve hukukunu savunmaya devam ediyoruz.

Bu vesileyle, merhum Başbakan Bülent Ecevit'i, merhum Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'ı, Şehit Pilot Yüzbaşı Cengiz Topel'i, aziz şehitlerimizi rahmetle; kahraman gazilerimizi minnetle yâd ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

7.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, en düşük emekli maaşına ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - 23.552 lirayla bir ay boyunca hayatta kalmayı denedi mi iktidar, onu sormak istiyorum ama emekliler her ay bu rakamla geçinmek zorunda. En düşük emekli maaşı 23.552 lira oldu ve müjde verildi. Büyük şehirlerde sıradan ev kirası zaten 10-15 liranın üzerinde, geriye kalan rakamla emekliler faturalarını mı ödesin yoksa çarşı pazar alışverişini mi yapsın yoksa kuru ekmek mi yesin, bunu sormak istiyorum. Et artık bir lüks oldu maalesef ülkemizde ama meyve ve sebze lüks olmamalıdır diyorum. Emekliden geçinmek için 23.500 lirayla sihirbazlık yapılması beklenmemelidir diyorum.

BAŞKAN - Sayın Kunt Ayan...

8.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Akçakale'de yapılacak çevre yolunun güzergâhına ilişkin açıklaması

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Akçakale'de yapılacak çevre yolunun yeni mezarlığın tam ortasından geçirilmesi planlanıyor. Bugün, iş makineleri mezarlığa giriyor, kabirler tek tek açılıyor; Akçakale halkı yakınlarının kabirlerini gözyaşları içinde başka alanlara nakletmek zorunda bırakılıyor. Bu tablo toplumsal hafızaya ve halkımızın inanç ve manevi değerlerine yönelik açık bir saygısızlıktır. Akçakale halkı "Ölüye saygısı olmayanın diriye de saygısı olmaz." diyerek tepkisini ortaya koydu.

Bizler de buradan Urfa Büyükşehir Belediye Başkanlığına ve ilgili Bakanlığa sesleniyoruz: Hiç kimse yol yapılmasına karşı değil ancak bu projeyi yeniden gözden geçirin, alternatif güzergâhları değerlendirin; halkın acısını büyütmeyin, inanç ve manevi değerleri yok saymayın.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, 23 Temmuz Erzurum Kongresi'nin 107'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, 23 Temmuz Erzurum Kongresi'nin 107'nci yıl dönümü münasebetiyle Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın'a aittir.

Buyurun Sayın Aydın. (MHP sıralarından alkışlar)

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Saygıdeğer Başkan, muhterem milletvekilleri; Erzurum Kongresi'nin 107'nci yıl dönümü münasebetiyle gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, bugün 23 Temmuz, yakın tarihimize kısa bir göz attığımızda, temmuz ve ağustos aylarının, başta Hatay'ın ana vatana katılışı, Kıbrıs Barış Harekâtı, Lozan Barış Antlaşması ve Millî Mücadele'yle cumhuriyete giden kutlu yolun kilometre taşı niteliğindeki Erzurum Kongresi gibi önemli olaylara ve zaferlere tanıklık ettiğini görmekteyiz. Bir yandan yaşanan tüm bu kutlu günleri yâd edip hatırlamanın yanı sıra, öte yandan kuşaktan kuşağa aktarmak gibi önemli bir misyonu da üstlenip deruhte etme yükümlülüğümüz bulunmaktadır çünkü "Kökü mazide olan atiyiz." kutlu sözünde belirtildiği gibi, geçmişin farkında ve fevkinde olmadan geleceğe dair öngörüde bulunup yön

belirlemek beyhude bir çabadır. Dolayısıyla ebet müddet devlet ve millet olma iddiasında bulunmak, geçmişin tarihî müktesebatını canlı tutarak gelecek nesillere aynı ruh ve heyecanla aktarmayı başarmayı gerektirir. İşte bu duygu, düşünce ve inançla, içinde bulunduğumuz temmuz ayının yakın ve uzak Türk tarihinde yaşanan millî zaferlerin mütemmim cüzünü oluşturduğunu ifade etmeliyiz.

Temmuz ayının Türk tarihine not düşen önemli bir olayı da yaklaşık yüz yedi yıl önce yine kutlu millî bir mücadeleyle birlikte bağımsız Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluşuna vesile olan Erzurum Kongresi'dir. Bu kongre Millî Mücadele'nin dönüm noktalarından biri olmakla kalmayıp aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş felsefesinin tohumlarının atıldığı ilk millî kongre olma özelliği taşımaktadır. Dahası, vatan toprağının asla işgal edilerek parçalanamayacağı millî iradesinin ortaya konulduğu ve milletin kendi kaderini belirlemeye muktedir olduğunun beyan edildiği ve daha önemlisi manda ve himayenin ayaklar altına alınarak tam bağımsızlığın dünyaya haykırıldığı âdeta bir uyanış manifestosu niteliğindedir. 23 Temmuz 1919'da Erzurum'da toplanan kongreye Erzurum delegesi olarak katılan Mustafa Kemal, Kongre Başkanlığına seçilmiş ve delegeler on dört gün boyunca düşman işgalinden kurtulmaya ve tam bağımsızlığa olan inancı ve iradeyi ortaya koymuşlardır. 7 Ağustos 1919 Perşembe günü sona eren kongrede hem o günün sancı ve sıkıntılarına ilaç olacak hem de ilelebet Türk milletinin yolunu aydınlatacak millî kararlar alınmıştır. Anadolu'nun 18 ilinden yaklaşık 63 üyenin katılımıyla, Gazi Paşa başkanlığında, 23 Temmuz-7 Ağustos 1919 tarihleri arasında gerçekleştirilen kongrede alınan önemli kararlar arasında aziz Türk milletinin temel ülkü ve yegâne ilkesi olan vatanın bölünmez bütünlüğü, her türlü manda ve himayenin asla kabul edilemeyeceği, milletin kaderinin yine milletin azim ve kararlılığıyla temin ve teyit edileceği gibi millî hükümler bulunmaktadır. Bundan tam yüz yedi yıl önceki millî irade ve kararlılıkla toplanan Erzurum Kongresi'nin baş mimarları olan, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere ebediyete irtihal etmiş tüm temsilcilerini rahmet ve minnetle yâd ediyorum.

Sayın milletvekilleri "Su uyur, düşman uyumaz." özdeyişini zihnimizde canlı tutarak şunu açıkça ifade edebiliriz ki dün olduğu gibi bugün de kadim Anadolu coğrafyasına yönelik açık veya gizli birtakım kriz, kaos ve hatta işgal heva ve hevesleri olanların farkındayız. "Aynı delikten ikinci kez ısırılmama" temel prensibinden hareketle, bin yılda geleneksel tutum ve tavır hâline dönüşen, değişmeyen fıtrat rehberliğinde birlik, beraberlik ve kardeşlik hukukuyla her zaman olduğu gibi bugün de bu tarz hain hevesleri kursaklara tıkayıp her türlü tuzak ve senaryoyu daha önce yapıldığı gibi iman dolu göğsümüzde eritmeliyiz.

Bu vesileyle, bir asır önce Mülküislam'ın ve Anadolu'nun giriş kapısı, kadim şehrim Erzurum'un millî mücadelesindeki temel duruşunun tarihî ifadesinde yer aldığı gibi "Bu uğurda anasız, babasız, yârsız kalınır lakin vatansız kalınmaz." diyerek gül bahçesine giren kahraman şehitlerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyor, bağımsızlığı karakter edinen aziz Türk milletinin bir ferdi olarak hepinizi en kalbî duygularımla saygıyla selamlıyorum. (MHP, AK PARTİ, CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Öncü...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurum Kongresi'nin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Millî Mücadele'nin dönüm noktasından biri olan ve tüm dünyaya "Vatan bir bütündür, parçalanamaz." kararlılığını duyuran Erzurum Kongresi'nin yıl dönümünde başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bütün kahramanlarımızı rahmet ve minnetle anıyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

10.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, elli bir yıl önce vefat eden Nurettin Topçu'ya ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, bir toplumun kültür, sanat ve düşünce dünyasında iz bırakan mütefekkirlerinin hatıraları yaşatıldıkça, onların o silinmez izlerinin tesiri geleceğin inşasında muazzam kaleler oluşturulmasının temel değerleri olarak var olacaktır.

Nurettin Topçu, bir beyefendi, bir medeniyet savunucusu ve gençlik yıllarımızın ağabeyi olarak ışığı arkasındakilere tutan yanıyla hep hatıralarımızı süsleyecek. Kayıtlarımızda var olan onun münevver kişiliğinin Hareket dergisi özelinde şahesere dönüşen eylem ve söylemleri, geleceği aydınlatan yanıyla da hep var olmaya devam edecek. Türk-İslam felsefesi geleneğini, Anadolu irfanı olgunluğunu kendine has bakış açısıyla düşünce dünyamızda kendisine farklı bir yer edinerek öncü olmuş yazılarıyla yarınlarda bile bu yolculuğun önünü açmıştır. Elli bir yıl önce 10 Temmuzda vefat eden Nurettin Topçu'ya Allah'tan rahmet diliyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

11.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, 23 Temmuz 1919 Erzurum Kongresi'nin 107'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Bugün, milletimizin kaderini değiştiren 23 Temmuz 1919 Erzurum Kongresi'nin 107'nci yıl dönümüdür. Kâzım Karabekir Paşa'nın "Emrinizdeyim Paşam!" sözü tarihin akışını değiştiren, vatan sevgisinin simgesi olmuştur. Erzurum halkı Mustafa Kemal Paşa'yı, milletin kurtuluşuna öncülük eden bir lider olarak sahip çıkıp bağrına basmıştır. O gün alınan kararlar cumhuriyetimize giden yolun temel taşları olmuştur, "Vatan bir bütündür, parçalanamaz ve manda ve himaye kabul olunamaz." kararlarıyla teslimiyete kapıları kapatılmıştır. Bugün bizlere düşen görev bu kutlu mirasa sahip çıkmak ve cumhuriyetimizin kazanımlarını sonsuza dek yaşatmaktır.

Bu vesileyle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Erzurum Kongresi'nin bütün kahramanlarını, Atatürk'ü bağrına basan dadaşları rahmetle, minnetle anıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yontar...

12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Doktor Sadık Ahmet'in katledilişinin 31'inci yılına ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, Batı Trakya Türklerinin unutulmaz lideri, hak ve özgürlük mücadelesinin sembol ismi Doktor Sadık Ahmet'i katledilişinin 31'inci yılında saygı ve rahmetle anıyorum. Onun mücadelesi yalnızca bir azınlığın değil kimliğin, dilin, kültürün ve eğitimin yaşatılması mücadelesiydi. Bugün, Batı Trakya Türkleri Lozan Barış Antlaşması'yla güvence altına alınan eğitim haklarının giderek daraltılmasından endişe duymaktadır. Trakya Türk azınlığına ait 8 ilkokulun daha kapatılma kararı sonucunda Batı Trakya'da bulunan Türk azınlık ilkokulların sayısının 76'ya kadar gerilemesi kabul edilemez. Batı Trakya Türklerinin kimliğinin, dilinin ve eğitim hakkının korunması uluslararası hukukun gereği olup bu yükümlülüklerin eksiksiz bir şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir. Türkiye olarak her platformda soydaşlarımızı desteklemeyi sürdüreceğiz.

BAŞKAN - Sayın Özen...

13.- Bursa Milletvekili Refik Özen'in, 13-17 Temmuz tarihlerinde Washington'a gerçekleştirdikleri resmî ziyarete ilişkin açıklaması

REFİK ÖZEN (Bursa) - Sayın Başkanım, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Savunma Komisyonu Başkanımız Sayın Hulusi Akar Başkanlığında ve beraberimizdeki heyetle birlikte 13-17 Temmuz tarihlerinde Amerika'nın başkenti Washington'a resmî bir ziyaret gerçekleştirdik. Bu ziyaretler kapsamında, Temsilciler Meclisi, Silahlı Hizmetler Komitesi Başkanı, Silahlı Hizmetler Komitesi Üyesi, İstihbarat Komitesi Başkanı NATO PA Amerika Delegasyonu Başkanı, Dışişleri Komitesi Başkanıyla heyetler arası görüşmeler gerçekleştirmekle birlikte Amerika'da faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının ev sahipliğinde birçok yerli, yabancı gazeteci, alanında uzman fikir insanlarıyla bir araya geldik. Bu görüşmelerde F-35 ve S-400 süreçleri, KAAN ve F-16 projeleri ve CAATSA meseleleriyle ilgili Türkiye'nin duruşu ve çözüm önerileriyle ilgili fikirlerimiz Komisyon Başkanımız Sayın Hulusi Akar tarafından net bir şekilde ortaya konmuştur. İki ülke ilişkilerinin geliştirilmesi ve sorunların en aza indirilmesiyle ilgili parlamentolar arası diplomasinin ne kadar etkili olduğunu bu zirve ziyaretiyle bir kez daha görmüş olduk.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Şu Güvenpark'a da bir gidin Sayın Vekilim, orada da gaziler var.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

14.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, uyuşturucuyla mücadeleye ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Uyuşturucu kullanımı ülkemizde her geçen gün büyüyen bir tehdit hâline gelmiştir. En acı tarafı ise bu zehrin çocuk yaştaki evlatlarımıza kadar ulaşmış olmasıdır. Gençlerimizi kaybediyoruz, geleceğimizi kaybediyoruz ama iktidar sorununun ana kaynağına bir türlü inemiyor. Uyuşturucuyla mücadele etmek birkaç torbacının yakalanmasıyla olmaz. Esas mücadele, tonlarca uyuşturucuyu ülkeye sokan, bu kirli ticaretten servet elde eden uyuşturucu baronlarına ve büyük kaçakçılık organizasyonlarına ulaşmaktır. Merzifon-Havza hattı Karadeniz'e açılan önemli bir geçiş kapısıdır. Bu güzergâhta denetimlerin ve istihbarat çalışmalarının güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Gençlerimizi korumak istiyorsak birkaç kilo uyuşturucu yakalanınca fotoğraf vermeyi bırakıp bu ağların tepesindeki isimleri ortaya çıkarmalıyız. Bu konuda Hükûmeti daha kararlı, daha şeffaf ve daha etkili adımlar atmaya davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın İrmez...

Sayın Çan...

15.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Novorossiysk açıklarında saldırıya uğrayan kuru yük gemisine ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Kuzeyimizde Rusya-Ukrayna savaşı sürüyorken etkisi sınırları aşıp Karadeniz'i bir güvenlik krizine dönüştürüyor. Sivil denizcilik tehdit altında. Ticaret gemileri İHA, SİHA saldırılarıyla hedef oluyor. Önceki gün Novorossiysk açıklarında saldırıya uğrayan kuru yük gemisinde 1 denizcimiz hayatını kaybetti, 3 personel yaralandı; Samsun'dalar. Hayatını kaybeden yurttaşımıza Allah'tan rahmet, yaralı mürettebata acil şifalar diliyorum. Bu tablo, egemenlik haklarımızın ve deniz güvenliğimizin sorgulandığını göstermektedir. Aylardır uyarıyoruz; riskleri görün, önlem alın ancak iktidar sessiz. Balıkçımız denize çıkamıyor. Gemicimiz güvende değil. Burada söylüyoruz, önerge veriyoruz, tenezzül edip cevap veren olmuyor. Yeni risk durumuna göre hangi tedbirler hayata geçirildi diye soruyoruz, kafalar kuma gömülüyor.

BAŞKAN - Sayın Fırat...

16.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, hastanelerdeki randevu sistemine ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, hastanelerde randevu sistemi çökmüş, ameliyat sırası almak artık herkesin harcı değil. En acil hasta ameliyatlarına altı ay, dokuz ay, bir sene arası süreler veriliyor. Bakınız, iki gündür, maddi durumu olmayan, Erzurum ve Yüksekova'da gelen, acil ameliyat olması gereken 2 hastamız için altı ay-dokuz ay arasında gün veriyorlar. İstanbul Siyami Ersek Hastanesi, İstanbul Baltalimanı Kemik Hastanesinde bırakın başhekime ulaşmayı, yetkili bir kimseye bile erişmek mümkün değil. Dakikalarca telesekretere yönlendirmeler, tuşlamalardan sonra santral memuru derken derdinizi anlatacağınız kimseyi, bir muhatap bulamıyorsunuz. Bizler vekil olarak hastanelerde böylesine iletişim zaafı yaşarken vatandaşların neler çektiğini varın siz düşünün. Sağlık Bakanına sesleniyorum: Bu randevu sistemini, aylar sonrasına verilen ameliyat sıralarını, hekim eksikliğini gidermek için, harekete geçmek için daha neyi bekliyorsunuz? Bir an önce halkımın sesine kulak verin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Barut...

17.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, POMEM alımlarına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, Polis Meslek Eğitim Merkezi yani POMEM alımlarındaki haksızlıklar mağduriyet yaratmaktadır. Kamu hizmetinde fırsat eşitliğinin sağlanması, liyakat esasının güçlendirilmesi ve adayların daha adil koşullarda değerlendirilmesi amacıyla düzenlemeye ihtiyaç vardır. POMEM alımlarında 10 katından fazla katılımın sağlanamaması kuralı nedeniyle birçok aday mağdur oluyor. Ön lisans mezunlarının başvuru sayıları yüksek olmasına rağmen kontenjan dağılımı bu yoğunluğu yeterince yansıtmamaktadır. POMEM başvurularında uygulanan 30 yaş sınırının günümüzün sosyal ve ekonomik koşulları dikkate alınarak 35 yaşına yükseltilmesi gerekmektedir. POMEM başvuru ücretinin başvuru aşamasında tahsil edilmesi istenmektedir ve ön sağlık muayenesinin başvuru sürecinin en başında yapılması beklenmektedir. Belirtilen hususların kamu yararı, fırsat eşitliği, liyakat, etkin ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sümer...

18.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, kalp hastaları için hayati öneme sahip olan ilaçların SGK geri ödeme kapsamında olmamasına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

TÜİK'in açıkladığı son verilere göre ülkemizde bir yıl içinde 491.684 vatandaşımız hayatını kaybetmiş. Bu ölümlerin en büyük nedeni yüzde 34,7 gibi bir oranla dolaşım sistemi yani kalp damar hastalıklarından oluşmuştur. Bugün bu acı tabloda Adana Şehir Hastanesinde tedavi gören baypaslı, damar tıkanıklığı ve kronik kalp yetmezliği hastalıklarıyla mücadelede SSK'li emeklilerimizin feryadını buradan seslendiriyorum. Hekimin, hastasının ömrünü uzatmak için reçete ettiği Oneptus ve bazı ilaçlar hayati ilaçlar konumunda; maalesef hâlâ bu ilaçlar SGK geri ödemesi kapsamında değildir. Yirmi sekiz günlük bir kutu ilacın fiyatı 2.200 TL yani sadece bir yıllık maliyeti 26 bin TL'dir. Düşük emekli maaşıyla hayatta kalmaya çalışan bir vatandaşımızın bu parayı ödemesi imkânsızdır.

Sağlık Bakanlığımıza soruyorum: Kalp hastalarımız için hayati öneme sahip olan bu ilaçları SGK geri ödeme listesine almayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN - Sayın İrmez...

19.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Anayasa Mahkemesinin Sivas katliamına ilişkin kararına ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Tam otuz üç yıl önce Sivas'taki Madımak Oteli'nde 33 Alevi can organize bir biçimde katledildi. O günden bugüne adil bir yargılama yürütülmedi, yüzleşme sağlanmadı. Cezasızlık ve sümen altı etme politikası her zamanki gibi eksiksiz uygulandı. Anayasa Mahkemesi ise katliama ilişkin 2014 yılında yapılan bireysel başvuruyu ancak on iki yıl sonra, bugün karara bağlayabildi; yaşam hakkı ihlali nedeniyle tazminat ödenmesine hükmetti. Mesele cumhuriyetin kurucu ötekileri olduğunda âdeta dondurulan yargı mekanizmasının bu kararını asla yeterli bulmuyoruz. Sivas katliamı başta olmak üzere Koçgiri, Zilan, Dersim, Gazi, Lice ve Roboski'yle onurlu bir yüzleşme sağlanmalı, özür dilenmelidir. Cumhuriyetin ikinci yüzyılı katliamlarla yüzleşme çağrılarıyla değil demokratik cumhuriyetin inşasıyla geçmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çelebi...

20.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Millî Savunma Komisyonu olarak "terörsüz Türkiye" süreci öncesinde başlamış oldukları çalışmalara ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Şehitlik ve gazilik günlük siyasetin değil milletimizin ortak vicdanının konusudur. Millî Savunma Komisyonu olarak terörsüz Türkiye süreci öncesinde başlamış olduğumuz çalışmalarda son iki senede ilgili kurumlarla 28 toplantı, ilgili dernek, vakıf, sendikaların tamamıyla birçok toplantı gerçekleştirdik.

Yasalarımızda şehit ve gazi tanımı bulunmamaktadır. Bu nedenle süreç son derece teknik ve hassastır. Farklı kanunlarda dağınık şekilde yer alan hükümler tek çatı altında toplanmakta, 20'den fazla kurumun görüş ve önerileri alınmaktadır. Komisyonda üyesi olan partiler sürece dair bilgilendirilmektedir.

Elbette gazilerimizin sabırsızlığını, şehit ailelerimizin beklentilerini yürekten anlıyoruz. En hızlı şekilde, tek bir grubun değil herkesin sorunlarını çözme ve kalıcı bir sistem oluşturma gayretiyle gece gündüz çalışıyoruz diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

21.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, er şehit ailelerinin ve er gazilerin taleplerine ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - 81 ilden Ankara'ya gelen er şehit aileleri ve gazilerimiz günlerdir Güvenpark'ta seslerini duyurmaya çalıştılar. Peki, iktidardan bir yetkili yanlarına gidip "Günlerdir buradasınız, derdiniz nedir, talebiniz nedir?" diye sordu mu? Maalesef soran olmadı. Onların talebi ayrıcalık değil adalettir.

Kurşun, askerin rütbesine bakmıyor; mayın, bomba, roket apolet seçmiyor. O hâlde devlet neden şehidini ve gazisini rütbesine göre ayırıyor? Şehit aileleri ve gaziler arasında yaratılan bu eşitsizlik ne sosyal devlet anlayışıyla ne de milletimizin vicdanıyla bağdaşmaz.

İktidarı, yıllardır görmezden geldiği bu haklı feryadı daha fazla ertelememeye davet ediyoruz. Er şehit yakınları ve gazilerimizin özlük haklarını hiçbir rütbe ayrımı yapmadan eşitlemeye davet ediyorum. Cumhuriyet Halk Partisi için bütün şehitlerimizin emaneti kutsaldır, şehitlerimiz arasında ayrım olmaz, gazilerimiz arasında ayrım olmaz.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

22.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Türkiye'deki tüm küçük esnafın ortak feryadına ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada söyleyeceklerim Türkiye'deki tüm küçük esnafın ortak feryadıdır. Esnaf ne vergi ne de BAĞ-KUR primlerini ödeyememektedir. "Müjde" denilerek sunulan tecil ve yapılandırmalara uygulanan faizler ise faizin faizini doğurup esnafı tamamen çaresiz bırakmaktadır. Esnaf artık sadece devlete ve faize çalışır hâle gelmiştir. Bu gidişatın durması ve esnafın dükkânını açık tutabilmesi için acil adım atılmalıdır. Tecil faizi ve faiz sarmalının derhâl son bulması, kapsamlı ve faizsiz bir yapılandırma, matrah artırımı ve sicil affının getirilmesi şarttır. Esnaf yok olursa üretim ve istihdam da yok olur. İktidarı esnafın sesini duymaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

23.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, basketbol antrenörlüğü eğitim süreçlerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Basketbol antrenörlüğü eğitim, kurs kontenjanlarının ihtiyacın çok altında tutulması, eğitim süreçlerinin erişilebilir olmaması sisteme olan güveni zedelemektedir. Değerlendirme ve sınavların çoğu zaman aynı isimler ve komisyonlar tarafından yürütülmesi adaylar arasında itiraz eden kişilerin sonraki süreçlerde olumsuz değerlendirilebileceği yönünde ciddi çekinceler oluşturmakta ve bu durum birçok kişinin geri durmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda antrenör kurslarındaki değerlendirme kriterlerinin açık ve yazılı şekilde ilan edilmesi, başarısız olan adaylara detaylı teknik geri bildirim verilmesi, sınav ve anlatım süreçlerinin mümkünse kayıt altına alınması, itiraz mekanizmalarının bağımsız ve denetlenebilir hâle getirilmesi, kontenjan planlamalarının ülke ihtiyaçlarına göre uygun şekilde artırılması, ölçme-değerlendirme süreçlerinin standartlaştırılması, itiraz eden adayların sonraki süreçlerde herhangi bir önyargıya maruz kalmaması adına denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi hususlarında düzenlemeler yapılmasının gereğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

24.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Senir suyu anlaşmasına ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Burdur, içme suyu barajı olmayan Türkiye'deki ender şehirlerden bir tanesi. Yıllarca AKP Hükûmeti Burdur'umuza bu hizmeti çok gördü. Tabii, Belediye Başkanımız ve mesai arkadaşları da Burdurlu hemşehrilerimize suyu temin edebilmek adına çalışmalar yapıyorlar, sondajlarla kuyulardan su çekiyorlar.

Yıllar önce yapılmış bir Senir Suyu anlaşmamız var bizim. Isparta'nın Senir beldesi bizim Burdur Gölü'müzün hemen yanında olan bir belde, oradan su getirmeye çalışıyoruz. 2004 yılında, bakın, o dönemde bizde değil, Cumhuriyet Halk Partisinde değil belediye ama devlet bir hizmet getirmiş ve buradan suyu taşımayla alakalı bazı istasyonlar yapılmış ve Hızır İlyas Mahallemizde de biz Senir terfi istasyonu yapmışız bu suyu şehre pompalamak için. Şimdi, yıllar sonra burayı hizmete geçirmek için elektriğe ihtiyacımız var ama elektrik vermiyorlar, engel çıkartıyorlar. Bunun çözülmesini talep ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

25.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, PTT'ye ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

PTT bir zamanlar devletin en güçlü, en güvenilir kurumlarından biriydi. Bugün ise Türkiye Varlık Fonuna devredildikten sonra milyarlarca lira zarar eden, şubeleri kapanan, personeli azalan bir yapıya dönüştü. Son yedi yılda 13,1 milyar lira zarar edilirken 200'den fazla şube kapatılmış, çalışan sayısı

38 binden 22 bine düşmüştür. Buna rağmen yönetim kurulu üyelerine yüksek maaşlar ve huzur hakları ödenmeye devam etmektedir. Millet hizmet beklerken kurumlar kötü yönetimin bedelini vatandaşa ödetemez. PTT'de yaşanan bu çöküşün sorumluları mutlaka hesap vermelidir. Liyakat esas alınmalı, kamu kaynakları israf değil hizmet için kullanılmalıdır. Bu nedenle, Ulaştırma Bakanlığını açıklama yapmaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Öcalan...

26.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Halfeti Devlet Hastanesinde tedavi altına alınan bir yurttaşa, Kültür ve Turizm Bakanlığına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, Halfeti'yi yakından takip ediyoruz. Almanya'dan memleketine gelen 42 yaşındaki bir yurttaşımız sırtından bıçaklanmış, Halfeti Devlet Hastanesinde tedavi altına alınmıştır. Kendisine geçmiş olsun dileklerimi buradan iletiyorum.

Buradan Kültür ve Turizm Bakanlığına sesleniyorum: Halfeti sadece Urfa'nın değil ülkenin en önemli turizm alanlarından biridir. Halfeti'nin şiddet olaylarıyla anılması kabul edilemez. Daha önce de Fırat çevresinde yaşanan bir gazeteciye saldırı olayı olmuştur. Lakin artık işler ayyuka çıkmıştır. Dün bir hengame çıkmıştır Fırat kenarında. Tekne esnafları artık işin içinden çıkılamaz bir hâle doğru bunu götürüyor; kartla para alma yok, kayıt altında bir ücret ödeme yok. Bunlara bir an önce Turizm Bakanlığı el atmalıdır.

Halfeti'deki tekne işletmecilerine de çağrım nettir: Halfeti'nin itibarı, saygınlığı hepimizin sorumluluğudur.

BAŞKAN - Sayın Bozdağ...

27.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, PTT işçilerine ilişkin açıklaması

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - 2013 yılında KPSS merkezî yerleştirmeyle PTT AŞ'ye yerleşmiş 10.500 idari hizmet sözleşmeli personel, PTT'nin anonim şirket statüsüne geçişi nedeniyle 399 sayılı KHK kapsamında istihdam edilme imkânından yararlanamamışlardır. Görüşülmekte olan torba kanunun 22'nci maddesinde PTT Yönetim Kuruluna devredilecek yetkiler nedeniyle iş güvencesi ve hukuki güvenliği yok edecek düzenlemeler bulunmakta. PTT işçilerinin, bu maddenin yeniden değerlendirilerek özlük ve mali hakların yönetmelik yerine doğrudan kanunla güvence altına alınması, 107 ve 108'inci maddelerinin keyfî işten çıkarma riskini ortadan kaldıracak şekilde revize edilmesi veya iptali, kamuya nakil hakkının kanunla tanımlanması, KPSS ve mülakat başarısıyla atanan personelin statüsünün devlet memurluğuyla eş değer güvenceye kavuşturulması talepleri bulunmakta. İktidara sesleniyoruz: Kamu hizmeti anlayışını şirket mantığına indirgeyen bu düzenlemelerden vazgeçin, PTT işçilerinin sesini duyun.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

28.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, emeklilere ve emekçilere ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Haziran ayında yıllık enflasyon yüzde 32 olarak gerçekleşti. Buna rağmen Meclisten karar çıkartıp şubat ayında yapılan tahminî yüzde 16'lık enflasyon oranı üzerinden emekliye zam yapılıyor. Enflasyon hedefleri yazboz tahtasına dönerken borç, faiz, zam, vergi düzeninin faturasını emekliler, emekçiler ödüyor. Bugün açlık sınırı 36, yoksulluk sınırı 110 bin lirayı geçti. Elinizi vicdanınıza koyun, bir asgari ücretli hiç ev kirası ödemese dahi otomatik olarak açlık sınırının altında aya başlıyor. Emeklinin durumu da bundan farklı değil. Asgari ücret yoksulluk sınırının yarısı seviyesine ulaştırılmalıdır çünkü bir haneye 2 asgari ücret girdiği zaman o hanenin yoksulluk sınırından kurtulması demektir bu. En düşük emekli maaşının da asgari ücret seviyesine sabitlenmesi gereklidir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Çağlar Gökalp...

29.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Bitlis'in merkez ve ilçe köylerinde afet mağdurları için inşa edilen konutlara ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bitlis'in Rahva mevkisinde 2000'li yıllarda Bitlis merkez ve ilçe köylerinde afet mağdurları için milyonlarca lira harcanarak 350 afet konutu inşa edildi. Ancak bu konutlar ulaşım, altyapı ve sosyal donatı eksiklikleri nedeniyle amacına ulaşamamış, yıllarca atıl bırakılarak harabeye dönüşmüştür. Hak sahipleri ise yıllar boyunca evlerine kavuşamamış, ciddi mağduriyetler yaşamıştır. Kamu kaynakları bir kez daha boşa akmıştır. 2017 yılında, kentsel dönüşüm kapsamında bu yapılar yıkılarak bu harabe görüntü ortadan kaldırılmıştır ancak aradan geçen yıllara rağmen hak sahiplerinin mağduriyeti hâlâ giderilmemiştir. Şimdi de konutların yapılacağı yer konusunda yurttaşlar mağdur edilmektedir. Yurttaşların hak kayıplarının telafi edilmesi için hak sahiplerine adil, kalıcı ve gecikmeksizin uygulanacak çözümler üretilmesi artık zorunluluktur. Yetkilileri sorumluluk almaya, mağduriyetleri gidermeye ve çözüm üretmeye davet ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Akay...

30.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Bakan Şimşek'in "Faiz dışı fazla verdik." açıklamasına ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Bakan Şimşek "Faiz dışı fazla verdik." diye övünüyor. Peki, o fazla nereden geldi? Emeklinin maaşından, işçinin alın terinden, vatandaşın sofrasından. Bugün milyonlarca emekliye açlık sınırının çok altında bir maaşı ve üç kuruşluk zammı reva görenler bunu "mali disiplin" diye anlatıyorlar. Sizin başarı hikâyeniz emeklinin kaybıdır. Siz bütçede "Faiz dışı fazla verdik." dedikçe emekli eksildi, siz tabloları düzelttikçe vatandaşın sofrası küçüldü, siz rakamlarla övündükçe milyonlar geçim derdine mahkûm edildi. Bir ekonomi yönetimi emekliyi yoksullaştırarak başarıdan söz edemez. Devletin kasasını büyütürken vatandaşın cebini boşaltıyorsunuz, bunun adı "mali disiplin" değil "yoksulluğu yönetmek"tir. Faiz dışı fazlayla övünmek kolaydır, asıl başarı emekliye insanca yaşayacağı maaşı verebilmektir.

BAŞKAN - Sayın Akalın...

31.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, Doktor Sadık Ahmet'in vefat yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MEHMET AKALIN (Edirne) - 24 Temmuz, Lozan Barış Antlaşması'nın ve Batı Trakya Türklerinin unutulmaz lideri Doktor Sadık Ahmet'in vefat yıl dönümüdür. Lozan, Batı Trakya Türk azınlığının eğitim, din ve kültürel haklarını da güvence altına almıştır ancak aradan geçen yüz üç yıla rağmen bu hak ihlalleri devam etmektedir. Bugün yaşananlar Doktor Sadık Ahmet'in yıllar önce dile getirdiği sorunların sürdüğünü göstermektedir. Yunanistan'ın geçtiğimiz günlerde Batı Trakya Türk azınlığına ait 8 ilkokulu daha kapatma kararı bunun son örneğidir. Dışişleri Bakanlığını Batı Trakya Türk azınlığının Lozan'dan doğan haklarını koruması için daha etkin girişimlerde bulunmaya davet ediyor; Doktor Sadık Ahmet'i rahmetle, saygıyla yâd ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Koca...

32.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, plastik atık ithalatının sonuçlarına ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Atık plastik ithalatının ağır sonuçları büyük bir ekokırıma dönüşüyor. Mersin, Adana ve Antalya kıyılarında hızla artan mikroplastik kirliliği büyük bir felakete davetiye çıkarıyor. Türkiye'nin yıllık

600 bin tona varan plastik atık ithalatıyla Akdeniz'imiz mikroplastik çöplüğüne döndü, denizimiz plastik kusuyor. Doğada, denizde, tarımda, gıda güvenliğinde ağır tahribatlar yaratan bu kirliliğin durdurulması için yapılan çağrılarsa yine cevapsız kalıyor. Akdeniz hepimizin ortak mirası, ortak değeridir. Plastik atık ithalatı derhâl yasaklanmalı, denizlerimiz ve kıyılarımız için acilen somut adımlar atılmalıdır. Doğu Akdeniz Avrupa'nın çöplüğü değildir.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

33.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, COP31 İklim Konferansı için EXPO alanında yürütülen yeni kamulaştırma çalışmalarına ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Antalya'da düzenlenecek COP31 İklim Konferansı için EXPO alanında yürütülen yeni kamulaştırma çalışmaları büyük bir çelişkiyi ortaya koymaktadır. Bir yanda vatandaşa "Tarım arazilerini koruyun." deniliyor, diğer yanda 64 bin metrekare verimli tarım arazisi, otopark ve altyapı gerekçesiyle yapılaşmaya açılıyor. İklimi korumak için düzenlenen bir konferansın tarım arazilerini betonlaştırarak hazırlanması kabul edilemez. Daha da vahimi, 2016'da milyarlar harcanarak yapılan EXPO alanı yıllardır atıl bırakılmışken aynı yanlışta ısrar edilmesidir. Ders çıkarmak yerine yeni kamulaştırmalar ve yüz milyonlarca liralık harcamalar yapılmaktadır. Antalya'nın bereketli toprakları günübirlik projelerle heba edilmemeli, milletimizin faydasına kullanılmalıdır. İklim ve gıda güvenliği betonla değil toprağı yaşatarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen.

34.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Gülistan Doku soruşturmasına ve gündeme taşınan iddialar için yapılan açıklamalara, Mersin sahillerindeki mikroplastik ve nanoplastik kirliliğine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün bazı gazetelerde ve haber sitelerinde yayınlanan birtakım bilgi ve belgelere göre, Gülistan Doku soruşturmasında eski Tunceli Valisi Tuncay Sonel'in cihaz incelemesinde o dönemin koruma memuruyla gerçekten korkunç yazışmaları var. Bu yazışmalarda, birtakım, böyle tam ne olduğu anlaşılmayan "cinayet, uyuşturucu vesaire" gibi kelimeleri bir kenara bırakalım, Vali aleyhine yayın yapan veyahut da sosyal medyada paylaşım yapan bir kişinin hukuka, kanuna aykırı bir şekilde derdest edilip darbedildiği, bu kişiyle ilgili fotoğrafların, bilgilerin Valiye gönderildiği, ayrıca cep telefonuna casus yazılımlarla sızılarak bundan sonrası için de takip altında bulunacağı bilgisi paylaşılıyor. Vali de "Tamam kardeşim." diyor ve bir de para gönderiyor. Böyle korkunç bir olayın görevdeki Vali tarafından icrası meselesini ben özellikle AK PARTİ'li arkadaşların ve milletimizin dikkatine farklı bir yönden sunmak istiyorum. Şimdi, burada, günü geldi çıplak aramalar konuşuldu, günü geldi farklı işkence ve kötü muamele veyahut da bazı bürokratlara dair görevi suistimal, kötüye kullanmayla ilgili örnekler konuşuldu. Burada ilgili Grup Başkan Vekillerimiz cevap verdi; konuyu ısrarla takip eden muhalefet, bazı konuları araştırma önergesi ya da genel görüşme teklifine çevirdi ve bunların tamamı bürokrasiden gelen notlarla siyasi olarak aklandı. Oysa burada ihtiyaç olan, bu iddialara hakkaniyetli bir şekilde dışarıdan bakacak bir siyasi irade oluşturmaktı. Dün de ifade ettim; "Kartalkaya katliamı" diyelim

artık, yangınında hayatını kaybedenlerle ilgili olarak idari soruşturma izinleri verilmiyor. Şimdi, bir Vali, bir genç kızın katliyle ilişkili hâle geliyor, olayı örtüyor. O dönemki tutanaklara bakıyoruz, kimse Valiyi doğrudan hedef olarak suçlamıyor ama "Burada bir sorun var." diyor. AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarımız kürsüye çıkıyor "Yeter artık ya, her aşk inkârını burada mı konuşacağız?" diyor, "Belki siz bu kızı dağa gönderdiniz." diyor. Bir diğeri geliyor, "İçişleri Bakanımız ile Cumhurbaşkanımızın özel talimatı var. Bu konu bütün boyutlarıyla incelenmiştir, size sunulan bilgi neyse bununla yetinmeniz gerekir, daha fazlasını araştırmamanız gerekir." diyor. Bir yandan da bir başka milletvekili "Bu kadar güzellik var, bu kadar ahlaklı ve erdemli çalışmalar var, siz bu hassasiyetleri de suistimal ediyorsunuz." diyor ve bu şekilde devam ediyor.

Bu o kadar vahim bir örnek olaya dönüşüyor ki -Gülistan Doku soruşturmasında Tuncay Sonel'in rolü- AK PARTİ'li arkadaşlar şunu muhasebe etmeliler: Dün ya da bugün bir milletvekilinin ya da Grup Başkan Vekilinin ifade ettiği herhangi bir iddia için de bu tez geçerli olabilir, bürokrasiden gelen notlar sizi yanıltıyor olabilir. Sizin göreviniz, bürokrasideki gri alanları karartmak, karanlık alanları örtmek değildir. Valinin maşallahı var, bu artık Gülistan Doku'nun dışında bir olay. Mesela, aklıma direkt olarak Batman'da bir dönem Valilik yapan Salih Şarman geldi. O dönem bir terörle mücadele kahramanıydı, birçok yerde örnek vali olarak gösteriliyordu; sonra, Türkiye Cumhuriyeti devleti Yargıtayının kesinleşmiş hükmüyle infaz edilen bir cezayla mahkûm edildi. Neydi? "Çetecilik yapmak, ilaveten silah kaçakçılığı." O günün siyaseti de onu savunuyordu. Belki de "Kurşun atan da yiyen de şereflidir." meselesinin günlerinden bahsediyoruz. Dolayısıyla burada sıradan bir vatandaşımız, insanımız ya da bir milletvekili ya da bir parti grubu bir meseleyi gündeme taşıdığında çıkıp bürokrasiden gelen notlarla cansiperane bir şekilde bu olayları savunan veyahut da bu olayların reddi yönünde siyasi irade oluşturan grup yönetimleri şu Tuncay Sonel vakasından bir ders alsınlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Gerçekten bir yerde yanlış olabilir mi, gerçekten bir yerde bir suç işlenmiş olabilir mi, gerçekten bir yerde bir karartma olabilir mi diye düşünsünler. Bunu lütfen vicdan terazimize vurun ve daha bu adamın kim bilir ne olaylara karıştığını da yeni yeni deliller ortaya çıktığında göreceğiz. Buraya taşıyoruz çünkü Emniyetin kişinin cep telefonundan çıkardığı ekran kayıtları var. Bir üçüncü kişinin -tırnak içinde- bir gizli tanığın ifadesi söz konusu değil. Kendisine ait telefondan çıkarılan belgeler var. Bu boyutuyla burada muhalefetin ifade ettiği neredeyse her başlığa otomatik savunma mekanizması geliştiren arkadaşlarımızın dikkatini bu yöne çekmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, az önce Mersin Milletvekillerimizden Sayın Perihan Koca da ifade etti. Türkiye'nin en büyük sahil şeridine sahip bir şehir olarak Mersin'imizin bir yönüyle bu sahil şeritlerinin bakir kalmasından gelen bir avantajı da var yani ciddi anlamda bir turizm yapılaşması yok; birtakım yanlış imar işlemleri var, bunlar eleştiriliyor vesaire ama bugün bu sahil şeritleri yoğun bir şekilde mikroplastik ve nanoplastik kirliliğin altında sadece çevreyi değil halk sağlığını ve orada kör topal yürüyen turizm sektörünü de tehdit etmektedir. Bununla ilgili çok basittir, Adana'da ve Mersin'de atık ithalatıyla bunları dönüştürdüğünü iddia eden fabrikaların büyük bir ciddiyetle kontrol altına alınması gerekir. Bize kalsa biz Avrupa'nın çöp kutusu değiliz, biz Avrupa'nın çöp atık deposu değiliz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakika...

Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Atık ithalatı tamamen yasaklanmalıdır ancak yasaklanmıyorsa dahi burada ciddi tedbirler alınmalıdır. Başta Mersin Çevre ve Doğa Derneği olmak üzere duyarlı vatandaşlarımız yerelde sürekli olarak bu konuları gündeme getirmektedir. Yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının iş birliğiyle birlikte Mersin sahillerinde hepimizin sağlığını ve ortak değerlerini tehdit eden plastik ve nanoplastik atıklarının kalıcı bir şekilde çözülmesi noktasında Çevre Bakanlığını göreve davet ediyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Ekmen.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Turhan Çömez.

Buyurun Sayın Çömez.

35.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Recep Tayyip Erdoğan'ın S-400'leri aldıktan sonra kullandığı ifadelere ve Genel Kurulda görüşülmekte olan torba yasanın içerisinde yer alan Akkuyu Nükleer Santrali'yle ilgili hükümlere ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

"S-400 konusunu bitirdik, ortak üretime varıncaya kadar konuştuk, imzalar atıldı. Bizim geri dönüşümüz asla olamaz, bize böyle bir ahlaksızlık yakışmaz. Kimse bizden tükürdüğümüzü yalamamızı beklemesin, alışılmış liderlerden değiliz, bunu herkesin böyle bilmesi lazım." Bu ifadeleri kim kullandı? Bu ifadeleri S-400'leri aldıktan sonra Sayın Erdoğan kullandı tam yedi sene önce, bu ifadeler kayıtlarda var. Peki, o günden beri S-400'ler kullanılabildi mi? İran savaşı esnasında sözde İran'dan geldiği iddia edilen füzelere karşı kendimizi koruyabildik mi? Hayır. S-400'ler o günden beri hangarlara kapatılmış, bir soba borusuna dönmüş ve İran'dan geldiği iddia edilen füzelere karşı da İspanyol Patriot'ları bizi korumuş ve biz buna tam 2,5 milyar dolar para ödedik ve bu parayı öderken de bu lafları söyledi Sayın Erdoğan. Bugün geldiğimiz noktada S-400'leri satmak için fellik fellik dolaşıyorsunuz. Bu da Sayın Erdoğan'ın ifadesidir.

S-400'lere tam 2,5 milyar dolar para ödedik, bunun karşılığında kullanamıyoruz. O günden bugüne tefeciden aldığımız parayı faiziyle hesap edersek bu para 6-7 milyar doları buldu, yanı sıra 1,5 milyar dolar para da F-35'lere ödedik. Amerika dedi ki: "Ben seni çıkartıyorum projeden, ödediğin parayı da vermiyorum, uçakları da vermiyorum, bundan sonra ne istiyorsan yap." Bu süre içerisindeki kayıpları da hesaba koyduğumuzda neredeyse 10 milyar dolarlık Türkiye'nin bir kaybı söz konusu oldu. Bu arada Türk sanayisiyle yapılan sözleşmeler, anlaşmalar, hepsi iptal oldu; inanılmaz bir kayıpla karşı karşıyayız. Tabii, CAATSA yaptırımları geldi arkasından, ardından F-16'larla ilgili yaptırımlar geldi, modernizasyon yaptırımları geldi, bir sürü yaptırım geldi fakat o günden sonra ne yazık ki AKP rejimi kalkıp ne kamuoyuna ne Parlamentoya bu sürece dair derli toplu hiçbir izahat, hiçbir açıklama yapmadı.

NATO Toplantısı'ndan sonra geçtiğimiz günlerde Amerikan Başkanı Trump ne dedi? "Türkiye bize sadık bir ülkedir." dedi. Bu inanılmaz bir ifadeydi ve bununla ilgili de ne sizden ne AKP cephesinden ne diplomatik çevrelerden ne de Sayın Erdoğan'ın bizatihi kendisinden hiçbir değerlendirme gelmedi. Bu ülke hiç kimseye sadık olamaz, bu ülkenin sadakati bu topraklaradır, bu milletedir, bu devletedir. Ama Trump dedi ki: "Bana sadıklar hatta İran'da savaşa gireceklerdi, ben söyledim, girmeyin dedim, benim yanımda oldular ve İran savaşında da bize çok yardımcı oldular." dedi ve Parlamentonun yetkisinde olan

savaşa girme veya girmeme konusundaki yetki bile anlaşıldığına göre kullanılmış ve Trump'la kapalı kapılar ardında paylaşılmış. Şimdi, dedi ki Trump: "Ben F-35'lerle ilgili bir düşüneceğim." Kullandığı ifade o, bir düşüneceğini ifade etti fakat o günden beri hiçbir adım atılmadı, atılması da mümkün değil. Bugün Trump'ın bu sözü üzerine havaya uçanlar aslında Amerika'da olanları bitenleri bilmeyen ve ne yazık ki okuyamayanlardı. Dün itibarıyla Amerikan Dışişleri Bakanlığı bir yazı yazdı, dedi ki Kongreye: "Bu şartlar altında Türkiye'ye herhangi bir şekilde F-35'lerin verilmesine onay veremezsiniz çünkü CAATSA yaptırımları var çünkü NDAA Yasası var. Bu yasaya göre Türkiye S-400'leri satmadığı veya tahrip etmediği veya geri iade etmediği sürece ve Rusya'dan bundan sonra herhangi bir silah alışverişi yapmayacağına dair taahhüt vermediği sürece F-35'ler verilmez." Ve siz de şu anda kapı kapı dolaşıp bunları satmaya, bunları pazarlamaya çalışıyorsunuz. Bütün bu haberleri sizden duymuyoruz, bizim Dışişleri Bakanlığından duymuyoruz; Yunan basınından duyuyoruz, Amerikan Kongre üyelerinin yazdığı mektuptan ve Amerikan Dışişleri Bakanlığının Kongreye yazdığı mektuplardan öğreniyoruz. Bu son derece vahim ve son derece sıkıntılı bir durum ne yazık ki.

Tabii, siz bunları önemsemiyorsunuz çünkü hakikaten elinize geçirdiğiniz devlet gücüyle manipüle etmeye çalıştığınız bir kamuoyu var ama gerçekler sizin arzu ettiğiniz gibi saklanmıyor. Bundan tam altı ay önce şu kürsüde, S-400'leri satmak için bir girişim içerisinde, bir çaba içerisinde olduğunuzu ifade ettik. O gün de bir şey söylemediniz ama yine Amerikan gazetelerinde yazdığına göre, kapalı kapılar ardında Birleşik Arap Emirlikleri'yle pazarlık yapıyormuşsunuz ve S-400'leri Birleşik Arap Emirlikleri'ne satmak için çaba harcıyormuşsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu Birleşik Arap Emirlikleri kimdir Allah aşkına? Darbe girişiminden sonra Süleyman Soylu'nun "Darbenin arkasında Amerika ve Birleşik Arap Emirlikleri var." dediği bir ülkedir. Başka? Zamanın Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu'nun "Darbenin arkasında Birleşik Arap Emirlikleri vardır." dediği ülkedir ve siz şimdi bunlarla oturup pazarlık yapıyorsunuz ve "Acaba S-400'lerden nasıl kurtuluruz?" diye çaba harcıyorsunuz. Kurtulsanız bile, kurtulsanız bile korkunç bir ekonomik kayıpla kurtulacaksınız ve nihayetinde F-35'leri almak için Amerika'daki yaptığınız girişimler belki uzun yıllar alacak. Kamuoyunu bu yönde yönlendirmeyi lütfen bırakın diyorum.

Şimdi, bu konunun, bugün Meclise gelen, daha doğrusu Mecliste görüşülmesine devam eden yasayla ne alakası var? Çok net bir ilgisi ve alakası var. Şu anda tartıştığımız bu torba yasanın içerisinde Akkuyu Nükleer Santrali'yle ilgili bazı hükümler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Akkuyu Nükleer Santrali'yle ilgili bazı maddeler var. Sanki çok önemliymiş gibi gece yarısı operasyonuyla çalıştınız, getirdiniz Komisyona ve Komisyon toplantısının bitmesine iki saat kala nükleer tesislere verilecek olan teşviklerle ilgili bir kanun maddesi eklediniz görüşülmekte olan torba yasaya. Peki, buna göre bir etki analizi var mı? Yok. Maliye Bakanlığının bilgisi var mı? Yok. Ne kadar vergi kaybı var? Bilmiyoruz. Bu konuyla ilgili Erhan Usta -bizim Genel Başkan Yardımcımız- hem Komisyonda hem Mecliste konuştu, dün Sayın Yavuzyılmaz çok önemli rakamlar verdi. İkisine de baktığımız zaman, sizin vermediğiniz bilgiler, bizim yaptığımız araştırmalar; bu ülke, bu geçirmek istediğiniz yasayla ilgili tam 5 milyar dolar Ruslara boca etmek durumunda kalacak ve bunun faturası aziz Türk milletine, milletin sırtına vergi olarak yüklenecek. Allah aşkına,

Türk sanayicisine uygun görmediğiniz, münasip görmediğiniz, lütfetmediğiniz bu vergi indirimlerini Ruslara niye veriyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son dakika.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Tam 5 milyar dolar, Ruslara bu vergi indirimlerini niye veriyorsunuz? Sorduğumuz zaman cevap veremiyorsunuz. Bir sürü indirim var, hepsinin detayları kanunun içerisinde var. Niye verdiğinizi ben size söyleyeyim mi? Ruslara gittiniz, dediniz ki: "Amerika'ya karşı çaresiz kaldık, F-35'ler gelmiyor. Biz milyarlarca dolar ödediğimiz bu füzelerden, S-400'lerden kurtulmak istiyoruz. Bize bu konuda müsaade eder misin?" Ruslar da hazır yakalamış sizin diplomatik beceriksizliğinizi ve çapsızlığınızı "Ne kadar sömürürüm." ona bakıyor ve ne yazık ki başta nükleer tesisler ve Akkuyu olmak üzere büyük imtiyazlar alıyor. 5 milyar doları bu milletin cebinden alıp Ruslara boca ediyorsunuz. Bu sebeple bunu tarihe not düşmek için söylüyorum, bu imtiyazları verseniz de S-400'leri götürüp Birleşik Arap Emirlikleri'ne satsanız da F-35'leri almak için yapacağınız çabadan netice alamayacaksınız, yanlış yoldasınız diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Çömez.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç.

36.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, 24 Temmuz 1923'te imza altına alınan Lozan Barış Anlaşması'na, "terörsüz Türkiye" idealine ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; tarih, sararmış yapraklar arasında unutulmaya terk edilmiş bir mazi asla değildir. Tarih, şehitlerimizin kanıyla sulanmış, gazilerimizin duasıyla mayalanmış mukaddes bir şuurun ta kendisidir bize göre. Bir milletin varlık ve yokluk arasında sınandığı günlerde 20 Kasım 1922'de başlayan, çetin çarpışmaların gölgesinde kesintiye uğrayan ve nihayet 24 Temmuz 1923'te imza altına alınan Lozan süreci bu mukaddes şuurun ete kemiğe bürünmüş hâlidir. Lozan, Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası toplum nezdinde eşit hak ve statüyle tescili, sinesinden doğduğu yüce Türk milletinin hürriyet sevdasının cihanşümul tezahür ve tecelli zemininin de ta kendisidir. Yeni Türkiye'nin kurucu senedi olan Lozan Barış Anlaşması masa başında, yaldızlı salonlarda yazılmamıştır. Bu düşüncede olan büyük bir yanılgı içindedir. Bu anlaşma, Sakarya'nın kan gölüne dönmüş siperlerinde, Dumlupınar'ın ateş çemberinde süngü ucunda yazılmıştır. Millî Mücadele'nin muazzam ve devasa askerî zaferi Lozan'la birlikte aşılmaz bir hukuki zırha, meşru bir abideye dönüşmüştür. Nice zorluklarla müdafaa edilerek kurtarılan bu aziz vatan, kurulan Türkiye Cumhuriyeti ve bunların hukuki temellerinden biri olan Lozan Barış Anlaşması hiçbir mandacı zihniyetin, hiçbir sömürge bakiyesinin insafına, imhasına maruz bırakılmayacaktır. Lozan Barış Anlaşması'nı zafer ile hezimet arasına sıkıştıranların, akılları sıra Sevr'le bağ kurarak şüphe tohumları ekenlerin iyi niyetten mahrum oldukları, Millî Mücadele'ye ve millî bekaya şaşı baktıkları hiç şüphesiz tartışmasız bir hakikattir. Siyasi ön yargılarla, ideolojik dogmalarla ve fikrî saplantılarla Lozan Anlaşması'nı kutuplaşmanın dehlizlerine savurmak, en hafif tabiriyle insafsızlık, en ağır tabiriyle de tarih bilmezliktir bize göre.

"Zafer mi, hezimet mi?" sorusuna cevap aramak gibi suni hezeyanlara kapılmak yerine Lozan Anlaşması'nı tanımak, kavramak ve Kuvayımilliye ruhunu iliklerimize kadar özümsemek bu hususta ki en büyük millî vecibemizdir. Zira unutulmamalıdır ki Türk milleti hiçbir anlaşmayla var olmamış,

hiçbir anlaşmayla da yok edilemeyecektir. Bunun yegâne kanıtı, boynumuza geçirilmek istenilen Sevr ilmeğinin paramparça edilmesiyle gösterilen kahramanlıktır. Lozan Anlaşması, Anadolu coğrafyasında o güne kadarki mevcudiyetimizi gelecek bin yıllara güvenli ve yekvücut bir millet hâlinde taşıma şuurunun belgelere kazınmış, masalarda cihana tasdik ettirilmiş en saf, en somut ve en temel özüdür. Bu irade, bugün "Terörsüz Türkiye" yeminimizde şahlanmaktadır. Geçmişin ne kadar derinine inebiliyorsak geleceğin ufkunu daha da ötesine kadar görebiliriz. Dün Lozan'da Türk asırlarının müdafaası yapılmış, Türk milletinin bekası ve varlık hakları meydanlarda akan aziz kanlardan ilhamını alan diplomatik ustalıkla güvenceye kavuşturulmuştur. Bugün bizlere düşen tarihî görev ise bu güvencenin etrafında çelikten bir kale inşa etmek ve "Terörsüz Türkiye" idealini bedeli ne olursa olsun hayata geçirmektir. Dün masabaşında harita çizenlerin bugün sınırlarımızda ve içimizde besleyip büyüttükleri bilmelidir ki Lozan'da egemenliğimizi tartışmayan o muazzam asalet, bugün terörün kökünü kazıma kararlılığımızın da ta kendisidir. Terörsüz bir Türkiye, bizler için sadece bir güvenlik stratejisi değil millî mücadele şehitlerimize ödenmesi gereken mukaddes bir borçtur. İhanetin kökü kazınacak, bölücülüğün başı ezilecek ve Türk milletinin bekası üzerinde kumar oynanamayacağı yedi düvele bir kez daha gösterilecektir. Lozan, Türk Kurtuluş Savaşı'nın siyasi ve diplomatik tacıdır. Türk ve Türkiye Yüzyılı ise bu siyasi ve diplomatik tacın küresel bir vizyonla, yepyeni bir şahlanışla parlamasıdır. Biliyoruz ki ancak sınırları güvende, içeride fitneyi toprağa gömmüş, millî birlik ve kardeşliğini sarsılmaz şekilde tesis etmiş bir Türkiye lider ülke ülküsüne ulaşabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ebediyete kadar yaşayacak, Türk milletinin kutlu yürüyüşü önünde durdurulamaz bir çağlayan gibi yarına Kızılelma'ya akacaktır diyor, bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kılıç.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sezai Temelli.

Buyurun Sayın Temelli.

37.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 24'üncü Munzur Kültür ve Doğa Festivali'ne, tarım krizine, ülkedeki madencilik anlayışına, sürdürülen ekonomik programa ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, önümüzdeki hafta "Hafıza ve özgür yaşam için doğamıza, dilimize, kültürümüze ve inancımıza sahip çıkıyoruz." şiarıyla 24'üncü Munzur Kültür ve Doğa Festivali gerçekleştirilecektir. Yirmi dört yıldır Dersim'in doğasını, kültürünü, dilini, inancını, sanatını ve ortak yaşam kültürünü yaşatan, toplumsal hafızasını geleceğe taşıyan en önemli buluşmalardan biridir bu festival. Yalnızca kültürel etkinlikle de sınırlı değildir; Dersim'in çok kimlikli, çok kültürlü yaşamının ve ortak değerlerinin de güçlü bir iradesidir. Tabii, festival programı hazırlanırken kentin tüm dinamikleriyle her zaman olduğu gibi görüşülmüş, ortak akıl ve ortak iradeyle kapsamlı bir program oluşturulmuştur. Buna rağmen, bazı çevrelerin iyi niyetten uzak siyasi polemiklerle festivali tartışma konusu hâline getirmesi maalesef hepimizi üzmektedir. Dersim'in ortak değerlerini hedef alan bu yaklaşımın festivalin ruhuyla hiçbir alakası yoktur. Munzur Festivali ayrıştırmanın değil bir arada yaşamanın, rantın değil doğanın, inkârın değil hafızanın, nefretin değil kardeşliğin festivalidir; bu toprakların diliyle, inancıyla, kültürüyle ve doğasıyla kurduğu bağın adıdır. Bu vesileyle, tüm yurttaşlarımızı 24'üncü Munzur Kültür ve Doğa Festivali'ne katılmaya; doğamıza, dilimize, kültürümüze, inancımıza ve ortak toplumsal hafızamıza birlikte sahip çıkmaya davet ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz gibi Türkiye çok ciddi bir ekonomik kriz içinde. Bu krizin en fazla etkilediği alanlardan biri de tarımsal alan. Türkiye çok uzun yıllardır aslında konjonktürel olmayan yapısal bir tarım krizi yaşıyor ve tabii ki bölgede yaşanan tarımsal krizin boyutu çok daha derin. Türkiye bunlara karşı sağlıklı bir tarım politikası üretmek yerine, iktidar, sürekli olarak tarımı görmezden gelen hatta tarımı hiçbir zaman öncelemeyen politikalarla hareket ediyor. Bugün dönüp baktığımızda; özellikle Muş gibi verimli bir ovaya, Ağrı gibi büyükbaş hayvancılığın merkezine, Van gibi küçükbaş hayvancılığın merkezine, Urfa gibi çok verimli, bereketli toprakların olduğu bir coğrafyaya baktığımızda burada çiftçi üretirken yoksullaşıyor, çiftçi ürettikçe Türkiye yoksullaşıyor; gıda krizi artıyor, gıda enflasyonu artıyor, açlık artıyor. Şimdi, bu, olabildiğince ciddi bir krizdir. Bu krizi muhakkak sonlandırmanın bir yolunu, yöntemini bulmak zorundayız. Bakın, sadece geçen yıl girdi maliyetlerinin ortalama artışı yüzde 34'ü bulmuşken desteklemede sadece yüzde 15 ile 20 arası bir fiyat aralığı açıklandı. Şimdi, bu 15-20 artış aslında çiftçiye şunu söylüyor: Artık üretme! Çiftçi üretse de yoksullaşıyor, üretmese de yoksullaşıyor, çiftçinin borcu artmaya devam ediyor. Dolayısıyla da aslında adım atılması gereken, belli projelerin hayata geçirilmesi gereken bir konjonktürde çiftçiyi üretimden koparmak, topraktan koparmak, Türkiye'yi tarımdan koparmak gibi bir meseleyle karşı karşıyayız. Evet, bunun bir sonucu olarak da giderek göç hızlanıyor, insanlar kente geliyorlar, kentte de işsizlik inanılmaz boyutlara ulaşıyor. Dün burada dile getirdik Urfa'daki elektrik sorununu; Muş Ovası'nın sulama projesinin bir türlü tamamlanamamış olmasını ve merada, hayvancılıkta ve besicilikte atılması gereken adımların atılmaması sorunlarını defalarca dile getirdik. Bugün de mevsimlik tarım işçilerine yönelik önergemizde bu meselenin bir başka kriz boyutuna yine dikkat çekeceğiz. Artık, tarım konusunda gerçekten tarımı önceleyen politikalarla adım atma zamanı gelmiştir. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, biz bunu söylerken iktidar ne yapıyor? İktidar bütün verimli tarım ovalarını ve doğayı maden şirketlerine açmaya devam ediyor. Burada defalarca dile getirdik. Örneğin, Ağrı'daki altın madenciliğinin nasıl bir felakete yol açtığını, Murat Suyu'nu nasıl kirlettiğini, onun Muş Ovası'na nasıl bir kirlilik taşıdığını defalarca dile getirdik. Hakkâri'de işletme ruhsatı verilmemiş âdeta 1 metrekare yer kalmadı; abartmıyorum, gerçekten Hakkâri coğrafyasına bakın, bunu görürsünüz. "Gabar'da petrol çıkardık." dediniz, Gabar'ı katlettiniz. İşte, petrol fiyatları ortada. İşte, enerji krizi ortada. Demek ki bunlar yöntem değil. Peki, sıra neye geldi? Sıra Şavşat'a geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Artvin Şavşat'ta şimdi açık madencilikle patlamaya dayalı bir ruhsatlandırma ve çalışma başladı. "ÇED Gerekli Değildir" raporu alınıyor, 10 tane köy doğrudan etkileniyor. Orada dinamit patlatarak aslında hem doğayı katlediyorsunuz hem 10 köyün boşaltılmasına, oradan göç edilmesine dair bir basıncı yaratıyorsunuz. Dolayısıyla böyle bir madencilik anlayışı söz konusu olamaz, kaldı ki artık bu tür bir madencilikten uzaklaşma zamanı gelmiştir. Bu madenciliğin Türkiye ekonomisine de Türkiye toplumuna da hiçbir katkısı yoktur, sadece maden şirketlerini destekleyen, onları zenginleştiren ama ekolojik yıkımı besleyen bir anlayıştır; buna bir an önce son verilmeli ve bir daha da hiçbir alanda "ÇED Gerekli Değildir" raporu verilmemeli, uzak durulmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "Ekolojik alandaki, ekonomik alandaki bu yıkımların arkasında ne var?" diye dönüp bakarsak aslında ısrarla sürdüregeldiğiniz ekonomik program var. Bakın, biraz önce Merkez Bankası faiz politikasını bir kez daha açıkladı, ağustos ayında açıklamayacak, 10 Eylüle kadar faizleri sabit tuttu, faizler yüzde 37'de sabit tutuldu;

bu, şu demek: Program artık başarısız değil çökmüştür, program çöktükçe ekonomi de çöküyor. Şimdi, bu programdan artık çıkmak lazım. Yüksek faizle finans kapitali fonluyorsunuz, ucuz krediyle sınai kapitali fonluyorsunuz. Siz sermayeyi fonladıkça halk yoksullaşıyor, siz sermayeyi fonladıkça çiftçi yoksullaşıyor, gıda enflasyonu artıyor, açlık artıyor, işsizlik artıyor ama siz sermayeyi fonlamaktan vazgeçmiyorsunuz. Yüksek faizin yansıması neredедir? Bütçededir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

Son dakikanızı veriyorum.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - İşte, bütçe açığına bakıyorsunuz, bütçe açığının en temel nedeni nedir? Faiz ödemeleri. Diğer taraftan, vergi harcaması yapmaya devam ediyorsunuz; işte, görüştüğümüz yasada da bu çok net, bariz bir şekilde ortaya çıkıyor; hâlâ enerji şirketlerini fonlamak adına vergi muafiyetleri, istisnaları yani vergi harcaması yapmaya devam ediyorsunuz. Bu programı bir an önce sonlandırmak gerekiyor, bu program sonlandırılmadığı sürece ekonomik krizden çıkmanın olanağı yoktur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Murat Emir.

Buyurun Sayın Emir.

38.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, yüz yedi yıl önce toplanan Erzurum Kongresi'ne, Lozan'ın 103'üncü yıl dönümüne, Merkez Bankasının açıkladığı faiz politikasına, davet usulüyle getirilen 1,5 milyar liralık ihaleye, vakıf üniversitelerinin yaptığı zamma ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan tam yüz yedi yıl önce Erzurum'da "Millî sınırlar içerisinde vatan bir bütündür, parçalanamaz." şiarıyla Erzurum Kongresi toplandı ve Millî Mücadele'nin şahlanışının işaretini verdi. O gün, şahsi çıkarlarını milletin istiklalinin üzerinde görenlere karşı millî iradenin ve cumhuriyetin temellerinin atıldığı gün. Biz bugün o kongrenin toplayıcısı, Başkanı olan başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere o kongreye gelen, emek veren tüm Millî Mücadele kahramanlarını rahmetle ve saygıyla anıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Onlardan aldığımız millî iradenin tek güç olacağı ve millî egemenliğin saraydan alınıp millete verildiği inancı, bugün de cumhuriyete sımsıkı sarılmakla bizi ödevlendirmektedir.

Aynı şekilde, yarın 24 Temmuz, ulusal bağımsızlığımızın uluslararası hukuk seviyesinde ve uluslararası camiada tescillendiği Lozan'ın 103'üncü yıl dönümü. Lozan kahramanı 2'nci Cumhurbaşkanımız Sayın İsmet İnönü'yü, Lozan'daki tüm delegasyonu ve elbette Millî Mücadele'nin Komutanı Mustafa Kemal Atatürk'ü, şehitlerimizi rahmetle, saygıyla, minnetle anıyoruz. Lozan, savaş meydanlarında büyük kahramanlıklarla kazanılmış olan İstiklal Savaşı'nın uluslararası hukuk düzeninde ve camiada kabul edilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin tapu senedinin herkes tarafından kabul edilmesi anlamına gelir. Bu nedenle, Lozan, aslında cumhuriyetimizin temel ilkelerini de göstermektedir ve cumhuriyetimizin millî egemenliğe dayanan, tek adamı reddeden niteliği bugün hâlâ hepimiz için bir ödevdir, bir görevdir ve bir tek adam rejimine mahkûm edilmiş olan cumhuriyetimizin aslında bize yüklediği en temel görevdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Merkez Bankası faiz politikasını açıkladı, faizleri artırmadı. Bunun anlamı artık Şimşek ekonomik modelinin tamamen çökmüş olduğudur, yerle bir olmuş olduğudur. Bakın, Mehmet Şimşek geldiğinde "Rasyonel politikalar uygulayacağız." dediğinde faiz yüzde 8,5'tu, bugün yüzde 37. Gerçek faiz, Merkez Bankasının gece gecelik borçlanması gerçekte yüzde 40, hazine borçlanma kâğıtları yüzde 42'lerde, mevduat faizleri yüzde 50'lerde, vatandaşın kullandığı

kredi faizleri yüzde 60'larda; geldiğinde enflasyon yüzde 40 civarındaydı, şimdi yüzde 32'lerde. Yani üç yılda -neredeyse üç yılda- enflasyonu yüzde 40'tan yüzde 32'ye 8 puan düşürmek için para babalarına, faiz rantiyecilerine oluk oluk para akıttılar ve sonuçta ne elde edildi? Hiçbir şey. Bu faizi 23.552 liraya layık gördüğünüz emekliler, 28 bin lira sefalet ücretine mahkûm ettiğiniz asgari ücretliler; umutsuzlar, işsizler, yoksullar, memurlar ödüyor ama bu paraları siz bir çırpıda para babalarına, Londra bankerlerine, yerli bankerlere, faiz rantiyecilerine yani sizi gerçekten destekleyenlere, sizin iç içe olduklarınıza aktarmaya devam ediyorsunuz ve sonra da dönüyorsunuz, "Emekliye, memura, işçiye para yok." diyorsunuz. Oysa bu ekonomik modelin artık çöktüğü, artık taşınamaz olduğu, milletin sırtında büyük bir kambur olduğu anlaşılmış olmalıdır. Bu nafile çabalardan vazgeçin ve trilyonlarca lirayı faiz baronlarına ödemeyi durdurun.

Bu paralar nereye gidiyor Sayın Başkan? Bu paralar yağlı ballı ihalelere gidiyor, hem de öyle ihaleler ki... Bakın, kendisi İBB soruşturmasında tutuklanmış, güya "etkin pişmanlık" adı altında tahliye edilmiş, ihaleye fesat karıştırmaktan sorumlu olan ve hâlâ yargılanan Mehmet Karataş ve 2 oğlu 21/b'yle 1 milyar 579 milyon liralık ihale almış Devlet Su İşlerinden.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Bir kişi düşünün, ihaleye fesat karıştırmak, rüşvet, irtikap suçlarından tutuklanıyor, hâlâ yargılanıyor ama diğer taraftan bu kişiye 1,5 milyar liralık ihale veriliyor. Bu, iftiracı olmanın karşılığıdır. Üstelik de bu ihale 21/b'yle, davet usulüyle getiriliyor. "İtiraf et, çamur at, hem tahliye ol hem de bunun üzerinden, merak etme, para kazanmaya devam edeceksin." İşte, sizin İBB soruşturmanız da güya bizim belediyelere karşı yaptığınız yolsuzluk soruşturmalarının içi de budur. Somut delil yok, bir kuruş para yok, para hareketi yok, zenginleşme yok, döviz bürosu yok, alım satım yok, ambulansla kaçırılan paralar yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Ne var? İhalelerle zengin ettiğiniz iftiracılar, itirafçılar var.

Sayın Başkan, kısaca, vakıf üniversitesi meselesine de değinmek isterim. Tabii, devlet üniversitelerinde ağır bir sorun devam ederken vakıf üniversitelerinde de olağanüstü zamlar olduğunu görüyoruz. Bakın, burada isim vermeye gerek yok, başta tıp fakülteleri olmak üzere -yüzde 159, yüzde 100, yüzde 120- eczacılık fakülteleri, diş hekimliği fakülteleri, işletme fakülteleri zam yapmışlar. Türkiye'de sizin resmî enflasyonunuz yüzde 32. Memurun maaşına, emeklinin maaşına, asgari ücrete yüzde 32 oranında dahi zam vermiyorsunuz ama vakıf üniversitelerinin önünü açmışsınız, büyük bir saltanat var orada ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı eğer çocuğunu arzu ettiği bölümde okutmak istiyorsa yılda 3 bin, 5 bin euro karşılığında İtalya'da, Polonya'da, Macaristan'da, başka ülkelerde eğitimine devam ettirebiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

Son dakikayı veriyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Bu akıl dışı, bu, eğitimi temel bir hak olmak değil de ticari bir meta gibi algılayan anlayıştan vazgeçilmelidir ve vakıf üniversitelerinin böylesine pervasızca zam yapabilmesinin mutlaka önüne geçilmelidir.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Oxford daha ucuz Murat Bey, Oxford daha ucuz!

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun Sayın Gül.

39.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Erzurum Kongresi'nin 107'nci yılına, Hatay'ın ana vatana katılışının 87'nci yıl dönümüne ve 6 Şubatta Hatay için tüm kurumların seferber olduğuna, küresel barışı sağlama yönünde diplomatik çabaları sürdürdüklerine ve terörsüz Türkiye'ye ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarım, aziz milletimiz; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Bugün tarihimizin çok önemli gurur tablolarından birini, Erzurum Kongresi'nin 107'nci yılını idrak ediyoruz. Erzurum Kongresi "Vatan bölünmez bir bütündür." anlayışıyla emperyalizme, ülkemizi işgal etme girişimlerine karşı milletin iradesinin, kurtuluş azminin, istiklal mücadelesinin ortaya konulduğu çok önemli bir tarihtir. Bu tarihe imza atan, bu tarihî birlikteliği ve kongreyi toplayan o iradeyi bugün milletimizin iradesinin tecelligâhı olan Gazi Meclisimizden hürmetle selamlıyoruz. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, Millî Mücadele'nin tüm kahramanlarını, Erzurum Kongresi ve diğer kongrelerde Kuvayımilliye ruhuyla bu vatan için yüreği çarpan tüm kahramanları minnetle rahmetle yâd ediyoruz. Bu ülkenin bütün geleceğinde de Erzurum Kongresi'nin, Sivas Kongresi'nin, Amasya Tamimi'nin ve tüm bu mücadelelerin hem ruhu hem lafzı hem de vicdanı her zaman korunacaktır, bunun da böyle bilinmesini bir kez daha hatırlatıyorum.

Bugün, yine, Hatay'ımızın Türkiye'ye, ana vatana katılışının yıl dönümü. Hatay'ımızın ana vatanımıza katılışının 87'nci yıl dönümünü de kutluyorum. Kadim bir kültüre, insanı müşfik ve kadirşinas yüreğe sahip o güzel toprakların, Hatay'ımızın, kadim şehrimizin tüm hemşehrilerine, tüm kardeşlerimize Gazi Meclisten muhabbetlerimizi iletiyoruz. Hatay'ımız ana vatana katılarak -Türkiye'nin, bu vatanın, bu coğrafyanın daha da güçlenmesi- ay yıldızlı bayrağımızı 23 Temmuz 1939'da göndere çektiğinde çok büyük bir gururu bu millet yaşamıştır ve bugün de şanlı vatanımızın ayrılmaz bir parçası olarak bir karış toprağımızı bile, bir damla mavi vatanımızı bile feda etmeyeceğimiz birlikteliğimizde çok önemli birliğimizin ana vatanla kucaklaşmasının bu tarihî yıl dönümünü de kutluyorum. Gazi Meclisimizde, o gün Hatay Meclisinde bu kararı alan Hatay'ın tüm yiğitlerine de buradan selamlarımızı ve rahmet, minnet dileklerimizi, dualarımızı iletiyoruz.

"Hatay" deyince tabii aklımıza 6 Şubat gelmektedir. 6 Şubatta Hatay'ımız için bütün devletimiz, tüm kurumlarımız seferber oldu ve o gün milletimiz, devletimiz bu seferberlik içerisindeyken "Devlet nerede?" "Kızılay nerede?" "AFAD nerede?" diye devletimizin kurumlarının ve bu önemli çabaların ortadan kaldırılmasını ve bu duyguların pozitif olarak desteklenmesi yerine engellenmesini "Devlet yok, devletin kurumlarına güvenmeyin." çağrılarını da hepimiz çok yakinen yaşadık. Maalesef, asrın felaketinde hep beraber kenetlenme çabası yerine, bazılarının, ülkemizin göz bebeği, ay yıldızlı bayrağımızla, önemli kurumlarımızla bu asrın felaketinde milletimizin yardımına koşma çabalarının karşısında, devleti ve kurumlarını bu anlamda tahrif eden, alternatif şeyler öngörerek bu güveni, itibarı zedeleme çabalarına karşı belli mihrakların bilinçli, sistematik olarak yıpratma girişimlerini de elbette hatırlıyoruz ama o andan itibaren tüm kurumlarıyla, Kızılayıyla, AFAD'ıyla ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla milletimiz ve devletimizle bu asrın felaketini, yaramızı beraber sarma girişiminde olduk. "Devlet nerede?" dediğinizde bugün Hatay'ımızda, tüm o depremi yaşayan vatandaşlarımızda "Devletimizin her zaman kurumlarıyla yanımızda olduğunu gördük. 450 bin konutuyla ve gece gündüz çalışarak yaralarımızı sararak yanımızdaydı." anlayışı hâkim oldu. Dolayısıyla kurumlarımızı ve

devletimizi sokakta bulmadık. Elbette eksikler, elbette yanlışlar olduğunda hep beraber karşı çıkacağız. İnsanların yapmış olduğu hataları bir kuruma, bir devlete mal etmeden yüzlerce yıllık bu geleneğe, bu kadim kurumlara, devlet geleneğine ve millet geleneğine sahip çıkmak çok önemlidir.

Cumhurbaşkanımızın liderliğinde devletimiz her zaman milletimizin yanında, tüm kurumlarımızla milletimizin yaralarını sarma çabası içerisinde olmuştur ve olmaya da devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin Sayın Gül.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Yaşadığımız tüm hadiseler de bu anlamda, hepimiz için çok önemli bir göstergedir. Sırf karşı çıkmak adına, farklı niyetlerle değil... Bu kurumlar kimsenin tekelinde değildir. Bu çabaları desteklemek, eksikleri de ifade etmek elbette çok kıymetlidir.

Şunu da ayrıca vurgulamak gerekir ki değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti bizim son devletimizdir ama iki bin yıldır bu topraklarda, bu aziz vatanda, bu millet burada nice devletlerle payidar olmuştur; imparatorluk bakiyesiyle, Osmanlısıyla, Selçuklu Devleti'yle ve diğer devletleriyle her zaman barışın öncüsü olmuştur. Bugün de biz bu köklü mirasın farkında olarak, bunun bilinciyle, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu diplomatik vizyonda küresel barışı sağlama yönünde çok aktif bir şekilde diplomatik çabaları sürdürmekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - En son NATO zirvesi de bunun önemli göstergelerinden biridir. Türkiye, dünyada nerede bir diplomatik kriz varsa, çatışma varsa, gerilim varsa ara bulucu rolüyle bu rolünü başarıyla yerine getirmektedir, barış diplomasisine öncelik vermektedir. Asya, Avrupa, Orta Doğu'nun kavşak noktasında bulunan ülkemiz, bu anlamda bulunduğu stratejik merkezi de dikkate alarak Doğu Akdeniz'den Karadeniz'e, Kafkasya'ya varıncaya kadar tüm dünyanın odak noktasında, barışı tesis etme noktasında gayretini sürdürmektedir ve bu aktif çalışmalarımızda coğrafyanın ortaya koyduğu gerçekliğini dikkate alarak, jeostratejik konumumuzun da tarihin de üstümüze yüklediği misyonu dikkate alarak yolumuza devam ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son dakika.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - AK PARTİ olarak, Cumhur İttifakı olarak ortaya koyduğumuz bu vizyonla güçlü bir geleceğe emin adımlarla ilerliyoruz. Türkiye Yüzyılı'nı bu kararlılıkla inşallah milletimizin desteğiyle kuracağız. Tüm bunları yaparken, küresel bir medeniyet inşasından bahsederken biz kısır çekişmelere ülkemizi hapsedemeyiz. Nice etnik unsurların bir arada, barış içerisinde yaşadığı bir Osmanlı'nın, bir tarihin tevarüs ettiği bir noktada Türkiye, terörsüz Türkiye'yi de bu anlamda değerlendirmeli ve adil bir dünyayı da bu anlamda değerlendirerek Türkiye'nin misyonlarını hatırlamak zorunda. O yüzden "Sen şusun, sen busun, sen filan görüştesin." gibi kısır çekişmelere Türkiye'yi hapsedemeyiz. Bu, ülkemize en büyük haksızlık olur, yapılacak en büyük kötülük olur. O yüzden, birliğimizi daha da koruyarak, ortak değerlerimizi geleceğe daha güçlü bir şekilde ulaştırmak adına, nasıl Malazgirt'te beraber...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakikayı vermiştim Sayın Başkan.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - ...bir aradaysak geleceğe de hep beraber, emin adımlarla yürüyeceğiz diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Oduncu Kutevi...

40.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin, cezaevindeki Mehmet Şirin Çelik'e ilişkin açıklaması

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Teşekkürler Başkan.

70 yaşında, beyin kanaması geçirmiş kısmi felçli bir hastanın yoğun bakım yatağında ellerinin kelepçelenmesini hangi hukukla, hangi vicdanla açıklayabiliriz? Elâzığ 2 no.lu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan Mehmet Şirin Çelik'ten bahsediyorum. 3 Temmuzda beyin kanaması geçiren, konuşamayan, yutkunamayan, ayakta dahi duramayan 70 yaşındaki ağır hasta Çelik, yoğun bakımda iki gün kelepçeli şekilde işkenceye maruz bırakıldıktan sonra iyileşmeden tekrar cezaevine götürüldü. Bu bir infaz değil açık bir düşmanlık ve işkencedir. Mehmet Şirin Çelik'in cezaevinde değil ailesinin yanında olması gerekiyor. Mehmet Şirin Çelik ve cezaevindeki tüm hasta tutsaklar derhâl koşulsuz serbest bırakılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Meriç...

41.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, akaryakıta dün yapılan zamma ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

AKP iktidarının vatandaşımıza yine büyük bir müjdesi var. Dün gece yarısı akaryakıta yeni bir zam daha yapıldı. Son olarak motorinin litre fiyatına 1 lira 14 kuruş zam yapıldı. Sizleri tebrik ediyoruz, "Enflasyonla mücadele." dediniz, çileyi büyütme rekoru kırdınız. Emeklimize üç kuruş zammı çok görenler, asgari ücretliyi, işçiyi açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm edenler müjdeyi yine artış, yine zam, yine yoksullukla süslediler. Herkes bilsin ki bu zam sadece depolara yansımayacaktır; tarladaki traktörden pazardaki fileye, musluktan akan sudan gelen elektrik faturasına kadar, iğneden ipliğe her şeyin fiyatını artıracaktır, vatandaşa fahiş zam olarak geri dönecektir. Milletin sırtına yüklediğiniz bu yük artık taşınamaz hâle gelmiştir. Yağmur gibi yağdırdığınız zam politikasından derhâl vazgeçin, vatandaşı ezmeyi bırakın.

BAŞKAN - Sayın George Aslan...

42.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Midyat Belediyesi tarafından pazarcı esnafına uygulanan işgaliye ücretine yapılan zamma ilişkin açıklaması

GEORGE ASLAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Midyat Belediyesi tarafından pazarcı esnafına uygulanan işgaliye ücreti 5 bin liradan 25 bin liraya çıkarılmıştır. Bu artışın ardından pazarcı esnafı zammı protesto ederek söz konusu karardan geri adım atılmadığı sürece pazar kurmayacaklarını ifade etmektedir. Yüzde 400'e ulaşan bu fahiş zam, zaten yüksek enflasyon ve artan maliyetlerle mücadele eden esnafın yükünü daha da ağırlaştırmaktadır. Öte yandan özellikle haftalık ihtiyaçlarını pazardan karşılayan vatandaşlar pazarın kurulmaması nedeniyle mağduriyet yaşamaktadır. Bu nedenle, esnafı ve halkı mağdur eden bu haksız zam kararı derhâl yeniden gözden geçirilmeli, ücretler makul bir seviyeye çekilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu...

43.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, suça sürüklenen çocuğa daha çok ceza verilmesine yönelik teklife ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Suça sürüklenen çocuğa daha çok ceza verilerek meseleler çözülür mü? İktidar, yeni yasasıyla bunu yapıp çocukları daha çok suça itecek. Sosyal politika üretmeden, ilkokulun önünde bile uyuşturucu satışını önleyemeyen, çocuk psikolojisi konusunda yeterli

uzmanı okullarda bulundurmayan bu iktidar mı çocuklarda yükselen suç oranını düşürecek? Masum bir çocuktan suçlu çıkaran sisteminizi sorgulayın önce. Eğitim sisteminde başarılı olamadığınızı kabul edin önce. On binlerce nitelikli eğitimci ve akademisyeni boş iktidar hırslarınız için KHK'lerle nasıl ihraç ettiğinizi düşünün önce. Çocukları, gençleri bir rahat bırakın önce.

BAŞKAN - Sayın Ömer Fethi Gürer...

44.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Akkaya Barajı'na ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Niğde merkez ile Bor ilçesi arasında Akkaya Barajı yer almaktadır. Akkaya Barajı sulama amaçlı kurulmuş bir gölettir. Ancak buraya arıtma tesisi yapılmış olmasına rağmen yaz aylarında yoğun bir koku çevreye yayılmaktadır, Bor ilçesinde ve üniversitede neredeyse pencereler açılmaz duruma gelmiştir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının buraya bir köklü çözüm bulması, barajdan oluşan kirlilikle birlikte yayılan kokunun önünün kesilmesi, insanların bu anlamda yaşadıkları mağduriyetin giderilmesi çağrısında bulunuyorum. Bu baraj kapsamlı olarak temizlenmeli, düzenlenmeli ve toplumun sağlığını da riske atacak biçimde olumsuzluk yaratan barajın sorununun giderilmesi sağlanmalıdır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sibel Suiçmez...

45.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un yeni tesisleriyle ilgili Ankara'da gerçekleştirilen toplantıya ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, Trabzon'umuzun yeni tesisleriyle ilgili Ankara'da çok önemli bir toplantı gerçekleştirildi ancak toplantıda sadece Ulaştırma Bakanı, Vali, Büyükşehir Belediye Başkanı, Trabzonspor yöneticileri ve AKP milletvekilleri yer aldı. Ana muhalefet partisinin Trabzon'daki temsilcisi olarak bu sürece dâhil edilmememiz sadece siyasi temsil bakımından bir eksiklik değil temsil ettiğimiz vatandaşlardan bize ulaşan görüş, öneri ve eleştirilerin karar alma sürecine yansımaması anlamına da gelmektedir. Hepimizin Trabzon ve Trabzonspor'a ilişkin farklı tecrübeleri ve birikimleri var. Bu farklılıkların aynı masada değerlendirilmesi, fikirlerin tartışılması, alınacak kararların daha sağlıklı ve daha kapsayıcı olmasına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle, sürece dâhil edilmememiz yalnızca masada yer alma talebi değil Trabzonspor'un ve şehrimizin yararına daha güçlü ve isabetli kararlar alınabilmesi için bir gerekliliktir.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

46.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Bitlis İl Sağlık Müdürü Şaban Ergene'ye tahsisli makam aracının karıştığı kazayla ilgili iddialara ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bitlis İl Sağlık Müdürü Şaban Ergene'nin tahsisli makam aracı aşırı hızla 11 yaşındaki bir çocuğa çarptı. Ağır yaralı çocuk şu an yaşam savaşı veriyor. İddialara göre kaza anında araçta Tatvan Devlet Hastanesi Başhekimi ile Güroymak Emniyetinden üst düzey bir amir de bulunuyordu. Tanık iddiaları vahim; aracı bizzat İl Sağlık Müdürünün kullandığı, kazanın ardından araç plakasının polislerce gizlendiği ileri sürülüyor. Müdür Şaban Ergene'nin kazanın ardından soluğu Ankara'da aldığı ve olayın üstünün örtülmesi için görüşmeler yaptığı da iddialar arasında. Bu iddialar doğru mudur? Plaka neden karartıldı? Araçtaki kişilere alkol testi yapıldı mı? Bir çocuğun hayatı söz konusuyken soruşturmayı karartmaya çalışmak devletin değil ancak suç ortaklarının yapacağı bir iştir. Bu sorular yanıtlanmalı, olay aydınlığa kavuşturulmalıdır. Olayın takipçisi olacağımızı açıkça ifade ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

47.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hasat kapıya dayandı, Karadeniz'de fındık üreticisi bahçeye girmeye hazırlanıyor ancak fındık taban fiyatı hâlâ açıklanmadı. Her yıl artan maliyetler bu yıl da katlanarak devam ediyor; gübre, ilaç, işçilik, mazot fiyatları üreticinin kabusu oldu. Alın teri döken, emek veren üretici emeğinin karşılığını alamaz hâle geldi. Yüksek maliyetler ve düşük taban fiyatı yüzünden üretici fındıktan uzaklaşıyor.

Buradan Tarım ve Orman Bakanlığına çağrıda bulunuyorum: 2026 yılı fındık taban fiyatı en az 350 lira olmalıdır. Üretici, tüccarın insafına bırakılmamalı, Toprak Mahsulleri Ofisi alım garantisi vermelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Varli...

48.- Van Milletvekili Gülderen Varli'nin, cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin açıklaması

GÜLDEREN VARLİ (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri her geçen gün ağırlaşıyor. İHD verilerine göre 1.412 hasta tutsak tahliye edilmiyor. Bunlardan biri de yüzde 92 engelli tutsak Hamdullah Aydemir'dir. Aydemir'in sağlık sorunlarından dolayı daha önce de infazı ertelenmişti ama tekrardan tutuklandı. Erciş'te T Tipi Kapalı Cezaevinde tutulan tek siyasi tutsak Aydemir'in kelepçeli muayene dayatmasından kaynaklı sağlığa erişemediği, su yetersizliğinden dolayı cezaevinde hijyen sorunlarının yaşandığı belirtilmektedir. Ayrıca, Kandıra 2 no.lu F Tipi Cezaevinden tarafıma ulaşan mektupta ise işkenceye maruz kalan ve açlık grevinde bulunan tutsakların olduğu ifade ediliyor. Kuyu tipi cezaevlerinde işkence ve kötü muamele iddiaları vicdanları yaralıyor. Yaşam hakkı esas alınmalı ve cezaevlerinde uygulanan hak ihlalleri derhâl son bulmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

49.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, er şehit ailelerinin ve er gazilerin taleplerine ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Gaziler Ankara'da Güvenpark'ta günlerdir eylemde. Er şehit aileleri ve er gazilerine emsal statü hakkı tanınmalı. Eğitimde eşitlik, sağlıkta eşitlik, sosyal yaşantıda eşitlik istiyorlar. Canlarını siper eden, feda eden, uzuvlarını kaybeden askerlerimize sahip çıkmayacaksak kime sahip çıkacağız diyorum.

Şu dört talebi karşılayın: Maaş adaleti; rütbeli gazi ile er gazi arasındaki derin maaş farkının düzeltilmesi ve insani bir yaşam seviyesine ulaştırılmasını. Tazminat ve yardım eşitliği; şehit er ailelerine ve malul er gazilere ödenen nakdi tazminatların ve dönemsel yardımları rütbelere göre eşitlenmesini. Sosyal imkânlarda ayrımcılığın bitmesi; askerî rehabilitasyon merkezleri, kamplar ve sosyal tesislerden yararlanırken uygulanan rütbe temelli prosedür farklılıklarının giderilmesini, emsal hak tanınmasını, kendilerine geçmişte verilen sözlerin tutulmasını ve Mecliste bekleyen ilgili kanun tekliflerinin Meclis tatile girmeden önce yasalaşmasını bekliyorlar diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

50.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, küçük esnafın Meclisten beklentisine ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ha bire "Yerli ve millîyiz." diyen AKP, Rusya tarafından işletilen Akkuyu Nükleer Santraline milyar dolarlık vergi indirimi ve teşvikler sağlarken milyonlarca küçük esnaf vergi, SGK ve BAĞ-KUR

borçları altında eziliyor. "Yerliyiz, millîyiz." diye ortalıkta dolaşıp yabancılara, yandaşlara vergi afları getirirken küçük esnafı borç batağına sürüklemekten vazgeçin, küçük esnaftan aldıklarınızı yabancı şirketlere ve yandaşlara dağıtmaktan vazgeçin.

Küçük esnafın bu Meclisten tek bir beklentisi var: Vergi, SGK ve BAĞ-KUR borçlarının faizsiz bir şekilde yapılandırılması. Bu konuda kanun teklifimiz hazır. Gerçekten millî ve yerliyseniz kanun teklifimizi bir an önce Meclise getirin, milyonlarca küçük esnafın borçlarını faizsiz bir şekilde yapılandıralım, taksitlendirelim.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

51.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Havran Demirtepe Altın Madeni Projesi'ne "ÇED Olumlu" raporu verilmesine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Havran Demirtepe Altın Madeni Projesi'ne "ÇED Olumlu" raporu verilmiştir. AKP'nin bu çevre politikasındaki tutumunu anlamak mümkün değil. Havran'da Büyükşapçı, Eğmir, Küçükşapçı, Halılar, Armutçuk, Hüseyinbeyobası, Kocaoba, Farsak Mahallelerinin tam ortasında 398 hektarlık bu alanın maden sahası, siyanürle aranacak açık maden sahası, altın madeni olarak ilan edilmesini kabul etmemiz mümkün değil. Alınan bu kararın bir daha gözden geçirilmesi gerekiyor çünkü bu maden sahası aktif bir fay zonu üzerinde yer almakta ve ne yazık ki geniş bir ormanlık alanı da katletmekle. 187 bin 554 ağaç bu maden sahası sebebiyle katledilecek. Maden şirketinin taahhüdü 5 katını dikmek, 937 bin ağaç dikileceği söyleniyor ama bu ağacı kim dikecek? Edremit Orman Bölge Müdürlüğü dikecek. Maden şirketi talan yapacak, Orman Bölge Müdürlüğü bunu onarmaya çalışacak. Bunu kabul etmiyoruz, bu kararın bir daha gözden geçirilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın İlhan...

52.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'in beklediği yatırımlara ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Kırşehir yıllardır hak ettiği yatırımları alamamaktadır. Kırşehir Çevre Yolu, Tuzköy Havalimanı bağlantı yolu, Çiçekdağı yolu ve diğer kamu yatırımları bir türlü bitirilememektedir. Hızlı tren projesinden fiziki konumu çok uygun olmasına rağmen mahrum bırakılmıştır. Ayrıca, tarım ve hayvancılıkta güçlü bir potansiyele sahip olan Kırşehir'de üreticimizi ve tarıma dayalı sanayi yatırımlarını destekleyecek, ürünlerimizin katma değere dönüşmesini sağlayacak tesisler bir türlü kurulamamıştır.

Diğer bir husus ise şehrimizin en önemli sanayi kuruluşları arasında yer alan PETLAS ve ÇEMAŞ'ın istihdam gücünün korunması ve artırılmasıdır. Bu konuda acilen gerekli adımlar atılmalıdır. Zira Kırşehirli gençlerimizin doğduğu şehirde iş ve gelecek bulabilmesi açısından bu sanayi kuruluşları büyük önem arz etmektedir.

Kısacası, Kırşehir artık vaatler değil tamamlanan projeler, güçlü yatırımlar ve istihdam sağlayan adımlar bekliyor diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

53.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, er şehit ailelerinin ve er gazilerin taleplerine ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, dinimize göre şehitlik en yüksek mertebedir, gazilik de hepimiz için kutsaldır. Ankara Güvenpark'ta haklarını arayan er gazilerimizin ve şehit ailelerimizin sesini duyun artık. AKP iktidarı gaziler ve şehit aileleri arasında ayrımcılık yapıyor. Terör

olaylarında yaralanan veya şehit düşen askerlere rütbesine göre farklı maaşlar bağlanıyor. Rütbeli gazi ile er malul gazisinin maaşları arasında uçurum var. Yine, bu vatan için canlarını ortaya koyan askerlerimizin maluliyet oranı yüzde 40'ın altında ise gazi sayılmıyorlar. Bu vatan uğruna yaralanan gazilerimize haklarını vermemiz için kollarını, bacaklarını mı kaybetmesi gerekiyor? Er gazilerimiz ve şehit ailelerimiz sağlık, istihdam, aylık ve sosyal haklar konusunda yıllardır süren eşitsizliğin giderilmesini istiyor. Terör gazilerimizi yüzdelik dilimler içerisine sığdırmaya çalışmak AKP'nin ayıbıdır. Vatan için en ağır bedelleri ödeyen kahramanlarımız arasında rütbeye göre hak ayrımı kabul edilemez. Devlet er gazilerimizin fedakârlığını görmelidir.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

54.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Tabii, Sayın Abdulhamit Gül'ün konuşmasını biraz da hayretle dinledik. Ahbapla ilgili bir tereddüt, şu anda görülmekte olan bir soruşturma var, oradaki toplanan 158 milyon dolarlık kaynağın nasıl harcandığına dönük iddialar var, hepimiz kaygılıyız gerçekten ama bunu denetlemesi, gözetlemesi, zamanında buna izin vermemesi gereken kim? AKP iktidarı, İçişleri Bakanlığı, valilik, dernekler masası; siz seyretmişsiniz. Şimdi dönüp bunun üzerinden, Ahbap üzerinden Kızılayı, AFAD'ı temize çıkarmaya çalışıyorlar. İnsanlar niye Ahbap gibi diğer seçeneklere yönlendiler? Hatırlayın, Kızılay depremzedeye çadır sattı bu ülkede, Kızılay bu ülkede depremzedeye gıda maddesi sattı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Kızılay görevlileri depremde "Kızılay" ismi yazan iş gömleklerini giyemediler utançlarından, vatandaşın tepkisinden. Depremzedeler günlerce, haftalarca, aylarca çadır beklediler. İnsanlar feryat ettiler "AFAD nerede?" diye, feryatlar içerisinde göçük altında öldüler. Devlet gecikti, yapamadı, beceremedi; nepotizm, liyakatsizlik, ellerine yüzlerine bulaştırdılar, vatandaş da başka bulabildiği seçeneklere sarıldı. Şimdi o seçenekte sorun çıkınca kendilerini aklamaya çalışıyorlar. O seçenekte sorun çıktıysa denetlemeyen yani sizler sorumlusunuz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ve 19 milletvekili tarafından, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda tanınmaması, maruz kaldığı izolasyon ve ambargolar ile Kıbrıs Türk halkının yaşadığı ekonomik sıkıntıların ele alınması ve Kıbrıs Türkünün hak ve menfaatlerinin korunması doğrultusunda atılması gereken adımların değerlendirilmesi amacıyla 23/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen
Mersin
Grup Başkanı

Öneri:

İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ve 19 milletvekili tarafından, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda tanınmaması, maruz kaldığı izolasyon ve ambargolar ile Kıbrıs Türk halkının yaşadığı ekonomik sıkıntıların ele alınması ve Kıbrıs Türkünün hak ve menfaatlerinin korunması doğrultusunda atılması gereken adımların değerlendirilmesi amacıyla 23/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 23/7/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; grubumuzun Kıbrıs hakkında verdiği genel görüşme talebimiz hakkında huzurlarınızdayım. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

20 Temmuz Pazartesi günü Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümü vesilesiyle adadaydık; Parlamentodan milletvekili arkadaşlarımız da vardı. Bir kere daha, elli iki yıl önce Barış Harekâtı'nın neden yapıldığını ve oluşan şartların bugün nasıl yorumlanması gerektiğine dair kanaatlerimizi orada, Kıbrıs'taki yetkililerle, Başbakan, Meclis Başkanı ve Cumhurbaşkanıyla konuşma, değerlendirme fırsatı bulduk.

Kıbrıs her zaman önemliydi fakat bugün öneminin bütün boyutlarının ortaya çıktığını net olarak görüyoruz. Bütün verilerle artık Kıbrıs'ın Türkiye için ve Kıbrıs'ın kendisi için bir sigorta mesabesinde olduğunu görüyoruz. Süveyş Kanalı, Babülmendep geçişi, Hürmüz Boğazı, Orta Doğu'daki gelişmeler, İsrail'in yayılmacılığı, Suriye'nin içinde bulunduğu durum, Lübnan'daki gelişmeler, Mısır-Türkiye ilişkileri, Rusya-Ukrayna savaşı, hidrokarbon yataklarının önemi, Yunanistan'la yaşadığımız sıkıntılar; bu başlıkları çoğaltabiliriz ama sadece bu başlıklar bile Kıbrıs'ın ne kadar önemli olduğunu bizlere hatırlatıyor.

Değerli arkadaşlar, kabul edin, 2004 Annan referandumunda tuzağa düştünüz. Orada söylediğiniz üç tane şey vardı: "Çözümsüzlük çözüm değildir." "Kazan kazan politikasını işleteceğiz." ve "Türkiye masadan kaçan taraf olmayacak." dediniz. Aradan şu kadar sene geçti, o gün sizin Türkiye'ye, daha doğrusu Türkiye olarak Kıbrıs Türk halkına "'Evet' deyin, buradan kazançlı çıkacaksınız." mesajı vermiş olmanıza rağmen bugün Avrupa Birliği Kıbrıs'ı, daha doğrusu Güney Kıbrıs'ı "Kıbrıs cumhuriyeti" adı altında Avrupa Birliğine üye yaptı ve bugün biz maalesef bu izolasyonlarla karşı karşıya kaldık. Ve şöyle söylüyorlar, diyorlar ki: "Siz plana 'evet' demekle birlikte ayrı bir devlet olmak istemediğinizi kabul ettiniz." Sonra, Ercan Havaalanı'nın uluslararası uçuşlara açılacağına dair söz verdiler, yerine getirmediler. "259 milyon euro hibe yardım yapılacak." dediler, bunları yerine getirmediler. Yunanistan

ve Güney Kıbrıs şu anda Avrupa Birliğinin önünde bir ayak bağına dönüştü ve Türkiye'nin Avrupa'yla olan ilişkilerini zehirlemeye devam ediyor. Bunun başlıca müsebbiplerinden biri de Güney Kıbrıs'ta yaşanan gelişmelerdir. Sonra, bugün için hani "Avrupa Birliğinde oy birliğiyle kararlar alınıyor, oy çokluğuyla alınabilir." şeklinde bazı tartışmalar var. Dikkat edin, bu da bir tuzak, buradan uyarıyorum. Avrupa Birliği içerisinde oy çokluğuyla karar alınmasını NATO'ya da aynı şekilde dâhil edebilir, Güney Kıbrıs ve İsrail'in NATO üyeliğinin önünü açabilirler. Ben buradan tarihî bir vazife olarak bunları sizlere aktarıyorum.

Arkadaşlar, Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinin Güney Kıbrıs'ta elçilik açmasına dönük adımlarını engelleyemediniz ve bu çok önemli, hayati bir yanlış oldu; bunu buradan ifade etmek istiyorum. Türkiye, Türk Devletleri Teşkilatı, İslam İşbirliği Teşkilatı D8 üyesi ülkeler üzerinde çalışmalar yaparak Kuzey Kıbrıs üzerindeki izolasyonların kaldırılması yönünde adımları muhakkak atmalıdır. Ve bir uyarı daha yapıyorum: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin adı Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olarak değiştirilmelidir. Adanın tamamında söz hakkı sahibiysek, hidrokarbon yataklarının tamamında Kuzey Kıbrıs Türk halkının da hakkı varsa bundan sonra adanın kuzeyi güneyi yoktur, "Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" adı altında bu yola devam edilmelidir. Türkiye Kıbrıs'ta üretim yapan şirketlerin Türkiye'de şube açmasını ve neticesinde yaptıkları üretimleri Türkiye üzerinden dünya pazarlarına göndermelerinin önünü açmalıdır, teşvik vermelidir. Ayrıca, Türkiye'deki şirketlere de Kıbrıs'ta üretim yapmaları noktasında gereken kolaylığı sağlamalıdır ve NAVTEX ilan edilmelidir arkadaşlar, 2021 yılından beri bir kere bile NAVTEX ilan edilmedi. Hidrokarbon yataklarıyla ilgili bizim oradaki hakkımız bir kere daha ilan edilmeli ve ortaya konulmalıdır. Geçtiğimiz pazartesi yaptığımız görüşmelerde orada yapılan yasal düzenlemeyle yabancılara mülk satışıyla, toprak satışıyla ilgili Kıbrıs'ta önemli kararlar alındığını gördük, bundan dolayı da oradaki yetkilileri tebrik ediyoruz.

Son olarak, arkadaşlar, tabii, bu Barış Harekâtı'nın arkasında imzası olan rahmetli Necmettin Erbakan Hocamız ve Başbakan Bülent Ecevit, o dönemde yani MSP-CHP koalisyonu döneminde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Ondan önceki dönemde, tabii, 1960 yılında bu kararın oluşmasında çok önemli katkı veren ve Türkiye'nin garantör ülke olmasını temin eden Başbakan Adnan Menderes'i, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'yu, onları da rahmetle anıyorum; emeklileri Kıbrıs üzerinde çok büyük. Şunu bir kere daha ifade edeyim arkadaşlar: Kıbrıs'ta Güney Kıbrıs bir strateji uyguluyor. 1974 öncesi adada bulunanlar ile 1974 sonrası adada bulunan Türkler arasında ayrım yapıyor, bir oyun kuruyor, burada halk arasına nifak tohumları ekmeye çalışıyor, nefret tohumları ekmeye çalışıyor ve maalesef bazı kesimleri, çok düşük de olsa bazı kesimleri Türkiye'ye karşı kışkırtmaya çalışıyor. Uyanık olmak, bütüncül yaklaşmak, sadece siyasi değil sosyal açıdan da Kıbrıs'a gerekli desteği vermek zorundayız diyorum. Genel görüşme talebimizin mutlaka bugün gündeme alınmasının 52'nci yılda önemli olduğunu ifade ediyor, desteklerinizi bekliyor; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 23 Temmuz 1919'da Erzurum'da cumhuriyetimizin ön sözünün yazıldığı kongrenin 107'nci ve Hatay'ın ana vatana katılışının 87'nci yıl dönümünü gururla kutluyorum ve aynı ruhla diyorum ki bugün Kıbrıs konusunda artık ezberleri tekrarlamanın değil gerçekleri konuşmanın

zamanıdır. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin adaya gelmesiyle, yeni temsilciler atanmasıyla veya yeniden müzakere masaları kurulmasıyla Kıbrıs meselesinin çözüleceğini düşünmek gerçekçi değildir. Öncelikle şunları sormak istiyorum: Birleşmiş Milletler bugüne kadar hangi uluslararası krizi çözmüştür; Gazze'yi mi çözmüştür, Ukrayna savaşını mı bitirmiştir, İran merkezli krizleri mi sona erdirmiştir? Bunları çözemeyen bir Birleşmiş Milletlerin Kıbrıs'ı çözeceğine nasıl inanacağız? Aynı şekilde, Avrupa Birliğinin Kıbrıs'a temsilci ataması da kabul edilemez. Çünkü Avrupa Birliği bu meselenin hakemi değil maalesef tarafıdır. Güney Kıbrıs Rum Yönetimini üye yaparak zaten taraf olmuştur. Taraf olan bir yapının ara bulucu veya temsilci sıfatıyla sürece dâhil edilmesi hukuken de siyaseten de doğru değildir. Bu nedenle, Avrupa Birliğinin atadığı temsilci muhatap alınmamalı, kendisiyle hiçbir resmî görüşme yapılmamalı ve Avrupa Birliğinin Kıbrıs meselesinin taraflarından biri hâline gelmesine de asla izin verilmemelidir. Bugün Türkiye'nin ortaya koyması gereken tutum son derece nettir. Egemen eşitlik ve iki devletin varlığı kabul edilmeden hiçbir şekilde hiçbir ad altında görüşme yapılmamalıdır. Ne resmî müzakere ne gayriresmî toplantı ne de "temas" adı altında yeni bir süreç başlatılmamalıdır. Kaldı ki bize göre Türkiye ve Kıbrıs Türk halkı açısından Kıbrıs meselesi, 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'yla çözülmüştür. O gün Kıbrıs Türk halkına yönelik katliam ve soykırım durdurulmuş, adaya barış gelmiş ve iki halkın güven içinde yaşayacağı bir düzen de kurulmuştur. Bugün Kıbrıs sorunu varsa bu Türkiye'nin veya Kıbrıs Türk halkının sorunu değildir, sorun Rum tarafının iki devlet gerçeğini kabul etmemesidir. Rum yönetimi hâlâ adanın tamamını kendi egemenliği altına alma hayalinden vazgeçmemiştir. Federasyon adı altında hedeflenen de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tasfiyesidir. Bu sebeple artık "Kıbrıs sorunu" ifadesini kullanmaktan vazgeçmeliyiz. Türkiye'nin çözülmemiş bir Kıbrıs sorunu yoktur; konuşulacak tek konu, adadaki iki egemen devletin iyi komşuluk ilişkileri içinde nasıl yaşayacağıdır. Biz Hükûmetin bugüne kadar ortaya koyduğu iki devletli çözüm ve egemen eşitlik politikasını doğru buluyor ve destekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Bu politikanın dış baskılar nedeniyle değiştirilmesi kesinlikle kabul edilemez. Kıbrıs politikası hükûmetlerin değil devletin değişmez politikası olmalıdır. Türkiye'nin kırmızı çizgileri açıktır, federasyona dönüş yoktur. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemenliğinden taviz yoktur. Türkiye'nin etkin ve fiilî garantörlüğü kesinlikle tartışılamaz, Türk askerinin adadaki varlığı müzakere konusu yapılamaz. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vardır, yaşayacaktır ve mutlaka tanınacaktır. Bu, sadece Kıbrıs Türklüğünün değil Türkiye Cumhuriyeti'nin ve mavi vatanın vazgeçilmez millî davasıdır. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, bir Kıbrıs meselesi var ve bu meselenin çözüme kavuşamamış olmasının birçok nedeni var. Bu meseleyi çözebilmek için öncelikle her şeyden önce halkların kendi kaderini tayin hakkı konusunda tartışmasız bir anlayışı ortaya koymalıyız. Dolayısıyla Kıbrıs halkları... Kıbrıs'ta yaşayan birçok halk var bildiğiniz gibi, tabii ki oradaki Türklerin de haklarını savunabilmemiz için her şeyden önce onların kendi öz iradelerine gereken saygıyı göstermek zorundayız. Kıbrıs meselesi sadece tabii ki ada sınırlarında bir çözüme kavuşturulacak bir mesele değil. Bulunduğu coğrafi konum nedeniyle hem ekonomik hem siyasi diplomasi alanında çok kritik bir coğrafyayı bize gösteriyor. Dolayısıyla özellikle de bugün, dönüp baktığımızda, Kıbrıs ekonomisine baktığımızda, Kıbrıs ekonomisinin

içinde bulunduğu zorluklara baktığımızda, aslında, biz Kıbrıs'la yaptığımız ilişkilerde yoksulluk ihraç ediyoruz, yoksulluk ithal ediyoruz. Dolayısıyla Kıbrıs ekonomisinin potansiyelini kullanabileceği koşullardan olabildiğince uzaktayız. Bu uzakta olmamızın en temel nedenlerinden biri tabii ki siyasi statüsü. Bu statüyü aşmak Kıbrıs halkları için çok çok kritik öneme sahip. "Kıbrıs ekonomisi" deyince aklımıza ne geliyor? Kumar kapitalizmi, bahis kapitalizmi. Dolayısıyla öyle bir köhne ve karanlık bir kapitalist ilişkiler içine sürüklemişiz ki bu ekonomiyi sadece ve sadece Türkiye'den giden taşıma suyla değirmenin dönmesini bekliyoruz. Oysa Doğu Akdeniz ve Akdeniz, Avrupa, Kuzey Afrika hinterlandında önemli bir merkez olma özelliğini sağlıyor ve Kıbrıs halklarının refahı açısından ve tabii ki bütün bölge açısından büyük bir öneme sahip.

Son olarak, ekonomik anlamda oynadığı bu kritik rolün yanı sıra siyasi diplomasi anlamında da çok çok önemli. İşte, Orta Doğu'daki gelişmelere bakıyorsunuz, IMEC Projesi'ne bakıyorsunuz, İsrail'in yayılmacı politikalarına bakıyorsunuz, emperyalist güçlerin işte ortaya koymuş olduğu, sahnelediği meselelere bakıyorsunuz; Türkiye burada gerçekten bir çözüm gerçekleştirecekse dolayısıyla bütün bu hinterlandı, Karadeniz'den Orta Doğu'ya, işte Uzak Doğu'dan Batı'ya kadar bütün bu hinterlandı gerçek bir diplomasiyle, siyasetle, rasyonel bir akılla yönetmek zorundadır. Bu diplomasinin dayanacağı şey her şeyden önce -Osmanlı bakiyesinden bahsediyoruz ya, bu hinterlant bir yerde ona tekabül eder- gerçekten burada artık o köhne bir diplomasi anlayışıyla değil, yeni bir diplomasi anlayışıyla burayı yönetmek lazım. Bu diplomasinin dayanacağı en önemli zeminlerden biri barış diplomasisi olmak zorundadır. Her şeyden önce bölgede yaşayan bütün halkların bir arada yaşayabileceği, emperyalist kodlardan kurtulmuş, sömürgeci anlayışlara karşı bir demokratik ulus yaklaşımıyla bir barış diplomasisini Türkiye var etmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Devamla) - Türkiye diplomasisinin en büyük eksikliği budur. Orta Doğu'da da Kıbrıs'ta da Batı Trakya'da da yani bütün bu hinterlantta sınırlarınız farklı olabilir ama orada yaşayan halklarla olan müktesebatınız sizin bu diplomasiyi var etme zorunluluğunuzdur. Bu diplomasiyi var etmedikten sonra sadece model dayatarak "Yok, iki devletli çözüm. Yok, başka çözüm." diyerek yol almanız mümkün değil. İşte, Avrupa Birliğiyle yapılan görüşmeler, ilişkiler ortada. Avrupa Birliğiyle bir tarafıyla birlik üyesi olmaya çalışıyoruz, öbür tarafıyla Kıbrıs meselesinde başka bir yolda gitmeye çalışıyoruz ki bu kadar çelişik bir anlayışla üretmiş olduğunuz diplomasinin kimse tarafından ciddiye alınmasını da beklemeyin.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Kıbrıs Türk halkının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinin ve adada barışın simgesi olan Kıbrıs Barış Harekâtı'mızın yıl dönümünü kutladığımız şu günlerde KKTC'nin Özgürlük Bayramı'nı yürekten kutluyorum. Başta merhum Başbakanımız ve eski Genel Başkanımız Bülent Ecevit, Başbakan Yardımcımız Necmettin Erbakan, KKTC'nin kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, Doktor Fazıl Küçük olmak üzere Kıbrıs davasına emek veren tüm kahramanlarımızı, aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi saygı ve minnetle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, bundan tam elli iki yıl önce gerçekleştirilen Kıbrıs Barış Harekâtı'mız sayesinde yarım asır sonra sadece Kıbrıs Türkleri değil adanın tamamı bu harekâtın sağladığı barış iklimi ve güven ortamı sayesinde huzur içinde yaşamaktadır. Bu nedenle Avrupa Parlamentosunun Türk Silahlı Kuvvetlerimizi hedef alan tümü iftira dolu raporunu kınıyor ve kesin bir dille reddediyoruz. Bu raporu yazanlar, ülkemize ve kahraman ordumuza dil uzatmak yerine önce Kıbrıs Türkünün egemenliğini, hakkını, hukukunu, bağımsızlığını ve eşit statüsünü tanımalıdır.

Değerli arkadaşlar, yirmi dört yıllık AKP iktidarı ise izlediği basiretsiz politikalar yüzünden Kıbrıs Türkünün hakkını koruyamamaktadır. 2004 Annan Planı referandumunda çözüm iradesini ortaya koyan taraf Kıbrıs Türk halkı olmasına rağmen Avrupa Birliği "hayır" diyen Rum tarafını tam üyelikle ödüllendirdi ve bu tarihî haksızlık karşısında AKP ne yaptı? Koca bir hiç. Aradan tam yirmi iki yıl geçti, KKTC üzerindeki haksız ve hukuksuz ambargolar hâlâ kaldırılmış değil. Bunun birinci suçlusu sorumsuzca ve çifte standartlı Avrupa Birliği ise diğer ana sorumlusu da bu haksızlığa göz yuman, bu rezaleti engelleyemeyen ve sesini çıkaramayan AKP iktidarıdır.

Yine, bu iktidar döneminde Türk dünyası da İslam âlemi de Kıbrıs Türkünün hakkına yeterince sahip çıkmamıştır. İşte, komşularımız ve Türk devletleri Rum tarafında büyükelçilik açma yarışına girmiş durumda. Kırk üç yıldır KKTC'yi tek bir ülke bile tanımazken Güney Kıbrıs Rum yönetiminde 42 ülke büyükelçilik açmış durumda. Hangisini önleyebildiniz? İşte, son örnek: İçtiğiniz suyun bile ayrı gitmediği Suriye'nin yeni lideri Şara AB zirvesi için gittiği Rum kesiminde Rum liderle samimi pozlar verirken Kıbrıs Türkünün adını bile ağzına almadı. İşte, sizin Suriye politikanız da Kıbrıs politikanız da bu kadar başarılıdır.

Değerli arkadaşlar, Kıbrıs Türkünün, KKTC'nin hakkını, hukukunu tüm dünyada tanıtmak hepimizin ortak amacıdır ama bunun için öncelikle bizim kendimizin KKTC'nin egemen ve bağımsız bir devlet olduğuna inanmamız ve bunu samimi bir biçimde göstermemiz gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Kıbrıs'ta bir kez daha barış görüşmeleri söz konusu, Türkiye ile KKTC bu noktada ortak hareket etmelidir. Biz KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Tufan Erhürman'ın duruşu ve ortaya koyduğu koşulların önemli olduğunu, desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu mesele günlük siyasetin değil devlet aklının konusudur. Türkiye'nin görevi Kıbrıs Türk halkının egemen eşitliğini ve uluslararası alanda hak ettiği yeri güçlü bir diplomasiyle savunmaktır.

Biz Kıbrıs Türk halkının haklı mücadelesinin sonuna kadar yanındayız. Kuracağımız halkın iktidarında da KKTC'nin uluslararası alanda daha güçlü temsilini sağlayacak, haklarını kararlılıkla sonuna kadar savunacağız.

Bu düşüncelerle yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Orhan Erdem.

Buyurun Sayın Erdem. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkan, çok değerli Gazi Meclisimizin üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 52'ncisini kutladığımız Barış ve Özgürlük Bayramı'nın ebet müddet devam edeceğini, Kuzey Kıbrıs Türk milleti ile garantör Türkiye'nin birlikteliğinin de ebet müddet devam edeceğini açıklamak istiyorum.

Önerge için teşekkür ederim. “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti” dediniz mi bütün partilerin hassasiyeti var, birçok konuda da farklı düşünmüyoruz ancak geldiğimiz noktada, dünyanın hâline baktığımızda hukukun üstünlüğünün kalmadığı, insan haklarının işlemediği, evrensel değerlerin yok sayıldığı, dünyanın huzuru için kurulmuş evrensel kurumların işlevsiz kaldığı bir dünya düzeninde tanınma mı önemli, güvenlik mi? Tabii ki tanınsın ancak bugün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dünyadaki en güvenli adalardan biri. İşte, 155 ülkenin tanıdığı Filistin’i, Gazze’yi görüyoruz, içimiz yanıyor. Irak’ta, Suriye’de, Libya’da, dünyanın birçok bölgesindeki hâlleri görüyoruz, içimiz yanıyor. Haklının değil güçlünün haklı olduğu bir dünya düzeni ve buna uğraşıyoruz. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, güvenlik açısından hiç kimsenin yanına dahi yaklaşamayacağı Türkiye’nin garantörlüğündeki bir ülkedir, bu çok önemlidir, tanınmanın da ötesindedir gelinen noktada. Tanınma kısmına gelince, şu anda, 2004’te İslam İşbirliği Teşkilatına üye olması “Kıbrıs Türk Devleti” adıyla, 2012’de Ekonomik İşbirliği Teşkilatında yer alması yine “Kıbrıs Türk Devleti” adıyla, 2022 yılında Türk Devletleri Teşkilatında “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti” adıyla, anayasal adıyla yer alması, 2024 Nisan -bizler de çok uğraştık- Azerbaycan Millî Meclisi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne dostluk grubu kurdu ve kırk altı yıl sonra ziyaretler başladı. Şimdi, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin ziyareti olacak, önemlidir ama biz bunların hiçbirinden bir şey çıkmayacağına inanıyoruz. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin müstakil bir devlet gibi olması için, her birimizin dediği gibi; bağımsız, özgür ve her hakkına sahip bir devlet olarak yol alması için bu yirmi yıl civarında neler yaptık: Ercan Havaalanı hayata geçti, dünyada ilk askıyla 80 kilometre su götürüldü, Cumhurbaşkanlığı binası yapıldı, Cumhuriyet Meclisi binası yapıldı; yanına millet bahçesi, camisi, kütüphanesi ve yüksek mahkeme sıfırdan yapıldı, birçok hastane, yollar yapılıyor. En son, Cevdet Yılmaz’la gittik, doğal gaz için çift taraflı gidiş geliş ve enerji çevrim santrallerinin yapılacağı anlaşma yapıldı. Bunların her biri Kuzey Kıbrıs’ın bir devlet olarak müstakil bir yapıya sahip olması adına yapılan çalışmalardır. İnşallah, zaman içinde tanınmalar da gelecektir ama tekrar diyorum: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dünyanın en güvenli adalarından biridir, ileride bunu çok daha iyi anlayacağız diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, Konya Milletvekili Orhan Erdem’in YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Efendim, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hatibi dikkatlice dinledim. Tabii ki Kıbrıs bizim millî davamız ancak hatibin Türkiye’nin yıllardır oraya yaptıklarını sıralarken yapılan saraylardan veya altyapıdan bahsetmesi hakikaten çok hazindir. Türk cumhuriyetleri ne yazık ki Güney Kıbrıs Rum kesimini tanıdılar, orada büyükelçilikler açtılar. Yıllardır “mavi vatan” dedik durduk, mavi vatana şimdi Rumlar NAVTEX ilan ettiler, Almanya’nın bize dayattığı Sevilla Haritasıyla oradaki sondaj gemilerimizi çektik ve şu anda bizim mavi vatan tezlerimizin olduğu yerlerde, kara sularda Rumlar sondaj yapıyor.

Yanı sıra, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Ada’ya gelişini çok mühim bir mesele olarak takdim etti sayın konuşmacı. Ama kim için mühim?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim efendim.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bizim için değil, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için değil Rumlar için çok mühim çünkü Ada'yı ziyaretinin hemen öncesinde Avrupa Birliği Komisyonundan Türkiye aleyhinde bir rapor çıktı ve bu rapora göre Türkiye orada işgalci olarak kabul ediliyor. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Özel Temsilcisi öncesinde bir taslak rapor hazırladı, Annan Planı'ndan daha vahim bir rapordur bu. Bu rapora göre, Türkiye oradaki birliklerini geri çekecek, NATO'ya havale edecek ve oradaki bazı bölgelerden geri çekilecek. Bizim yıllardır savunduğumuz iki devletli çözüm projesini ayaklar altına alan bir gelişmedir. Hiç olmazsa bunlardan bahsedin ve içine düştüğümüz durumu, geldiğimiz tabloyu gerçek fotoğrafıyla kamuoyuyla paylaşın. Kıbrıs meselesinde önemli irtifa kaybediyoruz. Oraya kurduğunuz saraycıklarla veyahut da yaptığınız altyapı yatırımlarıyla değil diplomatik gücünüzle Kıbrıs meselesine sahip çıkın, hep beraber sahip çıkalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ve 19 milletvekili tarafından, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda tanınmaması, maruz kaldığı izolasyon ve ambargolar ile Kıbrıs Türk halkının yaşadığı ekonomik sıkıntıların ele alınması ve Kıbrıs Türkünün hak ve menfaatlerinin korunması doğrultusunda atılması gereken adımların değerlendirilmesi amacıyla 23/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN - Orhan Bey, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ORHAN ERDEM (Konya) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Çömez, İngiliz Valisinin bulduğu bir binada mı Cumhurbaşkanlığına devam etsin Kuzey Kıbrıs? Bir tütün fabrikasında mı Meclisi olmalı? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kurumları olmayan bir devlet olur mu? Bunlardan söz etmekten niye rahatsız oluyorsunuz? Ben Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Ada'ya gelmesinden bir şey çıkmayacağını, yolumuza devam edeceğimizi söylemedim mi? Neden çarpıtıyorsunuz bu lafları? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

57.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Konya Milletvekili Orhan Erdem'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Elbette, devlet kurumları olmalı ve olmak zorunda, biz bununla gurur duyarız ama siz yıllardan beri, her baktığınız yerde saraycık gördüğünüz için yaptığınız sarayla övünüyorsunuz. Bizim ortaya koyduğumuz...

ORHAN ERDEM (Konya) - O sizin gördüğünüz. Bugün NATO Zirvesi'ni gördünüz, o "saraycık" dediğinizde NATO Zirvesi'ni gördünüz. Türkiye'nin kurumlarına bu kadar...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Orada kaç tane Türk cumhuriyeti Güney Kıbrıs Rum kesiminde büyükelçilik açtı. Neredesiniz siz? Niye mâni olamadınız? Niye engel olamadınız? Söyleyecek lafınız yok.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sizin yok, her zaman saçma sapan...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bana tanıyan bir tane devlet gösterir misiniz? Azerbaycan'dan bahsediyorsunuz, dostluk grubundan bahsediyorsunuz. Bu Kıbrıs'ı tanıtamadınız yıllardan beri.

ORHAN ERDEM (Konya) - Bu kafayla bir yere varamazsınız.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Şimdi Annan Planı'nı dayatıyor. Adam gelmiş oraya, ondan bahsediyorsunuz. Bana söyleyin, bizim "mavi vatan" dediğimiz yerde gemilerimiz nerede Allah aşkına? Buraya çıktığınız zaman "Mavi vatanı ders kitaplarına koyduk, müfredata koyduk." diyorsunuz.

ORHAN ERDEM (Konya) - Mavi vatanı da devreye koyan bizim dönemdir. Eskiden mavi vatan mı vardı?

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Neredeydir Mavi vatandaki gemilerimiz? Sondaj gemileri nerede söyleyebilecek misiniz? Söyleyemiyorsunuz. Bu kadar millî davada, yirmi üç yıl sonra geldiğiniz nokta, oturttuğunuz bir saraycık, onunla gurur duyabilirsiniz.

ORHAN ERDEM (Konya) - O senin görüşün, o senin görüşün!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Kıbrıs'taki İHA ve SİHA üslerini görün.

BAŞKAN - Sayın Gül, buyurun.

58.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım, Orhan Erdem Bey arkadaşımız, Kıbrıs Dostluk Grubu Başkanı olarak da... Parlamenter diplomasi anlamında sürekli biz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeyiz, onları asla yalnız bırakmadık, bırakmıyoruz. Orada da bizler Türkiye Cumhuriyeti'nin güçlü desteğiyle, oraya yakışır her türlü kurumlarıyla ve onların imkânlarıyla, mekânlarıyla da bununla gurur duymamız lazım çünkü biz orada geçici değiliz; birilerinin izin verdiği süreye kadar, birilerinin izin verdiği yerlerde oturup devlet yöneten bir anlayışa sahip değiliz. Altı yüz yıldır, yedi yüz yıldır orada olan Türk'ün eserini kimse ortadan kaldıramayacak; o da oraya koyduğumuz kurumlarla, Türkiye Cumhuriyeti'nin güçlü desteğiyle vardır. Mavi vatanda da tüm orada sondaj gemilerimiz, bugün Karadeniz'de. Karadeniz de mavi vatan, Karadeniz'de de tüm çalışmalarını sürdürüyor. Oradaki üretim kapasitemizi artırıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Yeni keşiflerle beraber yine Doğu Akdeniz'de, Kıbrıs'ta sondaj çalışmalarımız elbette devam edecek, Somali'de de devam ediyor. O yüzden, bizim hiçbir iddiamızdan vazgeçmemiz mümkün değil. Daha da güçlü iddiayla, Kıbrıs Türkü egemen, eşit bir devlet oluncaya kadar onların yanında olmaya, kurumlarımızla, mekânlarımızla devlet dairelerimizde yanında olmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, buyurun.

59.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Elbette Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin sadece Cumhurbaşkanlığı değil sair kurumsal binalara da kavuşması övünç duyulacak bir şeydir ama biz doğrusu Türkiye Cumhuriyeti devletinin Kıbrıs'a vereceği desteğin binalardan önce orada hukukun, ahlakın, düzenin egemen olmasını sağlamasını beklerdik. Bugün, Kıbrıs Rum kesiminin vatandaşları Kıbrıs Rum kesimi tarafında değil Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarafında kumar oynamaya gelmektedir, günübirlik kumar seferleri yapmaktadır. Bugün, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde milletvekilleri orada siyaset eliyle üretilen fuhuş çetelerinin hesabını sormaktadır, sorgulamaktadır. Bugün, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Türk mafyasının bir arka bahçesine dönüştürülmüştür ve maalesef orası bir kumarhane, fuhuş ve mafya aracına dönüştürülmüştür. Biz bunlarla ilgili olarak alınacak adli ve siyasi tedbirlerin öncelikle alınmasını bekliyorken yapılan binalarla övünülmesi -kusura bakmayın- kabul edilecek bir durum değildir.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Kıbrıs'ta İHA'larımız, SİHA'larımız...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çömez.

60.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti coğrafyasında yapılan bütün binaları ve oradaki devlet kurumlarının ayakta kalmasını memnuniyetle ve takdirle karşılarız. Sanıyorum meramımı anlatmakta zorlandım veya siz anlamakta zorlandınız. Ben sadece bunlarla övünüyor olmanızı eleştirdim ama asıl eleştirdiğim şu: Türk cumhuriyetleri gittiler, Güney Kıbrıs Rum kesiminde Türkiye'yi işgalci tanıyarak büyükelçilik açtılar; neden diyorum? Diyorsunuz ki: "Orası hâlâ mavi vatan." İkinci sorum: Madem bizim mavi vatanımız neden oradaki gemilerimizi geri çektiniz; birini Somali'ye, birini Karadeniz'e gönderdiniz? Üçüncü sorum: Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri geliyor, siz 2021'de Cenevre Konferansı'nda "Asla masaya oturmayacağız, 5+1'i yapmayacağız." dediniz, buna rağmen adam Ada'ya geliyor. Bundan ne murat ediyorsunuz? Adam, Türkiye'nin bütün tezlerini ayaklar altına alarak Ada'ya geliyor, bununla ilgili tavır koyuyoruz size.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı ve 19 milletvekili tarafından, Lozan Barış Antlaşması'nın düşmanca tutumlarla ülke aleyhine fiilî olarak değiştirilmesine yönelik girişimlerin tespit edilmesi, antlaşmayla kazanılmış haklarımızın muhafaza edilmesi ve uygulamada yaşanan eksikliklerin giderilmesi adına atılması gereken adımların belirlenmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

23/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı ve 19 milletvekili tarafından, Lozan Barış Antlaşması'nın düşmanca tutumlarla ülkemiz aleyhine fiilî olarak değiştirilmesine yönelik girişimlerin tespit edilmesi, antlaşmayla kazanılmış haklarımızın muhafaza edilmesi ve uygulamada yaşanan eksikliklerin giderilmesi adına atılması gereken adımların belirlenmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 23/7/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşcı. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; işgale karşı direniş üzere kurduğumuz yeni devletimizin, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının tescil belgesi; cumhuriyetin, Türk vatanında Türk egemenliğinin tapu senedi Lozan Anlaşması'nın 103'üncü yıl dönümü arifesinde Sevr defaktosuna karşı yeni bir millî mücadele başlatmak zorunda olduğumuz için verdik bu önergeyi.

Lozan Antlaşması'na göre, Fener Patrikhanesi Rum cemaatin dinî ihtiyaçlarını karşılamak üzere Fatih Kaymakamlığına bağlı olarak ve Türk yasalarına tabi şekilde faaliyet gösterecek bir dinî kurum olarak düzenlendi. Uygulama öyle mi? Fener Rum Patriği Papa'yı ekümenik sıfatıyla ağırlayabildiğine göre, aynı sıfatla uluslararası toplantılara katılabildiğine göre, devlet başkanlarıyla siyasi görüşmeler yapabildiğine göre, başkonsolosluk gibi Vatikan Evi alabildiğine göre İznik'te değil, yeni Roma, Konstantinapol Başpiskoposu ve ekümenik patrik olarak anonslandığına göre gittiği her yerde değil, Yunanistan Patrikhane flamasını, Yunanistan ve Avrupa Birliği bayraklarıyla aynı sıra ve ebatlarda dalgalandırabildiğine göre değil. Soruyorum: Aynısının Balat'ta Kin Kapısı'nda yapılmasını mı bekliyorsunuz bunun anlamını idrak edebilmek için? Soruyorum: Balkanları, Kafkasları kiliseler üzerinden ABD ve Yunanistan'ın siyasi çıkarları uyarınca tanzime kalkışmak bir ilahiyat çalışması mıdır?

Değerli milletvekilleri, hepinizin bildiği gibi Lozan Antlaşması İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türklerinin aynı statü ve haklara sahip olmasının taahhüdüdür. Fiilî durum böyle mi? Rum cemaati patriği kendisi ve kendi yöntemleriyle seçebilirken Batı Trakya Türklüğü müftüsünü aynı şekilde seçebiliyor mu? Asla. Biz "Fener Rum cemaati" derken Müslüman azınlığın Türklerden oluştuğunu ifade mümkün mü Yunanistan'da? Asla. Diyorlar ki: "Müslüman azınlık Aleviler ve Sünnilerden oluşur."

Bu vesileyle, Türk olmak suç ilan edildiğinde bile "Ben bir Türk'üm ve öyle kalacağım." demekten geri durmayan Batı Trakya Türklüğünün unutulmaz lideri Doktor Sadık Ahmet'i ölümünün 31'inci yılında rahmet, minnet, saygı ve mahcubiyetle anıyorum.

Daha birkaç gün önce 8 Türk okulunu daha kapattı Yunanistan, öğrenci yok diye. Rum cemaatinde ruhban okuluna gidecek öğrenci var mı? Batı Trakya'daki 307 Türk okulundan 76 adet kalmışken ruhban okulunu yükseköğretim seviyesinde üstelik de, üstelik de patriğin kavli ve Trump'ın emriyle, egemenliğimizi ayaklar altına aldırarak ve Lozan'da kaldırılan kapitülasyonları da geri getirircesine açmak nasıl bir gaflettir?

Yine, Lozan Antlaşması'na göre Ege'deki hangi adanın kimde kalacağı net iken, adalar gayriaskerî statüdeyken fiilî durum ne? Tamamını silahlandırdı adaların Yunanistan ve namlusu bize dönük o silahların. Değil silahlandırmak, 1995'te kara sularını 12 mile çıkarmak istediklerinde bunu savaş sebebi saymış, sayabilmiş bir ülkeyiz biz. O zaman, İHA'larımız, SİHA'larımız da yoktu belki ama onurumuz vardı ve millî şuurumuz yaşıyordu. Yunanistan Lozan'da kendine devredildiği belirtilmemiş, Osmanlı'dan cumhuriyete intikal bütün ada, adacık ve kayalıklarda hak iddia ediyor, alenen işgal ediyor. Soruyorum: Sonuna "cık" ekleyince vatan olmaktan çıkar mı toprak? Aynı yayılmacılığı Güney Kıbrıs Rum kesimi yapıyor Doğu Akdeniz'de, küresel şirketlerle hem Türkiye'nin hem de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin deniz yetki alanlarını ihlal eden anlaşmalar yapıyor, ruhsat dağıtıyor ve buna yaptırım uygulayacağına Türkiye, o şirketlerle ödül gibi anlaşmalar imzalıyor, yıllardır giremedikleri Karadeniz'i altın tepside sunuyor onlara. Türk devletleri ya; yer yarılsın, içine girsin müsebbipleri, Türk devletlerini ortaklaştıramıyoruz biz millî davamıza. Türk Cumhuriyetleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni değil Rum kesimini tanıyor, Türkiye'yi işgalci saymış oluyor. Ayıp değil, utanç değil, bir kara lekedir bu üzerinize; temizleyin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Biz büyük devletçilik oynarken NATO'da, aynı gün Strazburg'da Türk Silahlı Kuvvetlerine de "tecavüzcü" iftirası atılarak işgalciliğimiz oylanıyor. Bütçe görüşmelerinde aynı iftira yüzüne atıldığında yalayıp yutan Millî Savunma Bakanından tavır namına hiçbir şey beklemiyorum bu konuda ama Türk milletine vekâlet eden milletvekillerinden Lozan ihlallerini araştırıp gerekli uluslararası hukuk önlemleri ve yaptırımlarını hayata geçirmeyi teklif eden bu önergeyi kabul ederek ikinci Sevr'i yırtıp atmalarını bekliyorum; bugün yani manda ve himayeyi reddeden Erzurum Kongresi'nin 107'nci yılında, Birleşmiş Milletlerin Türkiye'yi Kıbrıs'tan tasfiye planını da sömürge valisi Barrack'ın Hazar'dan Akdeniz'e kadar yeniden kurduklarını söyledikleri o satranç tahtasını da başlarına geçirmelerini bekliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun Sayın Esen. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, ölüm yıl dönümünde Batı Trakya Türklerinin unutulmaz lideri Doktor Sadık Ahmet'i de rahmetle anıyorum.

Lozan, Türkiye Cumhuriyeti için yalnızca sınırları ve hukuki statüyü belirleyen bir anlaşma değildir, öncelikle bunun altını çok net bir şekilde çizmek isterim. Zira, Lozan, Osmanlı'nın son yüzyılındaki savaş, toprak kaybı, göç, parçalanma deneyimlerinden çıkışı sağlayan psikolojik bir eşiktir

Türkiye Cumhuriyeti için. Anlaşmanın psikolojik tatmin yaratması Türkiye'nin rövanşist bir çizgiye yönelmesini engellemiş, yeni cumhuriyetin enerjisini geçmişin kayıplarına değil devlet ve toplum inşasına çevirmesine yardımcı olmuştur. Lozan'ın "hezimet" "gizli maddeler" veya "süresi dolacak anlaşma" söylemleriyle itibarsızlaştırılması yalnız tarihsel bir yanlış bilgilendirme olarak görülemez. Bu söylemler cumhuriyetin kurucu öz güvenini ve ortak başarı hafızasını aşındıran bir psikopolitik müdahale niteliği taşır ki bunu kabul etmek mümkün değildir. Bunun karşı kutbunda Lozan'ı her maddesiyle tartışılmaz ve kusursuz göstermek de elbette sağlıklı bir yaklaşım olmaz.

Politik psikolojinin duayenlerinden çok değerli Profesör Doktor Vamık Volkan'ın "seçilmiş zafer" kavramı hukuki ihtilafları inkâr etmek anlamına gelmez, toplumun kurucu başarıyı koruyarak güncel haklarını rasyonel biçimde savunmasını ifade eder. Yine, DEVA Partisi Genel Başkanımız Sayın Ali Babacan'ın ifadesiyle, "Lozan Barış Anlaşması bu ülkenin kuruluş noktasıdır ve Lozan'dan doğan haklarımızın çiğnenmesine izin vermemek Türkiye Cumhuriyeti'nin temel görevidir." diyor Sayın Babacan. Batı Trakya'daki Türk azınlığın kimliğine, eğitim kurumlarına, dinî ve örgütlenme özgürlüğüne yönelik müdahaleler asla görmezden gelinemez. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına rağmen "Türk" adını taşıyan derneklerin önündeki engellerin sürmesini kabul edemeyiz. Yine, Ege'deki ada, adacık ve kayalıkların hukuki statüsü ile gayriaskerî statüdeki adaların silahlandırılması da sloganlarla değil antlaşmalar, haritalar, arşiv belgeleri ve uluslararası hukuk çerçevesinde bütün yönleriyle incelenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ancak şunu da belirtmek gerekir: Azınlık hakları bir misilleme alanı değildir. Türkiye kendi vatandaşlarının haklarını, başka bir devletin tutumuna göre ölçen değil hukuk devleti olmanın gereği olarak koruyan bir cumhuriyettir. Lozan'ı korumak topluma sürekli kuşatılmışlık korkusu aşılamak olmamalıdır, değildir. Kurucu öz güvenimizle haklarımızı bilmek diplomasiyi, hukuku ve devlet aklını birlikte çalıştırmaktır. Bu nedenle araştırma komisyonunun kurulmasını destekliyoruz. Komisyonun görevi hamaset üretmek değil Türkiye'nin haklarının eksiksiz envanterini çıkarmak, ihlalleri somut delillerle belirlemek ve Meclise uygulanabilir bir diplomatik yol haritası sunmak olmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın İbrahim Akın.

Buyurun Sayın Akın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen sevgili halklarımız; hepinizi DEM PARTİ adına saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Evet, önerge üzerinde söz almış bulunmaktayım. Öncelikle şunu söylemem gerekir ki aslında önergede geçen Ege'den Tekirdağ'a, Orta Doğu'dan Kıbrıs'a kadar çeşitli konuların hem tarihsel boyutuna hem de bugünkü boyutuna baktığımızda, bizim açımızdan yüz yıllık tarihimizi geride bıraktığımızda aslında, gerçek anlamında, hamasetle ve Ortodoks yaklaşımlarla, tarihsel olarak bugünkü sürecin ihtiyaçlarını görmeden bir yaklaşımla çözülebilecek konular olmadığını düşünüyoruz. Biz bölgelerimizdeki ve kıyılarımızdaki bütün sorunların barış içerisinde, müzakereyle ve aynı zamanda diplomasiyle yürütülmesi gereken sorunlar olduğunu düşünüyoruz ve bölgedeki sorunların çözümünde silaha yatırım değil barışa yatırım yapılırsa ülkelerin de toplumların da devletlerin de daha

güçlü olacağına olan inancımızla gerçek demokrasinin, gerçek eşitliğin, gerçek toplumsal uzlaşının sağlanabilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Biz mi silahlandırıyoruz Ege adalarını?

İBRAHİM AKIN (Devamla) - O bakımdan, cumhuriyetin geçmişinden bugüne baktığımız tarihsel birikim açısından değerlendirdiğimizde ülkemiz maalesef demokrasiye kavuşmuş bir ülke değildir; cumhuriyet hiçbir zaman demokratik değerleri geliştirmiş, eşit yurttaşlık temelinde her türlü sorunları çözebilme kabiliyetine kavuşmuş, halklarını ve inançlarını her anlamda ortak değerler içerisinde buluşturabilmiş, bu nedenle çok daha güçlü bir devlet, çok daha güçlü bir toplum yaratma kapasitesine kavuşmamıştır. Kavuşmadığı için de tarihinde sürekli darbeler kliği söz konusu olmuştur.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - O cumhuriyet sayesinde buradasın, yazıklar olsun! O demokrasi sayesinde buradasın, yazıklar olsun!

İBRAHİM AKIN (Devamla) - 60'ı, 70'i, 80'i; hepsi yaşanmıştır bu tarihsel durum içerisinde. Dolayısıyla bizim arzu ettiğimiz sonuç şudur: Türkiye gerçek anlamda eşit yurttaşlık temelinde toplumsal uzlaşıyı sağlayabilmeli, barışı temin edebilmeli. Ülkesindeki insanlar arasındaki bu barışı sağlarsa çok daha güçlü devlet olabileceğini bilmeliyiz çünkü biz bakıyoruz ki sürekli silaha yatırım var, sürekli savaşa yatırım var, sürekli bölgeler arasındaki kavgaya ve şiddete ihtiyaç duyulan bir yaklaşım biçimiyle bir konsolidasyon siyaseti var. Bu sorunların çözümünde eğer demokrasi olursa tartışılabilir, çözüm üretilebilir ama demokrasi olmazsa hiçbir konu sağlıklı tartışılamaz, hamasetle, geçmiş farazi yaklaşımlarımızla bu işler sürdürülemez.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - "Uluslararası hukuka uyun." demek hamaset mi?

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Dolayısıyla biz önümüzdeki dönemin sorunlarına şöyle bakıyoruz: Birincisi, gerçekten Lozan meselesi tarihsel bakımından ele alındığında çok daha farklı dinamiklerle birleşmiş bir yapıdır. Elbette Lozan önemlidir ancak aynı zamanda bugünkü ihtiyaçlarımızı çözebilme kabiliyeti bakımından bakıldığında da farklı tartışmalara ihtiyaç olduğunu bu bakımdan söylemek istiyorum.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Çünkü üniter yapıyı koruyor değil mi?

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Onun için, demokrasi meselesinde asla yolumuzu sağlıklı bir şekilde sürdürebilecek bir kapasiteye kavuşmadığımızı yaşadığımız tarihsel birikim gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - O nedenle biz diplomasiyi, müzakereyi ve barışı sağlamak gerektiğini düşünüyoruz. Kürt sorununun bugünkü tarihsel dönemde çözülmesi bakımından da bunun çok kıymetli olduğunu düşünüyoruz. Yüzyıl önceki durum, dinamikler değişmiştir. Toplumsal gerçekliği, bu gerçekliğin değişmesini görmeyen bir siyaset sorunları çözemez, sorunları sağlıklı çözemeyen bir devlet güçlü olamaz. Güçlü demek sadece silaha yatırım demek, devletin bütün aygıtlarını bu anlamda güçlendirmek demek değildir; toplumu güçlendirmektir. Toplum eşit bir şekilde olursa, adalet doğru yapılırsa ekonomik adalet de toplumsal adalet de hakça bölüşüm de gerçekleşebilir. O zaman toplumlar çok daha güçlü olur, buna bağlı olarak da barış temin edilir, devletin de bu anlamda güçlenmesi sağlanabilir; kimse de bu toplumun kendi iç dinamiklerini zorlayarak başka işler yapmaya yeltenemez.

O nedenle, arayışı barışta, toplumsal uzlaşıda ve çözümde arayalım. Geleneksel formlarla tekrar ederek ezberlerimizle sorunu çözemeyeceğimizi düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Zavallıca!

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Yunus Emre.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YUNUS EMRE (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, sözlerimin başında, Lozan Barış Anlaşması'yla ilgili kazanılmış haklarımızın muhafaza edilmesi ve eksikliklerin giderilmesiyle ilgili bir araştırma komisyonu kurulması önerisi için hem önerge sahibi Sayın Selcan Taşcı'yı hem de değerli İYİ Parti milletvekillerini tebrik etmek istiyorum.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Teşekkür ederiz.

YUNUS EMRE (Devamla) - Çok önemli bir konu, önemli olmanın yanında da yarın Lozan Barış Anlaşması'nın imzalanmasının yıl dönümü olduğu için de zamanlı bir önerge.

Değerli arkadaşlarım, bu önerge üzerinde yapacağımız tartışmalarda bizim için aslında temel yol gösterici, Atatürk'ün Nutuk'ta Lozan Barış Anlaşması'nın Türkiye için önemini ele alırken yaptığı karşılaştırma çünkü Lozan'la ilgili Atatürk'ün temel perspektifi Lozan'ın Türkiye için kazanımlarının daha iyi anlaşılabilmesinin ancak Lozan metni ile Osmanlı İmparatorluğu'na dayatılmış olan Sevr Anlaşması metninin karşılaştırılmasıyla mümkün olduğunu ortaya koymasıdır. Yani Sevr'de Osmanlı İmparatorluğu'na dayatılan sınırlar ile Lozan'da elde ettiğimiz sınırlar karşılaştırıldığında, kapitülasyonlar bakımından elde ettiğimiz durum karşılaştırıldığında ve tabii, Lozan Barış Anlaşması ve ekleri ile Sevr Anlaşması'nın içeriği karşılaştırıldığında aslında, Türkiye için Lozan Anlaşması'nın önemi, değeri çok doğru şekilde anlaşılacaktır.

Ben de şunu unutmak istemem tabii ki: Benden önceki hatipler gibi, ben de Yunanistan'daki Türk azınlığın çok değerli temsilcisi, hayatını kaybetmiş olan Sadık Ahmet'in ölüm yıl dönümünde kendisini rahmetle anmak istiyorum. Yine, benden önceki hatipler de söylediler, Yunanistan'ın maalesef Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin birden fazla vermiş olduğu önemli kararı uygulamamış olması çok önemli bir eleştiri konusudur, bunun üzerinde durmamız gerekiyor. Tabii ki yine, bu kapsamda, Türk azınlığın, Yunanistan'da bulunan Türk azınlığın sadece "Türk" ismini kullanmaya yönelik çabalarının bile birçok defa ceza soruşturmalarına uğramış olması haksızlığını, bir spor kulübünün adında "Türk" ifadesinin geçmesinin bile yasaklanmaya çalışılmasını hatırlatmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, buradan, tabii, Lozan'a döndüğümüzde, Lozan'la ilgili, Atatürk'ün o yıl yani 1923 yılında tekrar Meclis Başkanlığına seçildiğinde yaptığı önemli bir tanımlama var. Şöyle tarif ediyor Atatürk Lozan'ı: "Milletimizin şanına yakışır bir barış anlaşmasıdır." Peki, sayın milletvekilleri, biz bu anlaşmaya yani Atatürk'ün "Milletimizin şanına yaraşır bir barış anlaşması." diye tarif ettiği bu Lozan Anlaşması'na nasıl ulaştık?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

YUNUS EMRE (Devamla) - Bildiğiniz gibi, Kurtuluş Savaşı'yla ulaştık ama ne acıdır ki bu savaşın üzerinden yüz yıldan fazla bir süre geçtikten sonra Millî Eğitim Bakanı çıkıyor, utanmaz bir şekilde yani sözcükleri dikkatli seçmeye çalışıyorum ama gerçekten milletimize ızdırap verecek bir yaklaşımla, Kurtuluş Savaşı'nı hakir gören, küçümseyen bir içerikle "Neden kurtuluyoruz canım?" diye bir ifadeyle müfredattan "Kurtuluş Savaşı" kavramının çıkarılacağını söylüyor. Yani bakın, Kurtuluş Savaşı'nı yapmış Başkumandan Atatürk bu savaştan sonra Onuncu Yıl Nutku'nda "Kurtuluş Savaşı" ifadesini kullanmıştır. Yani sormak istiyorum, Millî Eğitim Bakanı Atatürk'ten daha mı iyi biliyor bu savaşın

adının ne olduğunu? Yani böyle bir utanmazlığı bir Millî Eğitim Bakanının yapmış olmasını kınıyorum. Bunu böyle bir günde -yarın Lozan Anlaşması'nın yıl dönümü olacak- milletimizin vicdanına havale ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Seda Gören.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SEDA GÖREN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Gazi Meclisimizi ve bizleri ekranları başından takip eden kıymetli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti devleti asırlardır devam eden devlet geleneğimizin son halkasıdır. Yarın imzalanmasının 103'üncü yıl dönümü olan Lozan Barış Anlaşması ise aziz milletimizin bağımsızlık iradesini ve Millî Mücadele'sini uluslararası hukuk nezdinde de tescil ve teyit metnidir. Lozan, sahadaki güç dengelerini esas alarak bölgesel istikrarı sağlayan gerçekçi bir diplomatik mimariyi ortaya koymuştur. Lozan, yalnızca bir barış anlaşması değildir, savaş sonrası uluslararası mimarinin yeniden şekillenmesidir. Nadir görülen, kalıcı ve uygulanabilir bir barış anlaşması olarak Türkiye'nin "ulus devlet" sıfatıyla dünya diplomasisinde büyük bir güç olmasının başlangıç noktasıdır. Bu nedenle, sadece Türkiye'nin değil modern uluslararası sistemin de kurucu belgelerinden biridir. Bu anlaşmadan doğan haklarımızın ve tarafların yerine getirmesi gereken yükümlülüklerin takibindeki kararlılığımız millî menfaatlerimizi koruma çerçevesinde bakidir. Türkiye uluslararası hukuka ve imzaladığı tüm anlaşmalara tam bir uyum, mütekabiliyet ve sadakat ilkeleriyle yaklaşmaktadır. Bunun en yakın ve somut örneği Rusya-Ukrayna savaşının başlangıcında Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin 19'uncu maddesini titizlikle uygulayarak Karadeniz'i savaş gemilerine kapatmamızdır. Bu adım Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, ülkemizin bölgesel ve küresel barışa olan katkısının, aynı zamanda uluslararası anlaşmalara olan şeffaf ve kararlı bağlılığının açık bir göstergesidir.

Değerli milletvekilleri, Lozan'dan doğan Batı Trakya'daki soydaşlarımızın hakları dış politikamızın en öncelikli meselelerinden biridir. Atina yönetiminin azınlık okullarını kapatma ve Türk kimliğini inkâr etme adımlarına karşı Türkiye uluslararası alanda tavizsiz bir diplomasi yürütmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 2007, 2008 ve 2025 yıllarında aldığı dört ayrı kararda Yunanistan'ın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki dernekleşme özgürlüğüne ilişkin 11'inci maddesini ihlal ettiğine hükmetmiştir. Ülkemiz bu kararların uygulanması hususunu Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi nezdinde ısrarla takip etmektedir. Bunun en son örneğini 9-11 Haziran 2026 tarihinde yapılan toplantıda Yunanistan'a yapılan çağrıda da net bir şekilde gördük. Sadece Avrupa Konseyinde değil Birleşmiş Milletler ve İslam İşbirliği Teşkilatı dâhil tüm platformlarda soydaşlarımızın hak arama mücadelesine öncülük ediyoruz. Nitekim, Rodop, İskeçe ve Meriç illerindeki 150 bin soydaşımız ile On İki Adalar'daki 6 bin soydaşımızın karşı karşıya kaldığı tüm sorunlara karşı devletimiz somut ve kararlı adımlar atmaktadır. Yunanistan'ın azınlık ilkokulu sayısını 83'e düşürmesi ve ortaöğretimdeki fiziki yetersizlikler karşısında Millî Eğitim Bakanlığımız öğretmen kontenjan sayısının artırılması ve eğitim özerkliğinin korunması talebini üst düzeyde Yunan makamlarına iletmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEDA GÖREN (Devamla) - Yine, seçilmiş müftülerimizle alakalı ve mülga 19'uncu madde mağdurlarının vatandaşlık hakları hususunda da Dışişleri Bakanlığımız ikili ve çok taraflı mekanizmaları

aktif şekilde çalıştırmaktadır. Türkiye, soydaşlarımızın millî kimliğinden dinî ve ekonomik haklarına kadar her bir talebinin masada ve sahada takipçisi olmaya ve yarın yine kabri başında Batı Trakya'daki soydaşlarımız ve kıymetli eşi Işık ablamızla beraber anacağımız merhum Doktor Sadık Ahmet'in davasına sahip çıkmaya kararlılıkla devam edecektir.

Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde devletimiz ve Hariciyemiz Lozan'dan doğan haklarımızı ve mütekabiliyet esasını Batı Trakya başta olmak üzere her platformda kararlılıkla savunmaktadır, mevcut takip ve irade su götürmeyecek şekilde tamdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Gül, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

61.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Az önce Sayın Çömez -dün de ifade etmişti- mavi vatandaki gemilerimizle ilgili... Öncelikle şunu ifade etmem gerekir ki Kıbrıs davası hepimizin ortak davası, bu konuda hepimizin ortak hassasiyeti, Türkiye'nin ortak hassasiyeti, tarihimizin de emaneti. Türkiye Cumhuriyeti daha önce sismik araştırma gemilerine sahip değildi ama bunu Cumhurbaşkanımızın öncülüğünde AK PARTİ, Hükûmetimiz ülkemize kazandırdı. Bugün Oruç Reis Anamur sahasında çalışmalarını sürdürmektedir, 29 Temmuza kadar bu çalışmalarını tamamlayacak, akabinde de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sahasında, yine Doğu Akdeniz'de çalışmalarına devam edecektir. Enerji Bakanından aldığım güncel bilgiyi de sizlere, Gazi Meclisimizin bilgilerine sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

62.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Gül.

Elbette Kıbrıs hepimizin millî davası, burada asla tartışma olamaz, Kıbrıs için atılacak her adıma el birliğiyle destek oluruz fakat lütfen, bizim eleştirilerimize de kulak kabartın. Az önce ısrarla altını çizdim: Güney Kıbrıs Rum kesimi bizim "mavi vatan" kabul ettiğimiz kara sularında "NAVTEX" ilan etti, şu anda orada QatarEnerji ve ExxonMobil'in sondaj gemileri sondaj yapıyor ve bizim daha önceden gönderdiğimiz ve gururla savunduğumuz 2 tane gemimiz -ki bunların birini Kuzey Kore'den aldık, dünya kadar da para ödedik- şu anda onlar oradan çekildiler; biri Somali açıklarına, biri de Karadeniz açıklarına gitti. Hatta Karadeniz'e gönderdiğinizin kulesinin hesabını yapamamışsınız, köprüden geçemedi de üç dört ay kulesi söküldü, köprüyü geçtikten sonra kulesi tekrar takıldı; itirazımız buna.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Orada atılacak her adıma, yapılacak her mücadeleye ve çabaya elbette destek veririz ama bu eleştirilerimize lütfen kulak verin ve ciddiye alın. Bugün bizim "mavi vatan" dediğimiz yerde Rumlar arama sondaj yapıyorlar ve bu sondajları da Amerikan ve Katar enerji şirketleriyle yapıyorlar; itirazımız buna.

Yine, müteaddit defalar söyledim: Güney Kıbrıs Rum kesiminde 5 tane Türk cumhuriyeti -kardeşlerimiz, soydaşlarımız- büyükelçilik açtı ve orada Türkiye'yi "işgalci" tanıyan kararların altına imza attılar. Yine Güney Kıbrıs Rum kesimi, şu anda İsrail'le Yunanistan'da pek çok enerji anlaşmaları, askerî savunma anlaşmaları yaptı, ada artık bir silah üssüne dönüştü; bizim itirazımız buna, altını çizdiğimiz konular bunlar. Elbette millî davamız, elbette bu ülkede her bir ferdin, her bir Türk vatandaşının bu davaya sahip çıkması lazım ama bu konudaki eleştirilerimize, altını çizdiğimiz hassasiyetlere lütfen dikkat edin, önemseyin ve bununla ilgili alınacak tedbirleri lütfen zamanında alın, biz de size destek olalım.

Teşekkür ederim.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım, uzatmadan ifade edeyim.

BAŞKAN - Sayın Gül, buyurun.

63.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Öncelikle, bizim gemilerimiz Somali'de de ilk defa uluslararası kara sularında Türkiye'nin ay yıldızlı bayrağıyla, orada ülkemizin menfaati için çalışma yapıyor. Keza, diğerleri, Karadeniz'de üretimi artırmak, yeni keşifler için çalışıyor hepsi; bunlar mavi vatan, Karadeniz'imiz. Oruç Reis de yine Anamur sahasıyla beraber, aynı entegre, aynı Doğu Akdeniz havzasında teknik bir çalışma yapıp 29 Temmuzda bitirecek, tekrar oraya gidecek diye söylüyorum. Herhâlde, ben de meramımı anlatamadım. Yine, çalışmalarımız orada devam ediyor.

Diğer konu; Türk Devletleri Teşkilatı yine Türkiye'mizin, Cumhurbaşkanımızın öncülüğünde kurulan önemli bir devlet teşkilatı. Orada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uluslararası platform anlamında katılan bir ülke, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı katılıyor. Türkiye, bu anlamda, hem Türk cumhuriyetleriyle yakın diyaloglar hem uluslararası diplomaside Kıbrıs Türkünün haklı davasını taşıyor; bu konuda somut adımlar atıyor, atmaya da devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Tüm bu çabalarımızı da sürdürmeye devam ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Son bir cümle efendim, müsaadenizle.

BAŞKAN - Buyurun.

64.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sanıyorum Sayın Gül, biz bugün birbirimizi anlamakta zorlanıyoruz. Onun için, ben aziz Türk milletine bir kere daha altını çizerek bir gerçeği haykırmak ve ilan etmek istiyorum: Elbette orada sondaj gemilerinin bulunmasını gururla destekleriz, onaylarız, alkış tutarız fakat yıllardır, yıllardır, "mavi vatan" dediğimiz kara sularımızda, "münhasır ekonomik alan" tayin ettiğimiz kara sularımızda bizim sondaj gemilerimiz yok. Niye? Çünkü Almanya Sevilla Haritası'nı dayadı bizim önümüze, "Yapamazsınız burada." dedi ve gemilerimizi geri çektik. İtirazım buna. Siz, efendim, bizim kendi kara sularımızda yapılacak olan sondajları buna bahane veya gerekçe gösteremezsiniz. "Karadeniz de mavi vatan." diyorsunuz. Elbette, Karadeniz de bizim, Ege de bizim, Akdeniz de bizim ama ortaya koyduğumuz şey, bizim "mavi vatan" dediğimiz Doğu Akdeniz'deki kara sularımızda -diyorsunuz ki biz bunları müfredat programına bile koyduk- gemilerimiz yok şu anda ve üç dört yıldan beri neden yok?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim efendim, bir daha uzatmayacağım, bitireceğim.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Dünyanın parasını vererek Kore'den aldığımız gemiler neden şu anda Somali açıklarında? Biz bunu soruyoruz. Yine diyorum ki: 5 tane Türk Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti devletini Kuzey Kıbrıs'ta "işgalci" kabul eden bir kararı onayladı, altına imza attı diyorum ve gitti, Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nde büyükelçilik açtı. Niye buna mâni olamadınız, niye diplomatik olarak öngöremediniz? Gireyim mi detaylarına daha önceki toplantının? Burada eksikleriniz var diyorum, bütün bunları açık yüreklilikle söylüyorum. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin şu anda adadaki varlığının birtakım yeni gelişmelere hazırlık olduğunun da altını çiziyorum. Birçok kereler söyledim; Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Kesimi, İsrail, Amerika, İngiltere, Sırbistan adayı bir silah üssüne çevirdiler, bunlarla ilgili uyarılar yapıyorum ve iyi niyetli uyarılar yapıyorum size.

Teşekkür ederim.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Van Milletvekili Sinan Çiftyürek ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla 23/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

23/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/7/2026 Perşembe günü (Bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

23 Temmuz 2026 tarihinde Van Milletvekili Sinan Çiftyürek ve arkadaşları tarafından, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (19102) grup numaralı Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 23/7/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftyürek. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun.

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün mevsimlik tarım işçilerinin sorunları üzerinde konuşacağım. Bu bakımdan da iki haftayı kapsayan, 4 ilde doğrudan incelemeye dayalı gözlem ve önerilerimizi sizinle paylaşacağım.

Önce -söz vermiştim onlara- bu gözlem sırasında Adıyaman Çelikhan'da tütün üreticilerini de ziyaret ettim, onların önemli sorunları var. "Endemik tütün" diyorlar, Türkiye'de sadece Çelikhan'da yetişiyor. Saat 12.00'deki basın açıklamasında ayrıntılı üzerinde durdum. Daha sonra, Bakanlık bütçe görüşmeleri sırasında da sorunlarını dile getireceğiz.

Şimdi esas meseleye dönersem, iki hafta boyunca çat kapı yaptık yani habersiz, iletişimsiz, doğrudan, tarla tarla, bahçe bahçe gezerek mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarını dinlemeye çalıştık. Onu bilinçli yaptık sorunlarını daha çıplak görelim diye. Bu çalışma süresi boyunca yani iki hafta boyunca ne gördük, bunları sizinle paylaşacağım.

Birincisi: Gördüğünüz gibi, bu çalışan işçiler soğuktan dolayı korunmuyorlar; 40-50 derece sıcaklık altında çalışan işçiler, özellikle kadın işçiler sıcaktan korunmak için başlarını örtüyorlar, üstlerini daha kalın -ne yapıyorlar- korumak istiyorlar güneşe karşı. Bu işçilerin durumunu anlamak için konuşmak yetmiyor, doğrudan doğruya onların yanında olmak gerekiyor yarım saat, bir saat, on dakika, beş dakika.

İkincisi: Şimdi, "Neden mevsimlik işçisiniz?" dedim; anne, çocuk, yaşlı, genç. Yanıtları ilginçtir, dediler ki: "İş yok, tarla da yok, toprak da yok; ne yapacağız?" Ya da bir anne dedi ki bana: "Ya, benim 2 kızım var, üniversiteye gidecek, ben onların okul masrafını çıkarmak için kızlarımla birlikte buradayım, çalışıyorum." Ya da üniversiteli gençler dediler ki: "Ya biz üniversiteye gideceğiz ama bizim paramız yok, geldik, burada çalışacağız çünkü herhangi bir kaportacıda ya da herhangi bir lokantada çalıştığımız zaman bize 8 ila 15 arası para veriyorlar. Burada iki ay çalışırsak -çalışma koşulları ağır da olsa- belki harçlığımızı çıkartırız." Ya da "İşsiziz, iş yok, ne yapacağız?" dediler. Dolayısıyla çalışma koşulları, daha doğrusu, mevsimlik işçi yapmaya zorlayan şartlar son derece önemlidir, bunun üzerinde durdular.

Şimdi, en önemli sorunlarından bir tanesi, mevsimlik işçilerin hiçbir sosyal ve hukuki güvencesi yok; sigorta yok, tazminat yok, iş güvencesi yok, çalışma koşulları çok ağır. İş güvencesi yok çünkü dediler ki bana: "Ya, biz mesela, geçen sene yüzlerce kilometre uzağa gittik, borç ettik, gittik; çalışmaya başladık, çalışmanın ikinci gününde işveren bizi beğenmedi, 'Hadi gidin.' dedi. Benzer durumla da biz yüzleşebiliyoruz." Yani beterin beteri olarak...

Daha önemlisi, ücretleri düşük, 800 ila 1.300 lira arasında ama sadece düşük değil aynı zamanda keyfî. "Ücretleri kim belirliyor?" dediğim zaman... Zaten daha bahçeye gitmeden, tarlaya gitmeden dediler ki bana: "Ya, bize değil ziraat odasına gidin." İlçe ya da il yani vali ya da kaymakam bey ziraat odası yöneticileriyle birlikte ücretleri belirliyorlar. "Niye sizden birisi yok?" dediğim zaman "Bizi almıyorlar." diyorlar. Ücretler hem düşük belirleniyor hem de bunun içerisinde 100 liralık çavuşun ücreti var; üstelik kimi yerde 800 lira, kimi yerde 900 lira, kimi yerde de 1.300 lira yani son derece sorunlu.

Daha da önemlisi, sekiz saatlik iş yasasının kökeni bundan yüz-yüz elli yıl öncesine dayanıyor fakat hâlen... Sordum kendilerine "Sabahleyin saat altı, akşam saat altı hatta akşam saat yedi; arada bir saat ya da iki saat mola veriyoruz." dediler yani en azından on saat çalışıyorlar çok ağır çalışma koşulları altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Dolayısıyla birçok ülkede haftalık iş gününün dört güne indirilmesi tartışılırken tarım işçilerinin çok ağır koşullarda hâlâ on-on iki saat çalışıyor olması son derece önemlidir.

En önemlisi, sağlık koşulları büyük problem; tuvalet sorunlu. Bir çadırda 10 ya da 15 kişi kalıyorlar. Tuvalet varsa bile son derece problemli. Tuvalet, banyo, temiz su sorunlu. Beterin beterini sorduk kendilerine "Yani bu sıcaklıkta bütün yabani hayvanlar hareket hâlinde, eğer bir yılan ya da diyelim, akrep ısırırsa ne yapacaksınız?" "Vallahi kalp krizi de geçirebiliriz. En yakın ambulansa ya da daha doğrusu, bizim sağlık ortamına ulaşmamız iki saatimizi alır." dediler.

Çözüme ilişkin olarak şunu söyleyelim: Öncelikle, kürdistanda boşaltılan, zorla boşaltılan mezra ve köylere dönüşü devletin hızlandırması lazım. Bu, işçinin üzerinden çok büyük baskıyı kaldırır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Ambulansın güçlendirilmesi lazım. Daha önce Tarım Bakanlığının bütçe görüşmesinde demiştim ki: Ya, 81 ilin 40 ilinde ambulans ayarlanabilir ve bu iş çok ciddi bir masraf tutmaz.

Dolayısıyla kırk beş saatlik iş saatinin mutlaka uygulanması lazım diyeyim.

Çocuk işçiliğinin lafta değil fiilen yasaklanması lazım.

Sağ olun, var olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin Kocamaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda önemli bir kilometre taşı olan Erzurum Kongresi'nin 107'nci, Lozan Barış Antlaşması'nın 103'üncü, Hatay'ın ana vatana katılmasının 87'nci ve Kıbrıs Barış ve Özgürlük Bayramı'nın 52'nci yılını kutluyor, bu konuların hâlâ tartışılıyor olmasını ve Sevr'i hortlatmak isteyenleri kınıyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tarım işçileri her yaz döneminde yedi sekiz ay evlerinden barklarından ayrılarak -eğitim çağındaki çocuklarıyla birlikte- çalışacakları tarım arazilerinin bulundukları bölgelere göç etmektedirler. Yerel yönetimler bir kısmına bazı altyapı hizmetlerini götürmüş olsalar da çoğunlukla doğa ve iklim koşullarının getirmiş olduğu zor şartlarda, her türlü tehlikeye karşı çadırlarda, ekonomik, sosyal, kültürel, sağlık ve eğitim konularında çok büyük sorunlar yaşamaktadırlar.

Değerli milletvekilleri, Tarım ve Orman Bakanlığımızın bugüne kadar mevsimlik tarım işçileri konusunda herhangi bir düzenlemeye gitmemesi ve bu konuyu ihmal etmesi sonucu sorunlar hem üreticilerimiz hem de mevsimlik tarım işçileri açısından âdeta kanayan bir yaraya dönüşmüştür.

Mersin Ziraat Odamızın ve üreticilerimizin tespitlerine göre, mağduriyet sadece mevsimlik tarım işçileri tarafında yaşanmamaktadır, çoğunlukla üreticilerimiz de mevsimlik işçiler konusunda birtakım mağduriyetler yaşamaktadır. Ziraat odalarımıza göre, mevsimlik tarım işçileri kimi zaman belirlenen çalışma saatleri ile çalışma usul ve esaslarına yeterince uymamakta, üreticilerimizi de mağdur etmektedirler. Yaş, bilgi, beceri ve çalışma yeterliliği bulunmayan mevsimlik işçilerin çalıştırılması verim kaybına, işin uzamasına ve işçilik maliyetlerinin artmasına yol açmaktadır. Bu kapsamda, 15 yaşından küçüklerin mevsimlik tarım işlerinde çalıştırılmaması, 18 yaşından küçüklerin ise ağır, tehlikeli ve sağlık riski taşıyan işlerde kesinlikle görevlendirilmemesi gerekir. Denetimlerin yetersizliği, işçi ve çalışma koşullarının yasal bir mevzuata bağlanmamış olması üreticiyi büyük ölçüde "elçi" olarak adlandırılan tarım işçisi aracılarının inisiyatifine bırakmaktadır. Bu nedenle, mevsimlik tarım işçilerinin yevmiye, elçi ve ulaşım bedellerinin ilgili bakanlıklarca her yıl hasat dönemi başlamadan önce bakanlık tarafından belirlenerek ilan edilmesi zaruret hâline gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Ayrıca, çalışma süresi, yaş, yeterlilik ve denetim esasları bir yönetmeliğe bağlanmalıdır. Böylece, hasat dönemlerinde ortaya çıkan ücret anlaşmazlıkları ve iş bırakma eylemleri önlenerek zaten zor şartlarda üreten üreticinin ürünü, emeği ve geliri güvence altına alınarak çalışma barışı sağlanmalıdır diyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Sayın Ekmen, kusura bakmayın, demin farkına varmadım.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Olur mu efendim, estağfurullah.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Zatıalilerinizin Meclisi yönetme tarzı, esnekliği itibarıyla, söz hakkımızı hataen ortadan kaldırsanız da söyleyeceğimiz bir şey olmaz. Teşekkür ediyoruz.

DEM PARTİ Grubunun önerisi vesilesiyle söz almış bulunuyorum. Öncelikle, tam anlamıyla sezonun başında olduğumuz bir dönemde DEM PARTİ'ye bu yakıcı, önemli ve âdeta artık tarihsel bir soruna dönüşmüş olan bir meseleyi gündeme taşıdıkları için hem teşekkür ediyorum hem de önergenin lehinde oy kullanacağımızı ifade etmek istiyorum.

Ben 23'üncü Dönemde Batman Milletvekilliği yaptım bu sıralarda, o zaman AK PARTİ'deydim. O zaman Başbakanlık Müsteşarı Ömer Dinçer Bey'le bu meseleleri konuşa konuşa 2010'da bir genelge yayınlatmıştık, sonra 2017'de Sayın Binali Yıldırım'ın çabasıyla bu genelge güncellendi, o dönem Millî Eğitim ayağında Sayın Yusuf Tekin'in de emeği vardı. 2023 yılında yeniden seçilince bu mevzuları gündeme taşıyalım dediğimizde bir baktık ki 2017'deki Başbakanlık genelgesi Başkanlık sistemine geçiş döneminde unutulmuş; evet, maalesef unutulmuş ve güncellenmemiş. Yoğun çabalarımızın sonunda, 2024/5 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 17 Nisan 2024 tarihinde yayınlandı. Bu genelgenin gerekleri yerine getirilirse bugün ifade edilen ve zaman kısıtı nedeniyle bazen sadece belirli başlıkların gündeme geldiği bütün sorunlar -iddia ediyorum- dört başı mamur bir şekilde çözülür. Bu genelgede geçici yerleşim yerleri, sağlık, eğitim, ulaşım ve güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal güvenlik ve METİP projesi gibi tam 7 alt başlık var ve tam 7 sayfa, 11 Bakanlık bu genelgeyle görevlendirilmiş durumda. Koordinatör bakanlık kim? Çalışma Bakanlığı. Üç yıldır her Plan ve Bütçe Komisyonuna gidiyorum, Çalışma Bakanına Cumhurbaşkanının yayınladığı 2024/5 sayılı Genelgenin gereğini yerine getirin diye ifade ediyorum ama hâlâ ne göç veren illerde ne de göç alan illerde bu genelgenin gereğinin yerine getirilmesi için karşılıklı valiliklerde komisyonlar işler hâle getirilmiş değil. Aslında bu genelgede, kadın sağlığından yaşam boyu aile eğitimine kadar, çocukların eğitiminden oradaki sivrisinekler, altyapı sorunları ve benzeri konulara kadar birçok başlık değerlendirilmiş durumda. Keza ücretler, sosyal güvenlik açısından da çok ciddi incelemeler var. Burada AK PARTİ sıralarındaki arkadaşlarımıza bir kere daha ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - (2024/5) sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin gereğini Çalışma Bakanlığı yerine getirirse düşük ücretlilerden ücret eşitsizliğine, kayıt dışı çalışmaya, geç ücretlere; barınma, temizlik, su, elektrik ve altyapı hizmetlerine, sağlık ve eğitim hizmetlerine kadar bütün sorunlar çözülür çünkü bütçesiyle birlikte burada adres gösteriliyor.

Son olarak şunu söyleyeyim -zaman da çok kısıtlı- bugün çiftçilerin en büyük girdi kalemleri maalesef işçilik kalemi olmuştur. Tarım Bakanlığı işçilik kalemini doğrudan bir destek kalemine dönüştürmeli ve bu, aynı zamanda mevsimlik tarım işçileri ile işverenler arasında birçok kere baş gösteren ücret sorunlarının çözümünde de bir sosyal barış aracı olarak kullanılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ekmen.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Ayhan Barut.

Buyurun Sayın Barut. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

"Emek en yüce değerdir." ilkesiyle çalışıyor, herkes için daha yaşanabilir bir memleket istiyoruz. Elbette ki tarım ve tarım işçileri denilince akla ilk önce bereketli Çukurova toprakları gelir. Çukurova'nın sarı sıcağında, yakıcı güneşin altında çatlar toprak ama çatlamaz çiftçinin ve emekçinin yüreği. Kavurucu güneşin altında, kimi zaman 45 dereceyi aşan sıcaklarda çiftçi de tarım işçisi de alın teriyle sular toprağı çünkü bereket yalnızca toprağın ve suyun değil emeğin, mücadelenin ve umudun eseridir; üretmek yalnızca ekonomik bir faaliyet değil yaşamı var eden ve aynı zamanda büyük bir gayrettir. Bu memlekette yetişen ve tarladan halkın sofrasına ulaşan her lokmada, her üründe, ülkemizin geleceğinde ve gıda egemenliğimizde çiftçilerimizin ve tarım emekçilerimizin çok büyük bir emeği ve alın teri vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarım işçileri ve emektar çiftçilerimiz yalnızca yazın kavurucu sıcağında değil yağmurda, çamurda, ayazda, soğukta üretmeye devam ediyorlar; dört mevsim boyunca toprağın sesine kulak verir, tohumu umutla buluşturur, fideyi büyütür ve hasadı gerçekleştirirler. AKP iktidarı tarımı ve üreticiyi desteklemese de az çok soframıza ne geliyorsa her şeyin sebebi üretici ve tarım işçisinin emeğidir. Çiftçimiz ve tarım işçilerimiz yalnızca tarımsal bir üretim değil yaşama da değer katar, geleceği de yaratır ancak ne yazık ki bugün bu büyük emeğin karşılığını hiç alamıyorlar. Mevsimlik tarım işçileri çoğu zaman aileleriyle birlikte çadırlarda yaşamak durumunda kalıyorlar. Temiz suya erişimde aynı zamanda elektrik, kanalizasyon ve hijyen koşullarının da yetersiz kaldığı alanlarda yaşam mücadelesi veriyorlar. Çocuklar eğitimden uzak kalıyor, okula da düzenli devam edemiyorlar; tarlada çalışmak zorunda bırakılıyorlar. Sağlık hizmetlerine erişimde ise maalesef bu da güçleşiyor ve güvenli sağlık hizmetleri alamıyorlar. Sosyal yaşamdan ve kültürel etkinliklerden de oldukça uzaktalar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AYHAN BARUT (Devamla) - Tarım işçilerinin isteği tektir, o da insanca yaşamaktır; insana yakışır ücret, güvenli çalışma koşulları, sosyal güvence, kayıtlı istihdam, iş sağlığı ve güvenlik önlemleriyle kadınların korunması, çocukların da eğitimden kopmaması, insanca barınma alanları, temiz içme suyu, elektrik, sağlık hizmetleri ve güvenli ulaşım en temel haklarıdır. Bugün yapılması gereken, tarım emekçilerinin sesini daha güçlü duyurmak ve onlarla birlikte mücadele etmek, onların sorunlarını sürekli gündemde tutmak ve bu Meclis vasıtasıyla onlara kalıcı çözüm üretmektir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Nevşehir Milletvekili Sayın Süleyman Özgün. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SÜLEYMAN ÖZGÜN (Nevşehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Sizleri sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, ülkemizin dört bir yanında büyük fedakârlıkla çalışan tüm mevsimlik tarım işçilerimize şükranlarımı sunuyor; aileleriyle birlikte sağlık, huzur ve bereket dolu bir çalışma sezonu diliyorum.

Mevsimlik tarım işçilerimizin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi Hükûmetimizin uzun yıllardır sosyal devlet anlayışının öncelik verdiği konular arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda (2024/5) sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi mevsimlik tarım işçilerinin ve ailelerinin karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik bugüne kadar atılmış en kapsamlı idari düzenlemelerden biri olmuştur.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Çalışma Bakanlığı gereğini yapmıyor Sayın Milletvekili.

SÜLEYMAN ÖZGÜN (Devamla) - Genelgeyle yalnızca sorunlar tespit edilmemiş, aynı zamanda ilgili tüm kurum ve kuruluşlara açık görev ve sorumluluklar yüklenerek uygulanabilir bir yol haritası ortaya konulmuştur. Valiliklerimizin koordinasyonunda elektrik, içme suyu, kanalizasyon ve ortak kullanım alanlarına sahip güvenli geçici yerleşim alanlarının oluşturulması, sağlık hizmetlerinin mobil ekipleri aracılığıyla sunulması, çocukların eğitimden kopmaması için gerekli tedbirlerin alınması, güvenli ulaşımının sağlanması, kayıtlı istihdamın artırılması, sosyal güvenlik uygulamalarının yaygınlaştırılması ve sosyal mekanizmaların güçlendirilmesi hüküm altına alınmıştır.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Hiçbiri yapılmıyor.

SÜLEYMAN ÖZGÜN (Devamla) - Ayrıca, Mevsimlik Tarım İşçileri Bilgi Sistemi'yle işçilerin kayıt altına alınması, hizmetlerinin etkin şekilde planlanması ve kurumlar arası koordinasyonun güçlenmesi amaçlanmıştır. Bunun yanında, il ve ilçe düzeyinde izleme kurulları ile merkezî düzeyde değerlendirme mekanizmaları oluşturarak uygulamaların sürekli takip edilmesi ve denetlenmesi öngörülmüştür.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - İzleme kurulları toplanmıyor.

SÜLEYMAN ÖZGÜN (Devamla) - AK PARTİ olarak yaklaşımımız, sorunları görmezden gelmek değil tespit edilen eksiklikleri güçlü bir idari yapı ve kurumsal iş birliğiyle gidermektir. Mevsimlik tarım işçilerinin emeğinin korunması, güvenli çalışma ortamına kavuşması, insana yakışır barınma imkânlarına erişmesi ve sosyal hizmetlerden etkin bir biçimde yararlanması yönündeki irademiz açıktır. Önümüzdeki dönemde de ilgili tüm kurumlarımızla birlikte uygulamanın etkinliğini artıracak, sahadan gelen ihtiyaçlar doğrultusunda gerekli ilave adımlar atmayı sürdüreceğiz çünkü hedefimiz, tarımsal üretimin güvencesi olan mevsimlik tarım işçilerimizin hem çalışma hem de yaşam şartlarını kalıcı bir şekilde iyileştirmektir.

Dolayısıyla sizlerin bugün dile getirdiği mevsimlik tarım işçilerimizin sorunlarına yönelik gerekli çalışmalar zaten yürütülmektedir. Bu nedenle yeni bir Meclis araştırması açılmasına ihtiyaç duymuyor, önergeye katılmıyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.29

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.17

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul ve arkadaşları tarafından, Karadeniz'deki güvenlik krizinin, Türk denizcilerine ve ticari gemilere yönelik risklerin, uluslararası hukuk çerçevesinde alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla 23/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul ve arkadaşları tarafından, Karadeniz'deki güvenlik krizinin, Türk denizcilerine ve ticari gemilere yönelik risklerin, uluslararası hukuk çerçevesinde alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla 23/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1945 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 23/7/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul'a söz veriyorum.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugüne kadar Azak Denizi'nde 119, Karadeniz'de 64 olmak üzere toplamda 183 tane ticari gemiye saldırı yapıldı ve son zamanlarda saldırıya uğrayan gemiler arasında Türk bayraklı veya Türkiye bağlantılı ticari gemiler var ve bu konuda en son açıklama Dışişleri Bakanlığı tarafından 22 Haziranda yapılmış. Bu açıklamada, yapılan bu saldırılardan duyulan rahatsızlığın her iki ülkenin makamları nezdinde dile getirildiği ifade edilmiş ve Karadeniz'de sivil gemilerin seyrüsefer emniyetinin sağlanması için tüm tarafların bölgedeki gerilimi azaltacak önlemleri alması için çağrı yapıldığı ifade edilmiş. Bizler de bu saldırıların başladığı ilk günlerden itibaren eğer gerekli reaksiyon şimdi verilmezse müteakip dönemde Türk bayraklı veya Türkiye bağlantılı gemilerin de bu saldırılara maruz kalmamasının herhangi bir

garantisi olmadığını ifade ettik ve uyarılarda bulunduk. Saldırılardan sorumlu devlet veya devletler nezdinde gerekli girişimlerin en üst düzeyde ve gecikmeden başlatılması ve kamuoyunun bu süreçle ilgili açık, şeffaf ve düzenli bir şekilde bilgilendirilmesi gerektiğini ifade ettik.

Sayın milletvekilleri, son kırk sekiz saatte gerçekleşen saldırıların yoğunluğuna bakıldığında, daha önce yapılan çok sayıda uyarıya rağmen önleyici ve caydırıcı fiilî tedbirlerin yeterli seviyede uygulanmadığı maalesef görülmektedir. Karadeniz'de mayınlar, silahlı insansız deniz araçları, silahlı insansız hava araçları bildiğiniz cirit atıyorlar ve bunlar sivil-asker ayrımı yapmadan, savaşan-savaşmayan veya tarafsız ayrımı yapmadan ticari gemiler de dâhil herkese saldırıyorlar. Örneğin, 5 Haziranda Kırım Yarımadası açıklarında bir balıkçı teknemize saldırı düzenlendi ve maalesef, 47 yaşında bir balıkçımız hayatını kaybetti. Bugüne kadar ticari gemi mürettebatlarında bulunan pek çok Türk vatandaşımız da yaralandı ve hayatını kaybedenler de oldu. Bunlardan bir tanesi de Ukrayna'nın 10 Temmuz tarihinde gerçekleştirdiği saldırıda Türk bayraklı Sabahat Telli isimli gemide görev yapan Zonguldaklı hemşehrim Kadir Kamilçelebi'ydi. Bu saldırılarda yaşamını yitiren tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine sabır diliyorum, yaralılara da acil şifalar diliyorum.

Sayın milletvekilleri, artan saldırılar çok dikkat çekici düzeydedir. Saldırıların gerçekleştiği yerler Türk deniz yetki alanları dışında olsa bile gelişmeler doğrudan millî güvenlik meselesi hâline gelmiştir. Bu durumda çatışma hukuku devreye girmektedir. Bunlar tartışmasız şekilde hukuksuz saldırılardır. Çatışma hukukunda iki kriter vardır: Bir, ayrım yapmak yani asker mi, sivil mi; iki, orantılılık. Bu gemiler sivil ticaret gemileridir ve günlük hayatın idamesi için gerekli olan ham petrol ve tahıl gibi yükler taşımaktadır yani bu gemilere saldırılması tamamen suç oluşturmaktadır.

Sayın milletvekilleri, bizim millî politikamız Karadeniz'in güvenliğinin Karadeniz'e kıyıdaş devletler tarafından sağlanmasıdır. Kıyıdaş olmayan devletlerin bayraklarına sahip gemilerin Karadeniz'de saldırıya uğramaları burada güvenliğin sağlanamadığı algısını kuvvetlendirmektedir yani bu gelişmeler Türkiye'nin güvenilirliğini, caydırıcılığını ve ulusal menfaatlerini doğrudan etkilemektedir. Oysaki eğitimli personeliyle, harekât tecrübesi ve gelişmiş kabiliyetiyle Türk donanması uygun planlama ve siyasi iradeyle gerekli güvenlik tedbirlerini almaya muktedirdir ancak bu konuda zafiyet yaşandığı, son gelişmeler de göz önüne alındığında açıkça ortadadır.

Sayın milletvekilleri, Karadeniz'e dışarıdan müdahalelerin önü asla açılmamalıdır. Bakın, dünyanın günlük ihtiyacı olan ham petrol ve doğal gazın yüzde 2,5'u Türk boğazlarından geçmektedir. Buradan bakarsak bu gelişmeler ışığında deniz yoluyla ham petrol ve doğal gaz ihracatının güvenli olmadığı algısı oluşmaktadır. Karadeniz'deki bu güvenlik zafiyeti doğrudan mutfağımıza, soframıza ve Türkiye ekonomisine bir darbe vurmaktadır. Bölgeye gemi göndermek isteyen armatör sayısının azalması, sigorta maliyetlerinin artması ve benzeri sebeplerle navlun maliyetlerinde çok önemli artışlar yaşanmaktadır ve sektör temsilcilerinin de vurguladığı üzere Karadeniz'den ülkemize gelen yem ham maddesi ve ayçiçeği yağı tedarik zinciri kırılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) - Ayçiçeği yağının ton fiyatı bir gecede tam 40 dolar artmıştır sayın milletvekilleri, yem ham maddesi ithalatı durma noktasına gelerek hayvancılık sektörümüz ve dolayısıyla da gıda enflasyonumuz çok ciddi şekilde tehlike altına girmiştir. Bölgedeki lojistik kilitlenme liman kentlerimizin ekonomisini ve sanayisini de negatif bir şekilde etkilemektedir.

Sayın milletvekilleri, Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin sunduğu tarihî haklarımızı ve bölgedeki diplomatik ve askerî caydırıcılığımızı sonuna kadar kullanmak zorundayız. Bu doğrultuda, devletimiz

sivil gemilerimiz için erken uyarı ve koruma mekanizmalarını derhâl aktiflemeli, saldırıların devamında sorumlu devletlere gerekli yaptırımlar yapılmalı, hayatını kaybeden denizcilerimizin ailelerinin hakları devlet güvencesi altına alınmalı ve kamuoyu bölgedeki seyir güvenliği konusunda şeffaf ve düzenli bir şekilde bilgilendirilmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Sırrı Sakik.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Herkese çok selam, çok sevgiler.

Şimdi, Karadeniz ve Orta Doğu yangın yeri. Bu bile bize şunu emrediyor: İç barışınızı bir an önce sağlayın. İki yıl önce burada başlayan iç barışla ilgili projenin hayat bulması için çok çaba sarf ediliyor. O süreci bu noktaya kadar taşıyan bütün siyasi aktörlere teşekkür ediyoruz ama bu yetmiyor. Bakın, Sayın Meclis Başkanı grupları dolaşıyor, Grup Başkanlarıyla görüşüyor ama elinde bir metin yok. Yani "Nasıl bu barışı sağlayacağız, ne diyeceğiz?" bunları paylaşmıyor. Bu Parlamentoda bütün vekiller birbirine soruyor: "Ne oluyor, ne bitiyor?" Böyle barış sağlanmaz. Yıl 1993 -bütün barış görüşmelerinde bulundum- rahmetli Sayın Özal o dönem bizi çağırıp -bir tek ateşkes süreci vardı- "Gidin, gelsinler, bu topraklarda siyaset yapsınlar." dedi. Ellerinde projeleri vardı, devlet o dönem oturup bu süreci konuşmuştu. Şimdi geldiğimiz noktada, bakın, Sayın Öcalan'ın çağrısı üzerine örgüt kendisini feshediyor, örgüt silahlarını yakıyor, en sonunda yapması gerekeni en başta yapıyor. Biz samimiyiz, bize inanınız; biz barışı istiyoruz, biz bu topraklarda sulh olsun istiyoruz ama ne yazık ki orada silahlar yakılmış, örgütün yöneticileri ve üyeleri, hepsi orada bekliyor.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Terör örgütü...

SIRRI SAKİK (Devamla) - Bu Parlamento ne zaman bir adım atacak, biz gidip kendi iç barışımızı nasıl sağlayacağız? İşte, Parlamentoya böyle önemli bir görev düşüyor, hâlâ Meclis Başkanımız... Uzun süre bir Komisyon kurdular. Rahmetli İsmet Paşa'nın dediği gibi: "Bir sorunu çözemiyorsanız ilk önce komisyonlar kurun, onlara havale edin." Valla somut şeyler istiyoruz. Yani gidip Grup Başkan Vekillerini ziyaret ediyorsanız elinizde bir belge olması lazım. Nasıl bunları hayata dâhil edeceksiniz? Sayın Öcalan'la ilgili ne programınız var, ne projeniz var? Orada örgüt üyeleriyle ilgili ne programınız var, hangi projeniz var? Bunları hepimizin, Türkiye'nin bilmek gibi bir zorunluluğu var; Parlamentonun bilmesi gereken konular bunlar.

Şimdi, hep söylüyoruz: Türkiye'nin 3 tarafı deniz, 1 tarafı kara. Kara parçasında Kürtler var kardeşim ve Orta Doğu kan gölü; Kürtlerle barışacaksınız, Türkiye Kürtleriyle barışacaksınız. Sonra döneceksiniz; Suriye'deki, İran'daki, Irak'taki Kürtlerle de bir kardeşlik hukuku oluşturacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Bir taraftan, görüyoruz, Orta Doğu'daki olupbitenleri, Karadeniz'de olupbitenleri; bir taraftan, İran'da neler oluyor, İsrail ne yapıyor, Filistin'deki durum ne? Onun için, hepimize, bütün Parlamentoya... Hiç kimsenin bunu erteleyip ötelemeye hakkı yoktur. Bu topraklarda barışı sağlayabilirsek biz demokratik cumhuriyeti yaşatabiliriz; demokratik cumhuriyeti bu topraklara, bütün halklara, bütün inançlara armağan edebiliriz. Bu bir lütuf da değil yani yüz yıllık kavgada reddetmişsiniz, inkâr etmişsiniz; bu reddi, inkârı ortadan kaldıracaksınız ve barışınızı sağlayacaksınız. Bu Parlamento şeffaf

olmalıdır. Bu yasalar alelacele gelmelidir ve bu yasalar Türkiye'nin demokrasisini inşa etmelidir diyor, teşekkür ediyorum.

Başkanım, tekrar teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz pek çok noktada değişik acılarla karşı karşıya, bir diğeri de gemi felaketi. Ne yazık ki aylardan beri Karadeniz'de gemilerimiz bombalanıyor, denizcilerimiz, balıkçılarımız ölüyor, sahillerde "drone" parçaları bulunuyor ama tek bir satır haber geçmiyor. Rusya Dışişleri Bakanı geçtiğimiz gün dedi ki: "Ukrayna bandıralı gemiler, Ukrayna, Türk bandıralı gemileri bombalıyor. Türkiye'nin sessizliğini anlayamıyoruz." Bu bir ihbardır. Türkiye de sadece "ver mehteri", milletin gazını almaktan başka bir şeyle uğraşmıyor. Mademki gemilerimiz bombalanıyor, insanımız ölüyor, egemenlik haklarımız ihlal ediliyor, buna karşı bir tepki vermemiz, konuşmamız lazım. İran olsaydı anında "İran yaptı." deyip füzeleri fırlatırdınız ama Ukrayna yapınca ağzınız açılmıyor. Daha da ötesi, Sayın Dışişleri Bakanı geçtiğimiz günlerde Ukrayna'da devlet nişanı aldı. Ne karşılığı aldı acaba; Allah aşkına, ne yaptı da böyle bir madalya aldı? Burada, denizcilerimizin kanı yerdeyken bu madalya bu ülke için bir zillettir. Bunun arka planının derhâl açıklanması gerekir.

Görüyoruz ki NATO'ya ev sahipliği yaptık. Rusya'yla kucaklaş, Ukrayna'yla tahıl pozları ver ama sonuçta parasını ödediğin F-35'leri alamıyorsun, parasını ödediğin S-400'ler deponda duruyor, "ikinci el satılık" diye adam arıyorsun, kaçacak delik arıyorsun yerindeyse; maalesef zillet. Ne yazık ki bugünkü yaşananları anlamak hiçbir şekilde mümkün değil. Evet, içeride hamasetle -ver mehteri, gazla- milletin gazını alabilirsiniz ama dış politikada bu yaptıklarınızın hiçbir anlamı yok.

Yeni bir şey daha başımıza çıktı bugünlerde, neymiş? Karadeniz'e NATO üssü kurulacakmış. Bunu da pazarlarsınız. Ülkemizdeki NATO üslerinin ne işe yaradığını gördük. İşte, Filistin'de soykırım uygulandı, ne Kürecik ne Adana İncirlik, hiçbirine müdahale edemedik. Bugün Karadeniz'e kurulacak yeni NATO üssü de ülkenin işgalinin değişik bir versiyonu olmaktan öte bir şeye geçmeyecek.

Bunun için, siyaset öyle "denge politikası" diyerek figüranlık peşinde olmak değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - NATO'da Trump yüzümüze yüzümüze döne döne dedi ki: "Ben bir talimat verdim, derhâl rahibi bıraktırdım." Bir defa da "Yok canım!" diyemediniz hiçbir şeyine.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Bağırma, bağırma bu kadar, bağırma!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Efendim?

AYHAN SALMAN (Bursa) - Sakin sakin, bağırma!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Yani Sayın Başkan...

BAŞKAN - Siz Genel Kurula hitap edin.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Evet, arkadaşlar, onun için bu önerge önemli bir önerge, bu millî bir mesele. Akdeniz'den sonra Karadeniz de artık bir savaş bölgesi hâline geldi. Egemenliğimiz ihlal ediliyor. Bu Meclis de vatandaşlarının güvenliğini sağlamak, askerini korumak; gemilerine, sahillerine sahip çıkmak zorundadır. Geçtiğimiz dönemde askerin başına çuval geçirildi, İdlib'de 38 askerimiz bombalandığında nasıl seyirci kalındıysa bugün de Karadeniz'de bu yaşananlara

seyirci kalamayız. Meclis derhâl adım atıp bu işi ciddiye aldığını göstererek komisyon kurmalı, gerekli çalışmaları yapmalı. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun Karadeniz'de ticari gemilere ve gemi insanlarına yönelik saldırıların araştırılması amacıyla vermiş olduğu grup önerisi üzerine İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri Karadeniz'de yalnızca Rusya ile Ukrayna arasında sınırlı bir savaş yoktur. Savaşın etkileri ticaret yollarına, limanlara, sivil gemilere ve ekmeğini denizden kazanan insanların hayatına kadar ulaşmıştır. Son dönemde Türk sahipli gemilere yönelik saldırıların artması, bu gemilerde çalışan Türk vatandaşlarının hayatını kaybetmesi ve yaralanması meselenin Türkiye açısından açık bir millî güvenlik sorununa dönüştüğünü göstermektedir. Şimdi soruyorum: Rusya, Türk sahipli gemileri bilinçli olarak mı hedef almaktadır? Bu sorunun cevabı Türkiye'nin dış politikasındaki gerçek tabloyu da ortaya koyacaktır. Daha önemlisi şudur: Bu bölgede yaşanan tehlikeler biliniyorsa Türk sahipli gemiler neden hâlâ gerekli güvenlik tedbirleri alınmadan bu hatlara gönderilmektedir? Normal şartlarda ortalama günlüğü 15 bin dolar olan geminin savaş bölgesinde günlüğü 50 bin ila 70 bin dolar arasında taşındığı ifade edilmektedir. Armatör yüksek navlun kazanmakta, zarar hâlinde de sigortadan parasını alabilmektedir fakat olan gemi insanımızın canına olmaktadır. İktidar yıllarca sıfır sorun politikasıyla övünmüştür. Bugün sıfır sorun değil sıfır öngörü vardır. Güneyimizden de kuzeyimizden de ne yazık ki emin değiliz. Bir gün Rusya'yla stratejik ortaklık görüntüsü veren, ertesi gün NATO kürsülerinde başka bir dil kullanan; bir gün Amerika'ya meydan okuyup 15 Temmuzu Amerika'yla ilişkilendiren, ertesi gün Trump'tan gelecek telefonu dış politikanın merkezine yerleştiren bir anlayışla devlet yönetilemez. Burada sorumluluk açıktır. Sessizlik belirsizliği büyütmekte ve denizcilik sektörümüzde çalışan yurttaşlarımızı her seferinde büyük risklerle baş başa bırakmaktadır. Bu yaşananlardan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığı sorumludur. Nerede Rusya ve Ukrayna özelinde ikili denizcilik anlaşmalarımız, nerede güvenli seyir koridorlarımız? Nerede gemi insanımızı koruyacak bağlayıcı güvenceler? Türk Bayrağı da Türk vatandaşı da mavi vatan da sahipsiz değildir. Bunu dosta da düşmana da bildirmek Türkiye Cumhuriyeti'nin asli görevidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

İYİ Parti olarak önergeyi desteklediğimizi belirtiyor, hayatını kaybeden denizcilerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Vehbi Koç.

Buyurun Sayın Koç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun Karadeniz'de yaşanan güvenlik sorunlarıyla ilgili vermiş olduğu önerge üzerinde grubum adına söz aldım.

Kıymetli hazırun, sevgili milletvekili kardeşlerim; söz konusu olan Karadeniz'deki ticaretinde gemilerin maruz kaldığı saldırılarla alakalı ve kaybettiğimiz canlarla alakalı her birinizin göstermiş olduğu hassasiyet tabii ki çok kıymetlidir. Şunu unutmayalım ki dünyadaki ticaretin yüzde 85'inin deniz yoluyla yapıldığı... Üç tarafı denizlerle çevrili Türkiye Cumhuriyeti'nin gerek Karadeniz'de gerek Ege'de, Adalar Denizi'nde gerekse Akdeniz'de; mavi vatanda hak ve menfaatlerinin korunması elbette çok ama çok kıymetlidir. Dünyanın içine girmiş olduğu bu kaotik durumu dünya lideri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan "Dünya 5'ten büyüktür, adil bir dünya mümkündür." söylemiyle bugünleri bize yıllar önceden haber verdi, bunu unutmayalım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Bir sonraki dönemi garantiledin Vehbi Bey!

VEHBİ KOÇ (Devamla) - Yaşanan sıkıntılar... Bakınız, her hatip gibi benim de konuşmalarım var ama size bu mesleğin elli yılını yaşamış, şu anda, dün akşam saldırıya uğrayan geminin sahibi Ömer Saka'ya geçmiş olsun dileklerini paylaşan, orada hayatını kaybeden meslektaşımızın hayatı üzerine gözyaşı döken birisi olarak söylüyorum: Uluslararası ilişkiler "Asalım, keselim, engelleyelim."le olmuyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin özellikle Karadeniz'de meydana gelen ve daha -bunun sonu nereye varacak kimsenin bilemediği- 1'inci gününden itibaren "Gelin, İstanbul'da barış masasını kuralım, bu iş büyümesin, komşu kavgası olmasın." diye verdiği mücadeleyi unuttuk mu? Unutamayız. "Dünyada barış, ülkede barış" sloganıyla her zaman hareket ettik ama bir şey daha yaptık, eğer barış istiyorsan hâkim olacaksın. Neye? Mücadeleye hâkim olacaksın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

VEHBİ KOÇ (Devamla) - Gereken bütün tedbirleri almamıza rağmen, her iki komşu ülkemizle diplomatik ilişkilerimizi sürdürebilme kabiliyetini göstererek ülkemizin ve coğrafyamızın ihtiyacı olan her ne varsa bunların temin edilmesi adına elimizden geleni yaptık mı yapmadık mı? Bizler olmasaydık tahıl koridoru ihtiyaç sahibi Afrika ülkelerine ulaşabilecek miydi? O insanların sıkıntısına derman olmadık mı? Bütün bunları gördükten sonra bir komisyon kurulabilir. Unutmayın ki başta Dışişleri Bakanımız olmak üzere, devletin bütün kurum ve kuruluşları her ortamda, gerek Birleşmiş Milletlerde gerekse diğer ortamlarda bu savaşın ve Körfez'deki savaşın bir an önce sona erdirilmesini... Siyonist aklın beslediği ve önümüze koyduğu, insanlığın yok olma tehlikesiyle karşı karşıya geldiği bu oyuna küçük hesaplarla çözüm üretilemez. Devletimiz ve bizi yöneten Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan bu meseleleri dünyanın her ortamında, her platformda en güzel şekilde izah etti mi etmedi mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Amerika'ya söyleyeceksiniz.

VEHBİ KOÇ (Devamla) - Sayın Başkanım, hemen bitiriyorum, on beş saniye...

BAŞKAN - Kimseye vermedim.

VEHBİ KOÇ (Devamla) - Peki.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281)[1]

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 281 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan 7’nci madde kabul edilmişti.

Teklifin görüşmelerine 8’inci madde üzerindeki önerge işlemiyle devam edeceğiz.

8’inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Necmettin Çalışkan	Elif Esen
Mersin	Hatay	İstanbul
Mehmet Atmaca	Selçuk Özdağ	Medeni Yılmaz
Bursa	Muğla	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Medeni Yılmaz.

Buyurun Sayın Yılmaz. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEDENİ YILMAZ (İstanbul) - Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Artık rutin hâle getirdiğimiz bir torba yasayı daha görüşüyoruz. Maalesef, son dönemde hazırlanan tekliflerin birçoğunu torba yasa hâlinde Meclise sunarak yasamanın şeffaflık, öngörülebilirlik ve devamlılık mekanizmasının bozulduğu bir dönemi yaşıyoruz.

281 sıra sayısıyla bizlere dağıtılan ve kamuoyu tarafından “emekli maaş artış yasası” diye bilinen Komisyon raporu yürütme ve yürürlük maddesini çıkardığımızda 32 maddelik bir teklif olarak 22 ayrı kanun ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngörmekte; bu teklifin değişiklik öngördüğü kanunların sadece ismini saymaya çalışsam buna sürem yetmez.

[1] *281 S. Sayılı Basmayazı 21/7/2026 tarihli 112’nci Birleşim Tutanağı’na eklidir.*

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Parlamentonun iki temel görevinden biri, ülkenin ihtiyaç duyduğu yasaları çıkarmak yani yasama faaliyeti; diğeri ise yürütmeyi denetim görevidir. Son sistem değişikliğiyle birlikte denetim yetkisi kalktı; yasama görevi ise son dönemdeki uygulamalarla yürütmenin ihtiyaç duyduğu düzenlemeleri yapar hâle geldi. Bunu yaparken Parlamentonun bilinen geleneksel doğrularından bir hayli sapma meydana geldi. İhtisas komisyonları yeterince fonksiyonel değil, torba yasa ve temel yasa yöntemleri ihtiyaca göre istisna olması gerekirken rutin yasama uygulaması hâline geldi. Yasa teklifleri, ilgili ihtisas komisyonlarında gerekli ve yeterli şekilde tartışılıp olgunlaşmadan Genel Kurula geliyor, Genel Kurulda yeterince tartışılamıyor. Bu uygulamalardan lütfen artık vazgeçiniz; temel yasa ve torba yasa uygulamalarını sadece gerektiğinde istisna olarak kullanınız ve Parlamentonun olması gereken ve bilinen yasa yapma usulüne geri dönünüz.

Üzerinde yeterince çalışılmadan; paydaşların, sivil toplum kuruluşlarının, ilgili kurumların, uzmanların görüşü yeterince alınmadan çıkarılan bu kanunları sürekli yenilemek zorunda kalıyoruz. Hangi kanunda hangi alanda değişiklik yapılacaksa getirin teklifi ilgili komisyona, çağırın o konunun tüm paydaşlarını; alın sivil toplumun, akademisyenlerin, konunun uzmanlarının görüşlerini ki yapacağımız yasalar yıllarca sağlam bir şekilde kalsın ve verimli, şeffaf, öngörülebilir bir kanun yapma sistemimiz oluşsun.

Değerli milletvekilleri, yine bu teklifte gördüğümüz gibi, teklifin ana metninde olmayan ve oldubittiye getirilmek istendiği anlaşılan madde ihdas etme sistemini de bir rutin hâline getirmeye çalışıyorsunuz. Adına "emeklilerin maaş artışı" dediğiniz yasada emeklinin maaşına 3.520 lira zam yapıyorsunuz ama son anda Akkuyu Termik Santrali için milyarlarca dolar Rusya'ya imtiyaz veriyorsunuz. Yürütme tarafından hazırlatıp yasamanın temel fonksiyonunu baypas ederek maddelerin yeterince tartışılmasını zaten kısıtlıyorken, bir de olağanüstü düzenlemeler içeren maddeleri teklife son anda dâhil ederek bu maddeleri emrivakiyle çıkarmaya çalışıyorsunuz. Yasama faaliyetinde denetimi ve katılımcı yapıyı yok etmeye çalışan bu aceleci davranış, temelde üzerinde anlaşılamayan veya kamuoyunda meydana getireceği tepkiden çekinilen düzenlemelerin yangından mal kaçırırcasına yasalaştırma çabasından başka bir şey değildir.

Kıymetli arkadaşlar, Meclisin itibarını ve yasamanın kalitesini her geçen gün biraz daha aşağıya çekiyorsunuz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim ve müzakere işlevini zayıflatan bu sistemden lütfen vazgeçin artık. Ülkemizin temel direği bu kanunlardır. Bunu da bozarsanız nasıl ayakta kalacaksınız? Gelin, asıl görevimiz olan yasama işini hakkaniyetli bir şekilde yapalım ki hem sağlam bir kanun sistematiğimiz oluşsun hem de gelecek nesiller bizleri hayırla yâd etsin diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Mahmut Dindar	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Mardin	Van	Siirt
Gülderen Varli	Celal Fırat	Ferit Şenyaşar
Van	İstanbul	Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ferit Şenyaşar.

Buyurun Sayın Şenyaşar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye halklarını ve cezaevindeki tutsak bütün yoldaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Türkiye halkları Meclisten toplumsal sorunlar için çözüm bekliyor; sokaklarda, meydanlarda adalet feryatları yankılanıyor. İktidar halka sırtını dönmüş, hiçbir toplumsal talep dikkate alınmıyor. Bu Meclis iktidarın, sarayın onay makamı değildir; bu kürsü emeklinin, işçinin, çiftçinin, memurun, öğrencinin, işsiz gencin, kadınların ve sesi duyulmayan herkesin kürsüsüdür. Kanun yapmak yalnızca maddeleri değiştirmek değildir. Eğer çıkarılan kanun vatandaşın cebine, sofrasına ve adalet duygusuna dokunmuyorsa o kanun eksiktir, kadüktür. Gelin, Mecliste şeffaf, katılımcı ve toplumsal ihtiyaçları esas alan bir yasama anlayışını hâkim kılalım; gelin, Meclisi milletin gerçek sorunlarının konuşulduğu bir çatıya dönüştürelim çünkü bu ülkenin daha fazla kutuplaşmaya değil daha fazla adalete, daha fazla refaha, daha fazla demokrasiye, barışa ihtiyacı var.

Geçen hafta Mecliste on ikinci yargı paketi geçti ama adalet bekleyenlerin talepleri dikkate alınmadı. On ikinci yargı paketi IBAN mağdurlarının sorunlarına çözüm olmadığı için TCK 158 mağdurlarının eylemleri Türkiye'nin her yerinde devam ediyor.

İktidarın antidemokratik uygulamalarını eleştiren, hak talebinde bulunan ve sermayeye karşı ekolojiyi savunan herkesi cezaevine attınız. Adalet Bakanlığının verilerine göre, kapasite fazlalığından dolayı 122.525 mahpus cezaevinde yerlerde yatıyor. Bu durum bir insan hakkı ihlalidir, bu bir zulümdür; susarak bu zulme ortak olmayacağız.

Emir ve talimat verme yetkisi olmayan binlerce askerî kursiyer öğrenciye müebbet hapis cezası verdiniz. 15 Temmuz mağduru aileler her başını yastığa koyduğunda sizlere beddua ediyor. 15 Temmuz sonrası sorgusuz bir şekilde binlerce kamu çalışanını bir gecede KHK'yle ihraç ettiniz. Sadece ihraç ettiğiniz insanları mağdur etmediniz, insanları işsiz bırakarak yüzlerce yuvayı yıktınız. Sanmayın ki yuva yıkanın yuvası olur, acının ve gözyaşının üstünde kurulan düzen yıkılmaya mahkûmdur. Madem torba yasa hazırlanıyor, neden çiftçinin borçlarını, işsiz gençlerin sorunlarını, asgari ücretlinin alım gücünü iyileştirecek bir düzenleme yok? Özel sektör öğretmenleri, hakları için Ankara'da aylarca eylem yaptılar, günlerce açlık grevine girdiler. Bu torba yasada neden mülakat mağduru ve özel sektör öğretmenlerinin talepleriyle ilgili bir düzenleme yok? Özelleştirmelerle eğitimi kâr alanına çeviren iktidar, öğretmenlerin en temel hak talebine karşılık okul patronlarına siper oldu.

Türkiye halklarının bugün en büyük ihtiyacı idari, teknik düzenlemeler değildir; adalettir, hukukun herkese eşit uygulanmasıdır, ekonomide güvenin yeniden tesis edilmesidir, üretenin desteklenmesidir, gençlerin umutlarının yeniden yeşertilmesidir. Bu ülkenin insanı fedakârlık yapmaktan yoruldu. İktidar partisi ve yandaşlar lüks içinde yaşarken emekçiden, emekliden sürekli sabretmesi isteniyor; vatandaş artık beklemek istemiyor. Kiralar yükseliyor, borçlar büyüyor, işsizlik artmaya devam ediyor, gelir dağılımındaki adaletsizlik her geçen gün daha da derinleşiyor.

Önümüze getirilen torba yasanın maddelerine baktığımızda büyük bir müjde veriyormuş gibi emekli aylığı temmuzdan itibaren 23.552 liraya yükseltiliyor. TÜRK-İŞ'in Haziran 2026 verilerine baktığımızda, açlık sınırı 35.759 lira. Türkiye'de emekli sayısı 17 milyonu aşmış durumda. Emeklilerin yaklaşık yüzde 60'ı açlık sınırının altında hayatta kalmaya çalışırken yaşam kalitesinde sadece Hindistan'ı geçebilen bir başarı hikâyesi yazılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Torba yasada PTT çalışanlarıyla ilgili düzenleme, mağduriyetleri ve belirsizlikleri ortadan kaldırmak yerine İHS'li emekçileri kölelik düzenine hapsediyor. Kurumun şirket mantığıyla yönetilmesi ve tasfiye tehditleri nedeniyle PTT emekçileri eylemdeler. Teklifin 23'üncü maddesiyle, 399 sayılı KHK'ye tabi kişilere "Ya güvencesizliğe biat edin ya da kurumdan gidin." dayatması yapılıyor. PTT emekçileri üzerinde performans baskısı ise mobbinge dönüşmüş durumda. PTT çalışanları bir ayrıcalık istemiyor, adil geçiş ve güvenceli istihdam istiyor. PTT emekçilerinin kazanılmış haklarını korumak, güvenceli istihdamı sağlamak, adil bir çalışma ortamı yaratmak acil bir durumdur. PTT emekçilerinin haklı taleplerinin yanındayız.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Sayın Işık Gezmiş.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

65.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un ve Karadeniz'in yaylalarındaki vatandaşların elektriğe ulaşma mücadelesine ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Giresun'umun ve Karadeniz'imin yaylaları asırlardır kadim kültürümüzün en kıymetli miraslarındandır. Yaz aylarında vatandaşlarımız yaylalara göç eder, tarım ve hayvancılıkla bölge ekonomisine katkı sağlar. Ancak 21'inci yüzyıl Türkiyesinde hâlâ elektriğe ulaşma mücadelesi veriyoruz. Vatandaşlarımız kendi imkânlarıyla trafo ve altyapı yaptırmalarına rağmen elektrikleri bağlanmamaktadır, bazı ovalarda ise kaçak kullanım kapsamında değerlendirilerek yüksek faturalar ödemek zorunda kalıyorlar. Köylerimizde ise yıllardır yenilenmeyen elektrik altyapıları kesintilere neden oluyor. Yaylalarda yapı kayıt belgesiyle ilgili mevzuat düzenlenerek elektrik aboneliğinin önündeki engeller kaldırılmalıdır. Elektrik, internet ve telefon yaşamın temel vazgeçilmezidir.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Burak Dalgın
Bursa	Bursa	Balıkesir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Mehmet Akalın	Turhan Çömez
İstanbul	Edirne	Balıkesir
	Şenol Sunat	
	Manisa	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 8'inci maddesi üzerine söz aldım. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Evet, 8'inci maddedeki değişiklikle Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatının standartlarına uyum sağlanmaktadır. Elbette böyle bir uyumdan yanayız ancak güçlü bir havacılık sektörü güçlü bir mevzuat kadar, güçlü bir uygulamayı da gerektirir. O nedenle, bu uyumun sadece kanunun metninde kalmamasını, denetimde, uygulamada ve kurumsal kapasitede de aynı ciddiyetle hayata geçirilmesi gerektiğini özellikle vurgulamak isterim.

Değerli milletvekilleri, havacılıkta uluslararası standartları yakalamaya çalışırken üzüm üreticilerini, üzümde kendi üreticimizi uluslararası rekabet karşısında yalnız bırakıyoruz. Temmuz ayının ortalarına doğru üzümün başkenti Manisa'daydım. Saruhanlı'dan Salihli'ye, Alaşehir'den Sarıgöl'e kadar üzüm üreticilerimize kulak verdim. Üreticilerimiz son derece endişeli, önlerini göremiyorlar. Kuru üzümün fiyatı 2023'te 100 liraydı, 2024'te 110 lira, 2025'te ise 120 liraydı. Enflasyon, mazot, gübre, işçilik maliyetleri her yıl katlanıyor fakat kuru üzümün fiyatı yerinde sayıyor. Rekolte fazla olacak bu yıl, üreticiler fiyat daha da aşağı çekilir diye çok endişeli. Buradan Tarım ve Orman Bakanlığı ile TARİŞ'e sesleniyorum: Geçen yıl fiyatı on sekiz gün geç açıkladınız, üreticiyi çaresiz bıraktınız. Bu yıl aynı hatayı yapmayın, fiyatı zamanında açıklayın. Bugün, Manisalı üreticinin haklı talebi en az 180 liradır. Bu yüksek enflasyon ortamında bizce bu rakam bile yetersizdir. Beklentimiz; üreticinin maliyetini esas alan, alın terinin karşılığını veren, üreticiyi tüccarın insafına bırakmayan adil bir fiyatın gecikmeden açıklanmasıdır

Değerli milletvekilleri, yanlış planlamanın, öngörüsüz tarım politikalarının ve üreticiyi maliyetlerle baş başa bırakan anlayışın sonucu olarak son beş yılda üzüm sektöründe büyük değişimler oldu. Ekim alanı yüzde 7 azaldı, üretim miktarı yüzde 17 azaldı, verim yüzde 11 düştü. Daha acısı kuru üzüm ihracatı miktar bazında yüzde 37 düştü. 2025'te son yirmi beş yılın en düşük ihracatı gerçekleşti. Dış pazar daralırken iç tüketim de yüzde 25 düştü. Duyuyoruz, bu sezon Mersin, Adana, Gaziantep'te de üreticiler tüccar bulamıyor. Yaş üzüm tarlada 20 lira, ihracat bu yıl da kısıtlı. Bu fiyatlarla 1 kilo üzüm satıp 1 birim girdi maliyetini karşılayamazsınız. Buradan iktidara çağrıda bulunuyorum: Bu şartlar altında üzümde iç tüketimi arttıracak acil devlet politikalarını devreye sokmalısınız. Okullarda kuru üzüm dağıtımı projesi derhâl başlatılmalıdır. Millî hava yolu şirketimiz Türk Hava Yollarında ikram olarak kuru üzüm dağıtabilirsiniz. Kahraman Mehmetçik'in kışladaki kumanyasına üzüm dâhil edilmelidir. KYK yurtlarında kalan gençlerimizin sabah kahvaltılarına kuru üzüm koyabilirsiniz. Ceza infaz kurumlarında ve kamuya ait tüm sosyal tesislerde kuru üzüme hak ettiği yer açılmalıdır. Kendi üreticimiz desteklenmek zorundadır sayın milletvekilleri. Elbette sadece ihracat ve iç tüketimi artırmak da yetmez. Üzümü işleyerek, markalaştırarak yüksek katma değerli ürünlere dönüştürmeliyiz. Gastronomi alanında, inanç ve doğa turizmiyle üzümü dünya vitrinine çıkarmalıyız. Üreticiyi tüccarın insafına, bağlarımızı iktidarın vurdumduymazlığına bırakamayız. Üretici kazanırsa Manisa da kazanır, Türkiye de kazanır diyorum.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8’inci madde kabul edilmiştir.

9’uncu madde üzerinde 3 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Necmettin Çalışkan	Elif Esen
Mersin	Hatay	İstanbul
Mehmet Atmaca	Selçuk Özdağ	Haydar Altıntaş
Bursa	Muğla	İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Sayın Haydar Altıntaş.

Buyurun Sayın Altıntaş. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime başlamadan evvel bu boş koltuklarda oturan bütün arkadaşlarıma Anayasa’nın 96’ncı maddesini hatırlatarak sözlerime devam etmek istiyorum.

Yunus Emre’nin çok güzel bir deyişi var: “Suyum akar yalap yalap/Böyle emreylemiş Çalap/ Derdim vardır inilerim.” diyor. Evet, bugün Türkiye’de millet Yunus Emre’nin dediği gibi hukuk, ahlak, adalet, ekmek ve çürümemiş kurum ararken aynı Yunus Emre’nin dediği gibi hep derdinden ağlamakta devam etmektedir.

Sayın milletvekilleri, bu iktidarın kavgası cehaletle ve yoksullukla değil patates ve soğanla. 2023’te soğan depolarını basarak stokçu aradık, şimdi de soğanın gümrük vergisini düşürerek ülkedeki geçim sıkıntısını ortadan kaldıracağımızı zannediyorsak vay hâlimize! Zeytinyağı ihracatına, salça ihracatına, limon ihracatına ve tavuk eti ihracatına yasaklar koyduk; sonra hızımızı alamadık, tavuk eti üreticilerine operasyon yaptık. Bugün, geriye dönük operasyona uğrayan üreticilerin banka kredileri bile geriye çağrılmaktadır, bunların hâlini soran var mıdır? Bundan sonra fiyatlar nereye gelir, hep beraber düşünürüz. Devletin aldığı tedbirlerin hiçbiri işe yaramıyor, üretici yok oluyor, pahalılık devam ediyor; bu işin perde arkasına bakmak lazım. Türkiye’nin son dört yıldır dış ticaret açığı yıllık 100 milyar dolar mertebesinde devam ediyor. Bu açığı kapatmak için asgari 350 milyar dolar değerinde ihracat artırıcı veyahut da ithalatı azaltıcı nitelikte yeni yatırımlara ihtiyaç vardır. Durum böyleyken neden ihracatı yasaklayarak ülkeyi ithalata daha bağımlı hâle getiriyorsunuz? Derdiniz soğan ve patates mi yoksa ithalat lobileriyle dans ettiğiniz için mi üreticinin boğazını sıkmaya devam ediyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, Meclis olarak bu Meclisin itibarını korumak için bu Meclisten ve bu Mecliste bulunanlardan istediğimiz şey şudur: Bütçe yapma hakkımızı geri istiyoruz. Yamalı bohçaya döndürdüğünüz torba kanunlardan vazgeçerek düzgün kanun tasarılarını Meclise getirmenizi istiyoruz. 2023 yılında ek bütçede Cumhurbaşkanına maktu vergileri 5 kat artırma yetkisi; 5,8 trilyon lira olan

devlet bütçesinin yüzde 50'sine yakın 2,2 trilyon lira borçlanma yetkisi verdiniz, bu yetkileri vererek sonuçta Meclisin yetkisiyle birlikte itibarını da devrettiniz; işte, Meclisin itibarını da geri istiyoruz.

Vatandaşın birisi Trakya'da 517 bin dönüm arazi alıyor, başkaları da aynı yerlerden arazi alıyor. "Ne yapacaksın bu araziyi?" diye soruyor musunuz? Veya "Çiftçi toprağını niye satıyor?" diye kendi kendinize soruyor musunuz? Sadece Trakya değil Anadolu'nun her tarafı satılık. En küçük ilçede 3 veya 4 tane emlak ofisi var. Bu yolla çiftçiyi mülksüzleştirip gıda üretimini sermaye tekellerine devretmek istiyorsanız, eğer bu yola devam ederseniz Anadolu boşalır; Atatürk'ün dediği gibi, Torosların tepesinde dumanı tüten bir Yörük obası göremez ve eken de biçen de bulamazsınız.

Değerli milletvekilleri, devletin temel şartı egemenliktir, egemenlik yoksa devlet de yoktur. Egemenlik kayıtsız şartsız milletin ise millet egemenlik hakkını bu Mecliste vekilleri vasıtasıyla koruyacaktır. Kurumlar varlık sebeplerini kendileri yaratır. Meclisin itibarını korumak, bu itibara zarar vermemek milletvekillerinin asli görevidir. İtibar, kurallara uyarak yaratılır. Güven, liyakat, adalet itibarın olmazsa olmaz şartıdır. Bu kurallar keyfî ve şahsi olarak çiğnenemez. Hani, sıkça söylüyoruz ya "devlet aklı" diye; işte, devlet aklı bu kurumların birikimidir. İtibarın varlığı milleti bölmek değil birleştirmektir; adam kayırmacılık, hak yemek değildir, itibar hukuktur, itibar adalettir, itibar geleceğin teminatıdır, itibar karnı tok insandır, itibar milletin kör kuruşunun hesabını vermektir. Devlet malı iktidarların ganimet malı değildir, bu şartlara dayanan güç devletin gücüdür. Bu güç dış politikada da devleti itibarlı hâle getirebilir, aksi takdirde itibar içeride de dışarıda da yok olur.

Değerli milletvekilleri, bunlar Meclisin teminatı altında olmalıdır. Meclis bu haklara sahip çıkmalı, iktidar da kendisine çekidüzen vermelidir. Milletin sıkıntılarını çözerek, milletin hem bugününü hem de geleceğini teminat altına alarak dünya milletleriyle yarıştan geride kalmamalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

HAYDAR ALTINTAŞ (Devamla) - Cumhuriyet fazilettir, demokrasi cumhuriyetin ruhudur; demokratik cumhuriyeti korumak ve onu yaşatmak, geliştirmek bizim görevimizdir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum arkadaşlar. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda yer alan" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan — Mardin
Mahmut Dindar — Van
Sabahat Erdoğan Sarıtaş — Siirt
Gülderen Varli — Van
Celal Fırat — İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Celal Fırat.

Buyurun Sayın Fırat. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; emekli maaşlarının düzenlenmesine ilişkin hükümleri içeren Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada önümüzde bir torba kanun var ama memleketin asıl torbası çoktan delinmiş vaziyettedir. Pazara çıkan emeklinin filesi boş, eve dönen annenin tenceresi boş, gencin cebi boş, çiftçinin ambarı boş, esnafın dükkânında maalesef müşteri yok. Kiracı ev sahipleriyle ciddi çerçevede sıkıntılar yaşıyor. Emekli, marketten utanıyor; market, işçisiyle ciddi çerçevede sorunlar, sıkıntılar yaşıyor. Genç, iş ararken maalesef umudunu kaybediyor. Biz burada 34 maddeyi konuşuyoruz, millet ise ayın sonunu nasıl getireceğinin hesabını yapıyor, faturaları nasıl ödeyeceğini hesaplıyor, çocuklarına nasıl bir gelecek bırakacağını kara kara düşünüyor.

Önümüze öyle bir torba kanun getirmişsiniz ki insan bazen şaşırıyor; bir maddede öğretmen, öbür maddede uçak, sonra sinema, ardından PTT, sonra siber güvenlik; insanın aklına şu geliyor: Bu memlekette birbirinden bağımsız hiçbir mesele kalmadı da mı hepsine aynı çuvala dolduruyorsunuz? Hangi konu birbirine bağlı ki bunları tek bir kanunla halletmeye çalışıyoruz. Burası halkın Meclisi değil mi, burası millet adına kanun yapan yer değil mi? Konu kendi içinde, kendi komisyonunda, kendi uzmanlarıyla tartışılsın. Milletin neyin neden değiştiğini bilmesini isteriz. Oysa torba kanunla hem Meclisin denetim hakkı zayıflıyor hem de millet neyin ne olduğunu anlayamıyor, sonra da dönüp Mecliste ciddi çerçevede tartışıyor, Meclisin itibarına gölge düşüyor. "Konuşacak alan bırakıyor musunuz?" diye tartışmalar oluyor, tartışma imkânı maalesef verilmiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklifin içinde emeklinin sofrasını büyüten tek bir madde yok, asgari ücretin nefes almasını sağlayan tek bir düzenleme de yok, çiftçiyi toprağında tutacak, mazotunu, gübresini ucuzlatacak bir destek de yok, esnafın yükünü hafifletecek, kira ve vergi baskısını azaltacak bir adım da yok, gençlere umut olacak, istihdam yaratacak tek bir cümle de yok ama idari para cezalarını artıracak maddeler var, vatandaşa dolaylı yük getirecek düzenlemeler var. Kısacası, milletin derdi ile devletin gündemi birbirinden gittikçe uzaklaşıyor. Millet geçim derdindeyken biz burada başka şeyleri konuşuyoruz.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz 9'uncu madde sivil havacılıkta uygulanacak idari para cezalarını 5 kat arttırıyor. Havacılıkta güvenlik elbette ki tartışılmaz, insan canı her şeyden kıymetlidir, kuralları ihlal eden elbette ki bunun hesabını vermelidir, buna kimsenin itirazı da olamaz ama burada şu soruyu sormak zorundayız: Bu cezayı gerçekten kim ödeyecek, şirket mi yoksa bu şirketin uçağına binmek zorunda kalan, başka alternatifi olmayan vatandaş mı? Hepimiz biliyoruz ki bugün bu ülkede hiçbir büyük maliyet olduğu yerde maalesef kalmıyor. Bir süre sonra bilet fiyatı hizmet bedeline, bagaj ücretine, ekstra harcamalara dönüşüyor; sonunda dönüp dolaşıp vatandaşın cebinden, hepimizin cebinden çıkıyor; memleketine giden emeklinin, annesini görmeye gidenin cebinden çıkıyor; iş görüşmesine, sınavına yetişmeye çalışan genç ödüyor; tedavi olmaya giden hasta, sevdiklerinin yanına giden ödüyor yani cezayı kesiyoruz ama faturayı millete ödetiyoruz. Bu, adalet değildir; bu, vicdan da değildir.

Bir başka mesele daha var: Şirketler "Maliyetler arttı." diyerek ilk kimi gözden çıkarıyor? Çalışanı. Ücreti baskılıyor, personelini azaltıyor, sonra taşeronlaştırmaya gidiliyor, sonra hem çalışan mağdur oluyor hem de hizmetin kalitesi düşüyor, uçuşlarda gecikmeler artıyor, güvenlik riski aslında daha da büyüyor. O yüzden, mesele sadece cezayı büyütmek değildir, asıl mesele cezayı hak edene ödetmektir, bedeli vatandaşın sırtına yüklememektir. Bizim istediğimiz de budur; kuralı bozan bedelini ödesin diyoruz ama emekli ödemesin, işçi ödemesin, öğrenci ödemesin; bu ülkenin alın teriyle yaşayan,

vergisini ödeyen, bu devlete emanet olan insanlar ödemesin diyoruz çünkü "devlet" dediğiniz şey, güçlü olanı koruyan değil güçsüzün hakkını gözeten mekanizmadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

CELAL FIRAT (Devamla) - "Adalet" dediğiniz şey de cezanın büyüklüğü değil vicdanın büyüklüğüdür, vatandaşın hukukunu koruyandır.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Aşk ile... (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Burak Dalgın
Bursa	Bursa	Balıkesir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Mehmet Akalın	Turhan Çömez
İstanbul	Edirne	Balıkesir
	Rıdvan Uz	
	Çanakkale	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan Uz.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, İbni Haldun devletlerin gücünü yalnızca hazinelerin büyüklüğüyle değil adaletin, üretimin ve kurumların sağlamlığıyla açıklamaktadır. Devlet ciddiyeti, sorunları torbaya doldurup bir gecede kanunlaştırmak değildir. Her meseleyi ehil ellerde açıkça ve milletin menfaatini gözeterek çözmek mecburiyetimiz vardır.

Önümüzde 22 farklı kanuna ve 2 kanun hükmünde kararnameye müdahale eden devasa bir torba teklif bulunmaktadır. Teklif 30 madde olarak Meclise sunulmuş, Komisyon görüşmelerinde 4 madde daha eklenerek 34 maddeye çıkarılmıştır. Kültürden siber güvenliğe, emekliden öğretmene, kamu ihalesinden PTT personeline kadar birbirinden tamamen farklı alanlar tek bir metne doldurulmuştur. Siz kanun yapmayı torba doldurmak zannediyorsunuz ama devlet yönetmek günü kurtarmak değildir.

Şimdi, siber güvenlik gibi son derece teknik bir konu Dijital Mecralar Komisyonunda gerektiği gibi görüşülmemiştir. Özel okul öğretmenlerinin geleceğini belirleyen hükümler Millî Eğitim

Komisyonundan kaçırılmıştır. Sivil havacılık düzenlemeleri ilgili ihtisas komisyonunun kapsamlı değerlendirmesinden geçirilmemiştir. Bütün bu başlıklar Plan ve Bütçe Komisyonuna yığılmıştır. Şimdi sormak lazım: İhtisas komisyonları çalıştırılmayacaksa neden vardır, uzmanlık görüşü alınmayacaksa neden kurulmuştur? Dahası bazı maddeler komisyon görüşmeleri sırasında son anda getirilmiştir. Milletvekillerine, meslek kuruluşlarına ve kamuoyuna inceleme fırsatı dahi tanınmamıştır. Bu anlayış, Meclisi millet adına kanun yapan bir kurum olmaktan çıkarıp bürokrasiden gelen metinlere mühür basan bir makama dönüştürmüştür. Bu, kendi milletvekillerinize de aslında büyük bir haksızlıktır.

Kıymetli milletvekilleri, millî güvenliğin ve siber vatanın korunması elbette devletin asli görevidir ancak "başkan gerekli gördüğünde" anlayışıyla sınırları belirsiz bir yetki verilemez. Bir haber yayınlandığında, kamuoyunu ilgilendiren bir belge ortaya çıktığında önce erişimin engellenip sonra yargı denetiminin devreye girmesi oluşan hak kaybını her zaman telafi edemez. Devlet güçlü olmalıdır ama güçlü devlet keyfî devlet de değildir.

Teklifin bir başka bölümünde ise imalat sanayisine yönelik desteklerin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanma süresi uzatılmaktadır. Sanayicinin desteklenmesine değil işçinin parasının bütçe açığını kapatan yedek kasaya çevrilmesine elbette biz itiraz ediyoruz. İşsizlik Sigortası Fonu, işsiz kalan emekçinin kara gün güvencesidir, genel teşvik bütçesi değildir. Sanayimizin gerçekten desteğe ihtiyacı vardır. TÜİK verilerine göre 2026 yılı Mayıs ayında imalat sanayi üretimi bir önceki aya göre yüzde 3,3 gerilemiş, sanayi sektöründeki ücretli çalışan sayısı yıllık yüzde 3,2 azalmıştır. Aynı dönemde imalat ürünlerindeki üretici fiyatları yıllık yüzde 30,72 de artmıştır. Yani, fabrikacı maliyet baskısı altında, işçi işini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Çözümü işçinin fonunu kullanmakla çözemezsiniz. Bütçeden, şeffaf kriterlerle, istihdam şartına ve üretim performansına bağlı gerçek bir sanayi politikası yapmakla yükümlüsünüz.

Emeklilere gelince, en düşük emekli aylığı 23.552 liraya çıkarılmakta ve bunu büyük bir lütuf gibi sunmaktasınız. En düşük memur emekli aylığının en düşük memur maaşına oranı 2002'de yüzde 96,4 iken 2026 Temmuzunda yüzde 43,2'ye gerilemiştir. En düşük SSK emekli aylığının asgari ücrete oranı yüzde 139,4'ten, teklif sonrasındaki rakam dikkate alındığında dahi, yüzde 83,8'e düşmüştür. İşte, bu gerçek bir tablodur. Bu tabloya baktığımızda memleketin anasını ağlatmaktan vazgeçmeniz gerektiğini saygıyla arz ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde aynı mahiyette 4 önerge vardır, önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Mehmet Atmaca	Elif Esen
Mersin	Bursa	İstanbul
Necmettin Çalışkan	Selçuk Özdağ	Cemalettin Kani Torun
Hatay	Muğla	Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan
Mardin

Mahmut Dindar
Van

Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Siirt

Gülderen Varli
Van

Celal Fırat
İstanbul

İbrahim Akın
İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Hasan Toktaş
Bursa

Yüksel Selçuk Türkoğlu
Bursa

Burak Dalgın
Balıkesir

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul

Mehmet Akalın
Edirne

Turhan Çömez
Balıkesir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Tahsin Ocaklı
Rize

Mahmut Tanal
Şanlıurfa

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Cavit Arı
Antalya

Ümit Özlale
İzmir

Ednan Arslan
İzmir

Mehmet Tahtasız
Çorum

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerge üzerinde ilk konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Cemalettin Kani Torun.

Buyurun Sayın Torun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonundan gelen bir kanun teklifini görüşüyoruz. Emeklilerimiz buradan gelecek güzel haberleri beklediler; gözleri, kulakları bu Komisyondan çıkacak kararlardaydı. “Bu maaş bizim için yeterli değil.” dediler. “İnsan onuruna yakışan bir maaş değil.” dediler. Açlık sınırı, yoksulluk sınırı, asgari ücret ortadayken bizler burada 23.552 lirayı oylayacağız. Arkadaşlar, bu, sürdürülebilir bir ekonomi yönetimi değildir; bu, sürdürülebilir bir ücret politikası da değildir. 2026 yılında emekliyi, emekçiyi açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm etmenin verdiği rahatsızlıkla bu Meclisin dolup taşması gerekir ancak maalesef mümkün olmuyor. Peki, neden? Sayın milletvekilleri, biliyorsunuz, ülkemiz, çevresindeki birçok ülkenin aksine doğal kaynaklara sahip değil; petrol, doğal gaz gibi bize gelir getiren emtialarımız yok. Ülkemizin değer üretebildiği birkaç iş kolu var ya da

artık "Vardı." demeyelim. Bunlar sanayi, tarım, hayvancılık, turizm, tekstil ve diğer üretim alanları. Bereketli arazilerimizi kota politikalarıyla, yanlış fiyatlandırmalarla, hatalı sulama uygulamalarıyla, eğitimsizlik ve denetimsizlikle maalesef kuruttuk. Bugün ithal etmediğimiz tarım ürünü neredeyse kalmadı. Keza hayvancılıkta da benzer sorumsuzlukla, yanlış ithalat politikalarıyla ve üreticiye gerekli desteğin verilmemesi nedeniyle tarihin en kötü dönemlerinden birini yaşıyoruz. Elimizde kala kala turizm ve üretim kalmıştı. Onları da hatalı ekonomik politikalarla ve tarafsız ve bağımsız olmayan yargı düzeniyle kaybediyoruz. Açlık sınırındaki asgari ücrete rağmen üretimin Mısır'a ve iş gücü daha ucuz olan ülkelere kaydığını biliyoruz. Siyasi hesaplarla yürütülen faiz ve döviz politikalarının sonucu kapısına kilit vuran fabrikalar oldu.

Değerli milletvekilleri, peki, bütün bunların ortak sebebi nedir? Neden tarımda da turizmde de üretimde de aynı tabloyu görüyoruz? Çünkü bütün bu alanların temelinde güven vardır, güvenin temelinde ise adalet vardır. Tüm bu saydığım olumsuzlukların en önemli sebeplerinden biri de ülkemizde adil bir yargı sisteminin olmayışıdır. Her fırsatta bastıra bastıra söylenen hukuk devleti ilkesinin yine her fırsatta ihlal edilmesidir. "İstediğimizi zengin ederiz, istediğimizi batırırız." anlayışının, kayyum uygulamalarının, siyasi partilere yargı eliyle doğrudan müdahale eden politikaların neticesi bugün emekli maaşının 23 bin lira olmasıdır. Mehmet Şimşek'in tüm çabalarına rağmen Türkiye uzun vadeli yatırım alamıyor çünkü yatırımcı ülkemize güvenmiyor, hukuk sistemimize güvenmiyor. Birbiriyle eklemlenmiş adalet, ekonomi, yatırım, üretim denklemini yeniden tesis etmek zorundayız. Bakınız, Türkiye on yıldır tek adam rejimiyle yönetiliyor; on yıldır ekonomide de insan haklarında da adalette de her geçen gün daha geriye gidiyoruz. KHK denilen zulüm çarkı içerisinde bir ihbarla insanların hayatları karardı. Gürültü yaptığı için komşusunu, anlaşamadığı memuru, hoşlanmadığı amirini ihbar ederek insanların sosyal ölüme mahkûm edildiği örnekler gördük. Bir telefonla listeye giren, başka bir telefonla listeden çıkan insanlar oldu. Bunları inkâr edebilir misiniz? "Hiç kimseye haksızlık etmedik." diyebilir misiniz? Öyle hatalar yapıldı, öyle dosyalar yıllarca incelenmedi ki insanlar hayatlarını kaybetti, intihar edenler oldu, ağır hastalıklarla mücadele edenler oldu, iş bulamadığı için ekmeğe muhtaç hâle gelenler oldu.

Devlet adaletle kaimdir. Artık her yanımızı saran bu adaletsizliğe ve hukuksuzluğa "Dur!" deme vaktidir. Gelin, ekonominin de adaletin de sivil toplumun da çürümesine sebep olan bu ucube sistemden hep birlikte kurtulalım. Gelin, güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçelim, Cumhurbaşkanını bu Mecliste birlikte seçelim. Siyasi mahkûmları özgürlüklerine kavuşturarak adil bir seçime gidelim. Çare bu Meclisin inisiyatifindedir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İzmir Milletvekili Sayın İbrahim Akın.

Buyurun Sayın Akın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu torba kanun teklifinin içerisindeki maddelerin sanırım en kritiği ve en önemlisi 10'uncu madde; bunun geri çekilmesi talebimizi ve diğer grupların paylaşımlarını baştan söylemek isterim. Gerçekten bu olursa ahlaken, siyaseten, toplumsal olarak inanılmaz kötü bir şeye imza atmış olacağınızı ifade etmek istiyorum. Nedeni şu: Bir kere, nükleer enerji meselesiyle ilgili dünyadaki bütün tartışmalar devam ederken, yaşadığımız Çernobil hikâyesinin bölgemizde ne kadar ağır tahribatlar yarattığının farkındayken ve binlerce insanımızın hayatına mal olmuş bir sonuç varken sanki nükleer enerjiyi çok iyi bir şeymiş gibi desteklemek hatta vergiden muaf tutarak bütçemizin bütün kaynaklarını buraya aktarmak gibi gerçekten ahlaki bir sorunla karşı karşıya kaldığımızı ifade etmek istiyorum. Biz, İzmir'deki bir nükleer

atık meselesiyle ilgili "Gaziemir Çernobil" diye ifade edilen bir kurşun fabrikasıyla yaklaşık on altı yıl uğraştık ve on altı yıl bu ülkedeki devlet orayı sağlıklı bir şekilde teslim etmek ve tasfiye etme konusunda başarılı olamadı ve en son geçen yıl yapılan arıtma meselesinde de korkunç bir tahribat yaratıldı, sanki inşaat artıkları gibi orayı yaptılar. Bu konuyla ilgili, bu ülkede ve dünyanın birçok yerinde bu gibi atıkların temizlenmesi konusunda bile sorun var. Başka bir gerçek var, nükleer enerji meselesi maliyetleri konusunda en fazla maliyeti olan bir yatırım aracıdır aynı zamanda. Şimdi, biz Mersin Akkuyu'yu konuşuyoruz ama konuşmalar sırasında sadece Rusya'yla yapılan bir anlaşmaya bağlı olarak sipariş üzerine yapılmış bir vergisizleştirme, KDV'den düşme meselesi olmadığını düşünüyorum çünkü Enerji Bakanlığı Londra'daki yapılan toplantıda bir şeyi itiraf etti. Biz şu anda 3 tane nükleer enerji politikasından bahsediyoruz ancak 4 tane olduğunu söylemeye çalıştı ve muhtemelen bu yapılmak istenen şeyleri de bu bakımdan tespit edecek bir yasal düzenlemenin gereği bu. Şunu söylemek istiyorum: Bu yapılan sözleşme aslına bakarsanız bizim şu anda onaylatmakla karşı karşıya kaldığımız durum benim görüşüm açısından ya da bizim görüşümüz açısından yapılmış olan anlaşmaların fiilen şu anda Meclisten geçirilmesi üzerine, sipariş üzerine bize gelmiş bir yasal teklif hazırlığı diye düşünülüyor. Dolayısıyla bu ahlaki değil, Meclis iradesini yok sayarak, her türlü pazarlık yaparak, anlaşma yaparak, sözleşme yaparak yapılmış olan sonuçları buradan geçirtmeye çalışmanın Türkiye halkının iradesini ve Meclisin iradesini gasbetmek anlamına geldiğini düşünüyorum ve artık bunu kabul etmek mümkün değil. Onun için ahlaki değil diyorum, onun için siyaseten doğru değil diyorum, onun için demokratik hiçbir kriterin olmadığını buradan ifade etmek istiyorum.

Gelelim özellikle KDV meselesine. Bakın, "KDV istisna." diyorsunuz ama aslında halkın cebinden anlık, günlük, her an emekçinin, ezilenin, yoksulun, herkesin cebinden topladığınız vergileri bu şirketlere peşkeş çekiyorsunuz. Buradan açıkça şunu söylemek isterim ki siz aslında bunu yaparken kimin temsilcisi olduğunuzu kabul ediyorsunuz. Şirketler için bir ihtiyaç olarak görüyorsunuz ama halkın bütçesi için, emeklinin bütçesi için, ezilenin bütçesi için zerre kadar bir çalışma olmadığını gösteriyorsunuz. Tercihiniz çok somut, gerçekten bu somut tercihinizi bu konuyla ilgili çok somut olarak bu yasa gösteriyor. Gelin, bu işe ortak olmayın. Bu yapılan iş aslında bakarsanız istisna değil, aynı zamanda bir şirketle yapılmış olan ya da şirketlerle yapılmış olan bir pazarlığın sonucudur ve uzun vadeli Türkiye halklarının bütçesini taahhüt altında bulundurma meselesidir. Yıl itibarıyla 2045 yılına kadar bunu destekleyeceğinizi hatta uzatılmasını da söylüyorsunuz; böyle bir yasal taahhüt altında bırakmak Türkiye halkının bütçesini kabul edilecek bir şey değildir. O nedenle, buna ortak olmayın. Bu mesele, gerçekten ahlaken de doğru değil, siyaseten de doğru değil, ekonomik olarak da doğru değil. Bakın, bu bütçe meselesi içerisinde biz yurttaşlarımızdan adım adım, her an topladığımız vergilerle bu meseleyi gerçekleştirmek ve desteklemek durumunda kalıyoruz ve şu noktaya geliyor: Yaklaşık çeyrek yüzyıl bu meselenin bütçesinin bu şirketlere ödenmesiyle karşı karşıya kalınacak. Biraz önce Grup Başkan Vekilleri söylediler, bu aslına bakarsanız yaklaşık 40 milyar açısından bakıldığında 10 milyar lira bütçenin transfer edilmesine sebep olacak. Belki yıllar itibarıyla bu rakam 40 milyara varılacak rakamları ifade ediyor. Araştırmalarımızda şunu gördük ki OECD ülkeleri içerisinde böyle bir uygulama, böyle bir anlaşma, sözleşme yok. Dolayısıyla bizim Türkiye'de bunun yapılabilmesi de gerçekten bize özgü, tamamen sipariş üzerine yapılmış bir anlaşma olduğunu gösteriyor. Bunu kabul etmenin mümkün olmadığını söylemek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Eğitimden sağlığa, her noktada KDV uygulaması yapan bir ülkenin şirketlere bu kadar istisna bırakması ve bütçemizden, insanların topladığı adım adım toplanan

bütçelerden destek verilmesi hem siyaseten hem ahlaken doğru değil. Ayrıca, Çernobil gibi ciddi kazalar yaşanmış bir durumu destekleyecek başka bir faktörü de ortaya çıkarması sebebiyle bunu kabul etmemizin mümkün olmadığını düşünüyorum. Bu teklifin geri çekilmesi hem de bu mevcut yasadan geri adım atılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Balıkesir Milletvekili Sayın Burak Dalgın.

Buyurun Sayın Dalgın. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Nükleer enerji Türkiye için bir ihtiyaçtır. Önce bunu tespit ederek başlayalım. Ekonomik ihtiyaçtır çünkü hem sanayimiz için hem kuracağımız veri merkezleri için bir baz yüke ihtiyacımız var. Güneş gece ışıldatmıyor, rüzgâr her zaman esmiyor, depolama teknolojileri belli bir safhaya gelene kadar bizim bir baz yükümüzü temin etmemiz lazım. Nükleer enerji bu açıdan önemli. Teknolojik açıdan da bu bir ihtiyaç çünkü ciddi bir nükleer programı hem malzeme bilimi için hem mühendislik için hem değer zinciri yönetimi için önemli. Çevresel açıdan da bir ihtiyaç çünkü karbon salımını düşürüyor. Nihayet stratejik bir ihtiyaç çünkü petrol gibi, kömür gibi, doğal gaz gibi şeyleri dışarıdan almamızı engelliyor. Velhasıl güvenli ve çevre dostu bir nükleer program bizim için fevkalade önemli, bilhassa da küçük modüler reaktörleri kaçırma lüksümüz yok.

Şimdi, bunu kaçıranların başına geliyor, Almanya iyi bir örnek. Onların nükleeri bırakma hikâyesi hakikaten ülkeyi ne hâle getirdiğini göstermesi açısından ibretlik. Eğer nükleeri bırakmasalardı elektrik fiyatları yaklaşık yüzde 25 daha düşük olacaktı, bugünün yarısı kadar elektrik ithal edeceklerdi. Sadece ekonomik değil çevre açısından da bu büyük bir başarısızlık oldu. Elektrik üretiminde fosil yakıtları yüzde 50, doğal gazı yüzde 80 daha az kullanacaklardı. Jeopolitik olarak zaten iş bir faciayla bitti. Rus enerjisine bağımlı hâle geldiler. Polonya'nın kömürle ürettiği, Fransa'nın nükleerle ürettiği elektriğe muhtaç hâle geldiler.

Şimdi, değerli arkadaşlar, nükleer santrallere bu maddeyle bir teşvik sağlanıyor; iyi, güzel ama fevkalade yanlış bir şekilde sağlanıyor. Teşvik dediğimiz şey yatırımcı kazmayı toprağa vurmadan önce belirlenir. Böylelikle bir ihaleye girenler, firmalar risk hesabını, finansman modelini ona göre yapar, ona göre yarışır, ona göre teklif verir. Hâlbuki bizim karşımızdaki teklif maç başladıktan sonra oyunun kurallarını değiştiren bir teklif. Velhasıl ihale bittikten, yatırım başladıktan sonra verilen teşvik, teşvik değildir, olsa olsa servet transferidir. Belki baştan daha ucuza yapacak bir yatırımcı çıkabilirdi bu özellikleri bilseydi. Ona imkân verilmedi, neticede hem o yatırımcı o işe alamadı hem de vergi ödeyenin cebinden daha fazla para çıktı.

Mesele bununla da bitmiyor, teşvik çerçevesinde açık uçlu bir mekanizma kuruluyor. "Yatırım tamamlanmazsa iade edilen vergi faiziyle geri alınır." diyor. Şimdi, bu "yatırımın tamamlanması" ne demek, onu anlamak mümkün değil. Mesela, tesisin tamamı mı, tek bir reaktörü mü yoksa sadece inşaat safhası mı, bunlar tamamen meçhul. Mesela, Akkuyu, Türkiye'de inşa edilen nükleer santrale baktığımızda, 2023 senesinin sonunda 4 reaktör birden çalışacaktı; gelinen noktada, 2026'nın sonunda 1 tane reaktör belki çalışacak. Şimdi, bu yatırım tamamlandı mı, tamamlanmadı mı; meçhul.

Bitmedi, bu teşvik kayıtsız şartsız bir teşvik. Yerli tedarik şartı yok, teknoloji transferi şartı yok, takvim şartı yok, kapasite kullanımı şartı yok. Bu bize neyi hatırlatıyor? BYD faciasını hatırlatıyor. Hatırlayalım: BYD şirketi "Manisa'da bir fabrika kuracağım." dedi, ciddi vergi teşviklerinden yararlandı.

Birinci gün itibarıyla kasaya parayı almaya başladı. Arada biz sorduk, dedik "Bu iş nasıl gidiyor?" "Ya, merak etmeyin, bir şey olmuyor." dendi. Bir daha sorduk "Ya, olursa biz onu geri alacağız." dendi. Neticede, BYD "Ben bunu yapmıyorum kardeşim. Yatırımı İspanya'ya yapıyorum, yatırımı Macaristan'a yapıyorum." dedi. Neticede el ele, baş başa kaldık. Yani aynı faciayı bir de nükleerde yaşamayalım lütfen. Kritik teknoloji transferi maddesi olmadan nükleere teşvik veremezsiniz. İki kere iki dört.

Daha büyük bir mesele, hayret bir mesele, bu teşvik orijinal kanun teklifinde yoktu biliyorsunuz, Komisyon aşamasında eklendi. Sorunca da "Biz bir aydır bunun üzerinde çalışıyoruz." diyor bürokratlar. E, o zaman niye kanun teklifinde bu yok, niye etki analizi yok, niye maliyet hesabı yok diye büyük bir soruyla karşı karşıyayız.

İşin daha da ilginç kısmı, inşaattaki KDV iadesini Sayın Mehmet Şimşek'in Bakanlığı döneminde mevcut Hükûmet kaldırdı. Hangisi yanlıştı; o mu yanlıştı, bu mu yanlıştı? İki üç senede bir oyun mu oynuyoruz arkadaşlar birbirimizle? "Teşvik Akkuyu için hazırlanmadı." diyorsunuz ama teşvik geçmiş projeleri de kapsıyor, apar topar madde kanuna sokuluyor. Peki, ben soruyorum: Bu işin S-400'le bir alakası var mı, yok mu? S-400'den vazgeçme karşılığında birilerine bir prim mi ödeniyor? Daha açık söyleyeyim: Gene milletin kesesinden diyet mi ödüyorsunuz? Şunu Allah aşkına bir söyleyin. Nihayet, devletin KDV alacakları maalesef tek yönlü çalışıyor; devasa nükleer yatırımcısının fikri düşünülüyor, KOBİ'lerin fikri düşünülmüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

BURAK DALGIN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Bakınız, İstanbul Sanayi Odası "İkinci 500" listesini daha yine açıkladı. "İkinci 500" dediğimiz şirketler, "Anadolu kaplanları" dediğimiz şirketler. Bu 500 şirket geçen sene 44 milyar lira kâr etmiş, 44 milyar lira yani 1 milyar dolar; o zaten maalesef çok düşük de onu konuşmayacağım, KDV iadesini konuşacağım. Mehmet Şimşek'e soruyorum: "KDV iadelerini biz ödüyoruz." diyor ama Balıkesir'deki, Konya'daki, Diyarbakır'daki sanayici ve KOBİ "Biz bu parayı alamıyoruz." diyor. Peki, İkinci 500'ün kârı 44 milyar lira, devlette bekleyen KDV alacağı 20 milyar lira. Yani Anadolu kaplanlarının altı aylık kârını bedavaya Hazine kullanıyor. Ya yazık, günah değil mi? Bir yandan "Finansman açığı var." diyoruz, bir yandan adamların altı aylık parasının üzerinde Hükûmet bedavaya oturuyor.

Sonuç olarak, soruyorum: Anadolu kaplanlarımıza reva görülmeyen şey büyük nükleer yatırımcısına niye hak görülüyor?

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı İzmir Milletvekili Sayın Ednan Arslan.

Buyurun Sayın Arslan. (CHP sıralarından alkışlar)

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerine görüşlerimizi belirteceğim.

Tabii, gene bir torba yasa, birbirinden alakasız bir sürü madde ve son dakika bu torba yasanın içine sıkıştırılmış bir madde. Sekiz yıldır burada milletvekiliyim, emekliyle ilgili bir şey geldiğinde etki analizlerini istediğimiz kadar alırız, verirsiniz; "Çiftçiyle ilgili nasıl bu primler ödenmez?"i saatlerce

anlatırsınız ama bu "2023 yılında dolmuş olan teşvikin neden tekrar süresini uzatırız?"ı maalesef anlatamıyorsunuz çünkü bununla ilgili bir etki analizi yok.

Hepimizin bildiği gibi, Mersin Akkuyu'da bir nükleer santral inşaatı var. Yap-işlet-sahip ol modeliyle bir başka ülkenin egemenlik alanında inşa edilen ilk santral bu. Bu da sizin iktidarınızda Türkiye'ye nasip oldu. 2010 yılında anlaşma, 2017 yılında başlangıç, 2023 yılında bitecekti ama sene oldu 2026, daha birinci ünite dahi bitmiş değil. Şimdi size şunu sormak isterim: Ya, Mersin'de bir araziniz olsa, bir müteahhide verseniz, o da onun üzerine inşaat yapsa, süresini geçirse siz o müteahhide yeni teşvikler mi verirsiniz, yeni avantajlar mı sağlarsınız yoksa birtakım cezalar mı uygularsınız? Yani burada bitmeyen inşaatın sahibine diyoruz ki: Senin teşvik bitti ama merak etme, biz buradan sana bir 5 milyar dolar daha vereceğiz. Nereden veriyoruz bunu? Emekliye vermediğimiz hazinemizden veriyoruz. Bu doğru bir madde değildir, derhâl çekilmesi gereken bir maddedir.

Bakın, burada arkadaşlarımız sormuşlar, demişler ki: Bu, mevcut Akkuyu Nükleer Güç Santrali için uygulanacak mıdır? Sözleşmesi imzalanmış, fiyatı bağlanmış bir yatırıma sonradan vergi avantajı sağlanması kamu zararına yol açmaz mı? Yani tam da anlatmaya çalıştığımız şey bu. Yani maç başlamış, süre bitmiş, inşaat bitmemiş ama siz tekrar bir 5 milyar dolar daha bu şirketin cebine para sokmaya çalışıyorsunuz. Zaten mevcut hâliyle biz bu yatırımın doğru olmadığını söylüyoruz. Diyoruz ki: 12,35 alt limit, 15,33 sent üst limitle bir anlaşma fahiş bir anlaşmadır. Neden? Çünkü bu üçüncü nesil reaktörlerle ilgili Rusya kendi ülkesinde 1 kilovatsaati 4 sente mal ediyor, Bangladeş'te 9 sente mal ediyor, dünyada benzer reaktörlerin üretim maliyetleri 7 sent ama bizde neredeyse 2 katı kadar ve siz burada bir 5 milyar dolar daha bir avantaj sağlayarak burada bu şirketi kayırmaya devam ediyorsunuz. Tabii, arkadaşlarımızın sormuş olduğu sorulara verdiğiniz cevaplar var. Diyorsunuz ki işte: "Bu nükleer santral çalışmaya başlarsa bir yılda 7 milyar metreküp doğal gazdan tasarruf edeceğiz, ithal etmeyeceğiz, almayacağız, o da yaklaşık 4 milyar dolar bize yıllık kâr getirecek." Bir ünitede ne kadar kâr getirecek? 1 milyar dolar. E, bakıyoruz, hesaplamasını yaptık arkadaşlarımızla, 1'inci ünitenin toplam on beş yıllık maliyeti 15 milyar dolar yani 1 milyar dolar zaten bize yıllık maliyeti var. Yani siz burada doğal gaz almayarak, nükleer santralle elektrik üreterek nasıl bir avantaj sağladınız, ben bunu anlayabilmiş değilim. Yani eğer bu nükleer santralin fiyatı dünyadaki benzerleriyle dediğiniz şekilde olmuş olsa evet; biz doğal gaz almayarak, ayrıca çevreyi de koruyarak, karbon emisyonu, işte bununla ilgili yapmış olduğumuz uluslararası anlaşmalara da uygun bir şekilde birtakım yükümlülüklerimizi yerine getirmiş olacaktık, bir de cebimizde para kalacaktı; hem öyle bir şey yok hem de dönüp dolaşıp bu şirkete bir de emekliye vermediğimiz 5 milyar doları buradan veriyoruz. Yani anlaşma üzerinden tam on altı yıl geçti, bu şirket eğer üç yıl önce bu işi bitirmiş olsaydı demek bizim yıllık 4 milyar dolar kârımız olacaktı bize verilen cevaba göre. E, üç yıl çarpı 4; 12 milyar dolar o zaman zararımız var bize verdiğiniz bu cevaba göre. Söylüyorsunuz ya: Biz bu işi eğer bitirirsek yılda 4 milyar dolar doğal gaz ithalatından kâr edeceğiz. E, üç yıl gecikti, 12 milyar dolar zarara girdik. Peki, bu zararı kim karşılayacak? Ama maalesef görüyoruz ki bu zararı karşılamak bir tarafa, siz 5 milyar dolar daha bu ülkenin sırtına yük getiriyorsunuz.

Bu maddenin bu hâliyle bu tekliften çıkarılması gerekiyor.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.45

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.28

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

11'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyettedir, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Mehmet Atmaca	Elif Esen
Mersin	Bursa	İstanbul
Necmettin Çalışkan	Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün
Hatay	Muğla	Denizli

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Mahmut Dindar	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Mardin	Van	Siirt
Gülderen Varli	Celal Fırat	Ömer Faruk Gergerlioğlu
Van	İstanbul	Kocaeli

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Denizli Milletvekili Sayın Sema Silkin Ün.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 281 sıra sayılı torba yasanın 11'inci maddesi hakkında söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İçinde eski-yeni demeden nükleer yatırımlara tanınacak devasa vergi muafiyetleri var; buna karşılık, emekli maaşına sadece 3.552 liralık ilave var. Kültür varlıklarının korunmasına dair kurum başvurularının önüne geçmek için ücretli başvuru sistemini oluşturmak var. Siber Güvenlik Başkanlığına geniş geniş yetkiler verip vatandaşa kendini güvensiz hissettirme var. İşsizlik Fonu'nun da amaç dışı kullanımına yeni yeni başlıklar eklemek var. Evet, iktidarın her paraya sıkıştığında gözünü diktiği o fon İşsizlik Fonu, bu torbada da var maalesef. Kuruluş amacı ne Fon'un? İşini kaybeden işçiye sigortadan gelir desteği sağlamak ama yirmi altı yıllık bu Fon'un başına son on yıldır gelmeyen kalmıyor. Ne gibi mesela? Fon'un içindeki işsizlik ödemelerinin payı yüzde 37,4'ten yüzde 31,7'ye

düştü, buna karşılık Fon'daki işveren payı yüzde 20,3'ten yüzde 49,2'ye yükseldi, Fon'dan aktif iş gücü politikalarına ayrılacak pay yüzde 30'lardan yüzde 50'ye çıkarıldı. Fon'dan işsize yüzde 28, işverene yüzde 54 pay ayrıldı. Başka ne oldu? Devlet işsize bir de "Benim destek vermeme gerek yok." diyerek Fon'daki payını yarı yarıya indirdi. Başka? Tüm tarafların katkısıyla oluşan Fon sadece işsizler için kullanılmalıyken bugün işçiler Fon'a kendi sağladıkları katkıyı dahi tam olarak almamış oluyorlar. Mesela, geçen yıl işsiz kalanların yalnızca yüzde 52'si Fon'dan faydalanabildi. İşsizlik yok da bu oranlar düşüyor değil tabii ki, Fon'dan faydalanma kriterleri katı olduğu için ancak yarısı faydalanabiliyor. İşçilerden kesilen para 83 milyar lira idi mesela geçen sene, işsiz kalan işçiye ödenen para 80 milyardı. Geçtiğimiz yıllarda TOBB Başkanı İşsizlik Fonu'nun kaldırılmasına yönelik açık bir çağrıda bulunmuştu. Bu çağrının karşılık bulmamış olması işsizlerin düşünüldüğünden değil inanın, Fon'u gasbedip kamunun sorumluluğundaki işleri finanse etmek için devlete imkân sağladığından; böylesi çok kârlı anlaşılan. Elbette mesleki eğitim programları, istihdamı teknolojiyle uyumlaştırma programları, aktif istihdam politikaları desteklenecek ama kamunun yapması gereken işi işçinin kara gün parasıyla fonlamak işçinin hakkına girmektir.

Geniş tanımlı işsizliğin 13 milyona ulaştığı bir ülkede Fon'un daha da güçlenmesi gerekirken her gün yeni bir transferle Fon'un içi boşaltılmaya devam ediliyor. İşçi çalışırken ödediği primin zor gününde kendini dardan kurtaramadığını görünce güveni sarsılıyor. İşçi madem kendi ödediği primini dahi kullanamıyor, o zaman bu Fon'un adını değiştirin arkadaşlar; İşsizlik Fonu'nu teşvik havuzu gibi kullanmaktan vazgeçin.

Değerli milletvekilleri, İşsizlik Fonu'ndan bahsetmişken bu Fon'dan bütçesi karşılananlar arasında MESEM kapsamında, haftalık çalışmaları karşılığında ücretleri ve sigorta primleri ödenen çocuklarımız da var. Gerçek sorumlunun okul mu, iş yeri mi, Millî Eğitim Bakanlığı mı, Çalışma Bakanlığı mı olup olmadığını tam olarak asla bilemediğimiz bir sistem bu İşsizlik Fonu'yla yürütülüyor. İlham alındığı söylenen dünyadaki örneklerinin aksine, bir eğitim modelinden ziyade bir iş gücü modeli olan bu sistemde çocuklarımız işin niteliği açısından da, işte geçirilen zaman açısından da, işin tehlikesi açısından da âdeta işçi gibi çalıştırılıyorlar hatta ölebiliyorlar ama işletmenin üretiminin ihtiyacına göre kullandırılan bu çocuklara işveren ne ücret ödüyor ne prim, tüm ödemeler İşsizlik Fonu'ndan karşılanıyor işte. Peki, bu çocuklar her anlamda bir işçi gibi çalıştırıldıkları hâlde Fon'dan da olsa ödenen primleri sigorta başlangıcı sayılıyor mu? Hayır. Çıraklık dediğimiz şey her yönüyle işe başlamak demektir; devletin prim alırken başka, prim öderken başka kurallar uygulaması asla kabul edilemez.

Tekrar, konuşmamın başına dönersek değerli milletvekilleri; bakınız, sadece bu torba yasada, sadece Akkuyu için sağladığınız teşvikin rakamsal karşılığı uzmanların hesaplarına göre neredeyse 250 milyar lira. 90 milyonluk ülkenin işçisinin emeğinden artırıp "Kara günümde bana lazım olur." diye geçen yıl Fon'da biriktirebildiği para 83 milyar; buyurun kıyaslayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Toparlayayım Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - İşçimizin önüne, dar gününde ihtiyacı olan işsizlik maaşına ulaşamasın diye türlü türlü engeller çıkarıyorsunuz. Orada biriken paranın birkaç katını tek seferde Ruslara teşvik olarak veriyorsunuz. Bu, Allah'tan reva mıdır? Buna vicdanınız, izanınız, insafınız elveriyor mu? Bir kere olsun, AK PARTİ'yi kurarken verdiğiniz sözü tutun, sessiz yığınların sesi olun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sevgili halkımız, size bu Cumhur zulüm İttifakı'nı şikâyet ediyorum. Bu Meclise, önümüze bir yasa getirmişler; zenginlere, patronlara vergi muafiyeti getirip onları daha zengin eden; fakirleri, emeklileri, esnafı sefalet ücretiyle daha da fakirliğe mahkûm eden bir yasa getirmişler. Hiç yüzleri kızarmıyor ya! Bu nasıl olabilir arkadaşlar? Olacak iş mi? O kadar insanlar sıkıntıda, emekliye "Ancak sana 3.500 verebilirim efendim." diyor, patronlara dev muafiyetler. Buradan 86 milyona şikâyet ediyoruz bu zulüm ittifakını.

Sevgili arkadaşlar, bakın, emekli yetmiyor, engelli emekliye bile zulmediyorlar. 15 Ocak 2025'te burada bir yasa çıktı, o zaman biz burada kendimizi paraladık, bu yasayı çıkarmayın, zulmedersiniz dedik; SGK yetkilileri iktidarın önünde el pençe divan "Yok, engellilere bir zararı olmayacak." dendi, ne oldu biliyor musunuz? 2008 öncesi sigortalı olan kişiler vergi indiriminden kaynaklı engelli emeklilik hakkını kaybettiler, iş gücü kaybı hesabı getirildi. En ağır hastalar yanımıza geliyor -ben Meclis Sağlık Komisyonu üyesiyim- ağır derecede hasta insanlar perişan durumda, emekli olamıyorlar ama patrona milyon dolarları veriyorlar. Arkadaşlar, nasıl buna susarız ya? Biz buna susamayız.

Bakın, artık insanlar intihar ediyor, intihar! Bakın, Diyarbakır'da bir esnafın acı sonu, ölmeden önce isyan etti bu kişi. Bakın, gencecik bir esnaf, 42 yaşında arkadaşlar -internette de bulabilirsiniz- ne demiş: "Maliyesi bir yandan, belediyesi bir yandan, esnaf kefaleti bir yandan, tarımı bir yandan, trafik polislerinin kuryeye kestiği cezalar bir yandan, bu dükkânın kaç ortağı var ben anlamadım!" diyor merhum. "Ver, ver, ver bitmiyor, vallahi onlar benden daha çok kazanıyorlar ya; eziyeti çeken ben, kazanan onlar. Ne oldu ya?" demiş ve sonra ertesi gün Dicle Nehri'nde cenazesi bulundu. Arkadaşlar, vicdanınız sızlamıyor mu ya? İnsanlar perişan durumda, emekli, esnaf perişan durumda; intihar ediyor, umurunuzda değil.

Bakın, emekli memurların bir kısmı yararlanamıyor, 3600 ek gösterge 1'inci derece memur ve emeklilerin bir kısmına verildi ancak Maliye, kaymakamlık, Spor Bakanlığına bağlı olanlar, gümrük memurları, adliye memurları, belediye memurlarına ek gösterge verilmedi arkadaşlar; bu adaletsizlik nedir? Yine, memura seyyanen zam verildi 2023'te, emekliye verilmedi, 25 bin lira değerinde; niye vermiyorsunuz? Hani Cumhurbaşkanı Erdoğan söz vermişti, "Ben emeklimin hakkını savunacağım, vereceğim." demişti; burada AK PARTİ'liler var, buyursunlar, ne oldu o söz? Üç yıldır o söz yok ortada.

Yine, bakın, yabancı uyruklu diye hekimlerin hakkını çiğneme yasası getirmişler. Nereniz doğru, Allah aşkına ya! Bakın, Anayasa Mahkemesi iptal etmişti böyle bir maddeyi, kanunu yeniden önümüze getirdiler şu anda ve yabancı uyruklu doktorların hakkını gasbedecekler. Düşünün, serviste iki doktor çalışıyor, aynı işi yapıyorlar, efendim "Sen yabancı uyruklusun, sana hak ettiğini vermem." O zaman alın Anayasa'yı çöpe atın kardeşim! Bu ne rezalet ya!

Yine, bakın, bir fıkra daha getirmişler maddeye; kamu kurum ve kuruluşlarında çalışacak öğretmenler, artı, yükseköğretim kurumlarında çalışacak öğretim elemanlarına da arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması diyerek... Bakın, burada yıllardır bir mücadele sergiliyoruz, işte: "Senin baban HDP il yönetiminde çalışmış, güvenlik soruşturman zayıf, giremezsin işe." Öbürüne "Senin annen kapatılan okullarda aşçı olarak çalışmış, işe giremezsin." Ben bu Mecliste bunun istihbari belgelerini gösterdim, idare mahkemelerinde dosyalara yansımıştı, burada gösterdik. Aynısını şu anda yapmaya çalışıyorlar yani özgür düşünce ortamının olduğu üniversitelere de böyle boğucu bir şey getirmeye çalışıyorlar sevgili arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Bakın, 1990'lara döndük arkadaşlar. Şu 2 kişiyi görüyor musunuz? Ya, Türkmenistan vatandaşları bile bu ülkede kaçırılıyor. Önceden Kürtler kaçırılıyordu ha bire, zorla kaybedilip kaçırılıyordu. Alişer Sahatov ve Abdulla Orusov, bu 2 kişi, Türkmenistan yönetimine muhalif 2 kişi; Türkiye'de oturum izinleri vardı ama Türkmenistan yönetimi Türkiye'ye herhâlde şikâyet etmiş. Adamları buna rağmen, Edirne Geri Gönderme Merkezine aldılar; Anayasa Mahkemesi ihlal verdi, "Ya, ne yapıyorsun ey idare?" dedi ama bu iktidar Anayasa, mahkeme falan dinler mi? Ayaklarının altında çiğniyor. Adamları sonunda serbest bıraktılar, ne oldu biliyor musunuz? Sonrasında bu insanlar buharlaştı. Bakın, 4 çocuğu var Alişer Sahatov'un ve bu insanlar yok. Belli ki Türkmenistan'a iade edilmişler. Hiçbir açıklama yapılmıyor, İçişleri Bakanına da soruyorum. Ya, ne biçim bir ülke burası arkadaşlar, olacak bir iş değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Adamları yok etmişler ya, buharlaştırmışlar, yok yani Türkmenistanlı bu kişilerin şu anda ne ölüleri var ne dirileri var. Ya, siz, bu zorla kaybetme ve kaçırma huylarından vazgeçmediğiniz müddetçe nereye varacaksınız, Allah aşkına? Aynı kafa; nato kafa nato mermer, aynısı devam ediyor arkadaşlar, belgelerle de burada ispat ediyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Burak Dalgın
Bursa	Bursa	Balıkesir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Mehmet Akalın	Turhan Çömez
İstanbul	Edirne	Balıkesir
	Yüksel Arslan	
	Ankara	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Yüksel Arslan.

Buyurun Sayın Arslan. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 11'inci maddesiyle ilgili söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle ifade etmek isterim ki imalat sanayisinde istihdamı korumaya yönelik desteklerin süresinin uzatılmasını doğru ve yerinde bir adım olarak değerlendiriyoruz. Ancak bu desteklerin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmasını doğru bulmuyoruz çünkü bu yöntem, Fon'un kuruluş amacına

aykırı olduğu gibi, bütçenin şeffaflığını da zedelemektedir. Söz konusu eleştirimiz üretime ve istihdama verilen desteğe değil desteğin finansman yönetiminedir. Zira, üretimin güçlü kalması hepimizin ortak hedefidir ancak üretimi güçlü kılmak sadece destek sürelerini uzatmakla da mümkün değildir. İmalat sanayimizin bugün ihtiyaç duyduğu şey rekabet gücünü artıracak, yatırım ortamını iyileştirecek, üretim maliyetlerini azaltacak kalıcı politikalardır.

Kıymetli milletvekilleri, bugün sanayicimizin en önemli sorunlarının başında finansmana erişim gelmektedir. Üretici yatırım yapmak ve ihracatını büyütmek istiyor ancak krediye ulaşmakta zorlanıyor. Ulaşabildiği kredinin maliyeti ise yatırım yapma isteğini ortadan kaldıracak seviyelere çıkıyor. Rekabet ettiğimiz ülkeler ise yalnızca teşvik sürelerinin uzatılmakla yetinmiyor, Avrupa Birliği stratejik teknoloji yatırımları için mevcut 11 ayrı finansman programını tek bir hedef doğrultusunda bir araya getiriyor. Teknolojiyi geliştiren girişimlere, KOBİ'lere ve büyüme aşamasındaki işletmelere milyonlarca euroluk sermaye desteği sağlıyor. Örneğin, Avrupa'daki ST programlarında stratejik teknoloji üreten işletmelere 10 milyon euro ile 30 milyon euro arasında doğrudan yatırım imkânı sunuyor. Bugün Almanya'da ise sanayinin üretim gücünü koruyacak uzun vadeli finansman modelleri oluşturulmaktadır. KOBİ'lerin yatırım yapabilmesi için devlet destekli kredi ve garanti mekanizmaları sürekli geliştiriliyor. Bizim ülkemizde de çeşitli kredi ve teşvik programları bulunmaktadır. Ancak, üreticinin uzun vadeli, düşük maliyetli ve öngörülebilir finansmana erişimini güvence altına alan bir sanayi finansman sistemi henüz kurulamamıştır.

Değerli milletvekilleri, sanayicimizin omzundaki bir başka ağır yük enerji maliyetleridir. Elektrik, doğal gaz, yakıt, lojistik ve ham madde giderleri yükseldikçe üreticimizin rekabet gücü de zayıflamaktadır. Özellikle demir-çelik, seramik, çimento gibi enerji yoğun sektörlerde enerji faturası artık yalnızca bir maliyet kalemi değil üretime devam edip etmeme meselesi hâline gelmiştir. Avrupa Birliği de yüksek enerji fiyatlarının sanayisini tehdit ettiğini açıkça kabul ediyor. Bu nedenle, 2025 yılında hayata geçirilen Temiz Sanayi Mutabakatı'yla enerji fiyatlarının düşürülmesi, kalitesi ve istihdamın sürdürülmesini temel hedefleri arasına almışlardır. Türkiye'deki sanayicinin durumuna baktığımızda ise üretici, elektrik ve doğal gaz maliyetlerinde önceden önünü göremiyor, Avrupa'daki rakibi enerji maliyetinden korunurken Türk sanayici yüksek maliyetle aynı pazarda mücadele etmek zorunda kalıyor. Bu şartlarda ihracatçımıza "Daha fazla üret, daha fazla ihracat yap." demek tek başına yeterli değildir. Sanayicinin rakipleriyle eşit şartlarda yarışabileceği ortamı da hazır hâle getirmek gerekiyor.

Sayın milletvekilleri, bir diğer önemli sorun nitelikli iş gücüdür. Organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren birçok işletmenin ortak şikâyeti şudur, "İş var ancak yetişmiş eleman bulamıyoruz." diyorlar. Mesleki eğitim ile sanayi arasında güçlü ve sürekli bir bağ kurulmadan, ara eleman sorunu çözülmeden yalnızca mali teşviklerle kalıcı başarı sağlayamayacağız. Avrupa Birliği, temiz teknoloji yatırımlarını desteklerken yalnızca fabrika ve makineyi düşünmüyor, bu teknolojilerde çalışacak insanları yetiştirmek amacıyla özel sanayi akademileri de kuruyor. Net sıfır sanayi akademileri aracılığıyla yeni teknolojilere uygun eğitim programları oluşturuyor ve eğitim ile istihdamı birlikte planlıyor. Türkiye'de ise, meslek liseleri ile sanayi arasında çoğu zaman bölgesel projelerin ve geçici protokollerin ötesine geçmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Dolayısıyla mesleki eğitim sisteminin tamamı, sanayinin bugünkü ve gelecekteki ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, dünya artık sadece daha fazla üretmeyi konuşmuyor; yapay zekâyı, robotik üretimi, dijital fabrikaları, temiz enerjiyi konuşuyor. Bizde ise yatırımcı hâlâ yüksek faizle, artan enerji maliyetleriyle, sık değişen mevzuatla ve vergi yükleriyle mücadele ediyor. Toplayacak olursak, Türkiye'nin ihtiyacı; finansmana erişimi kolaylaştıran, enerji yoğun sektörler için rekabetçi ve öngörülebilir tarifler oluşturan, KOBİ'lere uzun vadeli yatırım sermayesi sağlayan, mesleki eğitimi doğrudan sanayinin ihtiyaçlarıyla buluşturan, AR-GE'yi, yapay zekâyı ve yüksek teknoloji üretimi gerçek anlamda destekleyen bütüncül bir sanayi politikasıdır.

Hayırlı akşamlar diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11'inci madde oylamasından önce yoklama yapılmasına yönelik bir önerge gelmiştir.

Şimdi önergeyi okutup imza sahiplerini tespit edeceğim.

Buyurun okuyun:

23/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin oylaması öncesinde yoklama yapılmasını talep ediyor, saygılar sunuyoruz.

Turhan Çömez

Balıkesir

BAŞKAN - Yoklama talebinde bulunan imza sahiplerini arayacağım.

Turhan Çömez? Burada.

İdris Şahin? Burada.

Birol Aydın? Burada.

Mehmet Karaman? Burada.

Mehmet Atmaca? Burada.

Şerafettin Kılıç? Burada.

Mustafa Kaya? Burada.

Mehmet Akalın? Burada.

Yavuz Aydın? Burada.

Yüksel Arslan? Burada.

Turan Yaldır? Burada.

Burak Dalgın? Burada.

Burhanettin Kocamaz? Burada.

Hasan Toktaş? Burada.

Selçuk Türkoğlu? Burada.

Buğra Kavuncu? Burada.

Şenol Sunat? Burada.

Ayyüce Türkeş Taş? Burada.

Selcan Taşcı? Burada.

Metin Ergun? Burada.

Lütfü Türkkan? Burada.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.53

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

BAŞKAN - 11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

12'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Necmettin Çalışkan	Elif Esen
Mersin	Hatay	İstanbul
Mehmet Atmaca	Selçuk Özdağ	
Bursa	Muğla	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Mahmut Dindar	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Mardin	Van	Siirt
Gülderen Varli	Celal Fırat	
Van	İstanbul	

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Toplantı yeter sayımız vardır, katılıyoruz.

BAŞKAN - Komisyon önergelere katıldığı için önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, kabul edildi.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Başkanım, kabul ettiler vallaha, madde çıkarıldı.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.17

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.22

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

12'nci madde üzerindeki diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle 4447 sayılı Kanun'a eklenen geçici 36'ncı maddenin 1'inci fıkrasında yer alan "fondan karşılanır" ifadesinin "Kültür ve Turizm Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertibinden" 3'üncü fıkrasında yer alan "fondan" ibaresinin "Kültür ve Turizm Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertibinden" 4'üncü fıkrasında yer alan "fondan" ibaresinin "Kültür ve Turizm Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertibinden" 7'nci fıkrasında yer alan "fondan" ibaresinin "Kültür ve Turizm Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertibinden" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Ocaklı	Mahmut Tanal	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Rize	Şanlıurfa	Manisa
Mehmet Tahtasız	Cavit Arı	Ümit Özlale
Çorum	Antalya	İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Salt çoğunluğumuz vardır, katılıyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Böyle bir şey olmaz ya! Yapmayın Allah aşkına ya! Böyle bir şey olur mu ya! Ne demek ya!

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hayret bir şeysiniz ya! Böyle bir şey olur mu ya! Öyle bir şey olmaz arkadaşlar ya! Böyle bir şey var mı! (AK PARTİ sıralarından "Var!" sesleri)

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Beş dakikada bir yoklama...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Arkadaş, var da böyle şey olur mu! Hayret bir şeysiniz ya! Hayret bir şeysiniz ya! Bırakın Allah aşkına ya! Arkadaşlar, muhalefetin hakkıdır bu, İç Tüzük'ün bize vermiş olduğu hakkı kullanırız biz.

CAVİT ARI (Antalya) - Yeni âdet mi getiriyorsunuz ya?

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Buğra Kavuncu
Bursa	Bursa	İstanbul
Mehmet Akalın	Turhan Çömez	Burak Dalgın
Edirne	Balıkesir	Balıkesir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Salt çoğunluğumuz vardır, katılıyoruz.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Tanal, yerinizden vereyim, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

66.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Komisyonun katıldığı önergelere oylamaya geçince "ret" oyu verilmesine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, konu şu... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

REFİK ÖZEN (Bursa) - Böyle bir usul var mı ya!

BAŞKAN - Bir dakika ya, bir dakika beyler.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

CAVİT ARI (Antalya) - Müsaade edin de bir konuşsun ya. Önergeyi konuşturma, söz verileni konuşturma... Ne olacak!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, konu şu: Şimdi, burada Komisyon bugüne kadar, cumhuriyetin kurulduğu tarihten bu yana, katıldığı önergelere oylamaya geçince ret oyu verilmesi bu kanun yapma tekniğine, dürüst yargılama faaliyetine...

REFİK ÖZEN (Bursa) - Ya, sen Meclis Başkan Vekili misin? Ya, ne alakası var? Otur yerine ya! Otur yerine!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani Parlamento dürüst yargılama faaliyetiyle uğraşır.

REFİK ÖZEN (Bursa) - Sayın Başkanım, böyle bir usul yok.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Burada beyefendiler, hanımefendiler bir an önce -okul çocukları gibi- evlerine gidecekler diye vatandaşın lehine kanun yapma ve bunu tartışma fırsatını burada koalisyonun elinden almak hakkın kötüye kullanılmasıdır, çoğunluğun kötüye kullanılmasıdır. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Tamam, şimdi, bir dakika...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bu, demokrasiyle bağdaşmaz, hukuk devletiyle bağdaşmaz, otoriter faşist rejimin uygulamasıdır. Biz sizi faşist rejim uygulamasına izin vermemeye davet ediyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkanım, buna müsaade etmeyin, böyle bir şey olmaz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Böyle bir şey olur mu! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir dakika...

İç Tüzük'ün...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Meclis Başkan Vekili...

BAŞKAN - Bir dakika arkadaşlar...

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 87'nci maddesinin dokuzuncu fıkrası: "Başkan, önergeye katılıp katılmadığını komisyona sorar. Komisyon katılmama gerekçesini kısaca açıklayabilir. Komisyonun katılmadığı önerge, sahibi tarafından beş dakikayı geçmemek üzere açıklanabilir. Önerge sahibine, gerekçesinin okunmasını istediği önerge hakkında söz verilmez."

Önergeye katıldığına göre konuşma veremem, İç Tüzük burada.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

67.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, tutumunuz İç Tüzük'e, Meclis teamüllerine ve demokrasi anlayışına asla uymamaktadır.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ya, Sayın Başkan, İç Tüzük mü, teamül mü? İç Tüzük varken, yazılı bir şey varken...

MURAT EMİR (Ankara) - Bu nedenle, tutumunuza usul tartışması açıyorum ve bu konuda usul tartışması açılmasını talep ediyorum.

MEHMET UĞUR GÖKGÖZ (Isparta) - Alakası yok.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Yazık ya, yazık! Böyle cahillik olur mu?

CAVİT ARI (Antalya) - Hasan Bey, Grup Başkan Vekiliniz var, müsaade et de o konuşsun.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın tutumu hakkında

BAŞKAN - Usul tartışması açıyorum.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Lehte...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Aleyhte...

MURAT EMİR (Ankara) - Aleyhte...

MURAT ALPARSLAN (Ankara) - Lehte...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Lehte...

BAŞKAN - Aleyhte Murat Emir, lehte Murat Alparslan, lehte Halil Eldemir, aleyhte İdris Şahin.

Lehte Murat Alparslan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT ALPARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; malumunuz, ülkemizin gündemindeki pek çok önemli mevzuyu Meclis Genel Kurulunda çalışarak tamamlamak ve başta emeklilerimiz olmak üzere pek çok konu başlığında milletimizin sorunlarını çözmek ve devletimizin Türkiye Yüzyılı vizyonuna katkı sağlayacak projelere katkı sağlamak anlamında da bu çalışmaları tamamlamak durumundayız. Hiç tereddütsüz, çalışmaların nasıl yapılacağı, nasıl devam edeceği ve nasıl nihayete ereceği yasama mevzuatına, Meclis İçtüzüğü'ne, Anayasa'ya ve hassaten Meclisteki tecrübe ve teamüllere göre yapılır. Şüphesiz, muhalefetin de bu çalışmalarda kendilerini ifade etmek için birtakım hakları vardır ve yine bu Tüzük tarafından karşılanmaktadır. Ancak bir hakkın sırf gayrıızrar eden suiistimalini de kanun tarafından himaye edilmeyeceği, çalışmaların tamamının iyi niyetle yapılmak suretiyle tamamlanmasının gerekeceği de hepimizce malumdur.

CAVİT ARI (Antalya) - İyi niyeti ihlal ediyorsunuz Hocam, iyi niyeti ihlal ediyorsunuz!

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Mevcut bir teklif Komisyona sevk edildikten sonra, komisyon çalışmasını yapıp, kanunu tekrar Meclis Başkanlığına gönderip sayı numarasını aldıktan sonra Genel Kurulda görüşmelerine başlanır. Genel Kurulda her bir madde için başta Anayasa'ya aykırılık iddiaları olmak üzere farklı önergeler verilebilir. Ancak İç Tüzük'ün 82'nci ve 87'nci maddelerinde, verilen önergelere komisyonun salt çoğunluğuyla hazır hâlde bulunarak katılması durumunda herhangi bir konuşma yapılmaz. Zira orada hem gerekçe hem konuşma, verilen önergeyi Genel Kurulun izahatına sunmak ve onları ikna etmektir. E, zaten bu önergeyle komisyon salt çoğunlukla kabul edip katıldığı zaman iknayla ilgili bir sorun ortadan kalktığı için direkt Genel Kurulun takdirine arz edilir. Bugüne kadarki uygulamalar zaten bu yöndedir, İç Tüzük buna açık şekilde olanak vermiştir.

CAVİT ARI (Antalya) - Bugüne kadarki uygulamalar tam tersi.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - O sebeple, yapılan uygulamanın, Başkanlık tutumunun usule hiçbir aykırılığı yoktur.

CAVİT ARI (Antalya) - Tam tersi Hocam; bir tane uygulama göster, örnek ver.

MEHMET UĞUR GÖKGÖZ (Isparta) - İki hafta önce Millî Savunmada...

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - O yüzden, eğer bu konularda İç Tüzük, Meclisin daha etkin çalışması, Genel Kurulun daha aktif olması konusunda hemfikirsek buyurun, İç Tüzük'ü değiştirelim. İç Tüzük'te Meclis Genel Kurulunun çalışmalarının etkinliğini kısıtlayan maddeleri değiştirerek yeni bir iç tüzükle daha aktif, daha verimli bir çalışma ortamının da tesisini hep beraber mümkün kılalım. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Yoklamaya siz de katılın o zaman.

CAVİT ARI (Antalya) - Kendiniz çalın, kendiniz oynayın o zaman Hocam.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - O sebeple, Sayın Başkanlığın tutumu konusundaki olumlu kanaatlerimizi AK PARTİ Grubu adına ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Demokrasiye aykırılık bu kadar alkışlanmazdı, kutluyorum(!)

BAŞKAN - Aleyhte Sayın Murat Emir.

Buyurun Sayın Emir. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Bakın, dinleyin şimdi, dinleyin.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, öncelikle sözüm sizedir. Uzun bir gecenin başındayız, anlaşılan o ki sizin de bugüne kadarki demokratik, İç Tüzük'e ve Anayasa'ya bağlı tutumunuzu zorlar noktaya gelmişler. Sizden hassaten istirhamımız, bugüne kadarki tutumunuzu harfiyen sürdürmenizdir.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - İç Tüzük'e aykırı bir şey yapmıyor.

MURAT EMİR (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bilmeyenler olabilir diye ben arz edeyim size, bilenler zaten ne yaptıklarını biliyorlar. İç Tüzük 87 son derece açık. Burada komisyon bugüne kadar -özellikle yeni vekil arkadaşlar fark etmiştir- her defasında "Katılamıyoruz." diyor, ancak o şekilde muhalefet her bir madde hakkında beş dakika konuşma olanağı kazanıyor.

Şimdi, burada "Katılıyoruz." diyor ama buradaki parmaklar katılmıyor ve böylelikle aslında...

ADEM ÇALKIN (Kars) - Demokrasi işte efendim.

MURAT EMİR (Devamla) - Mecliste hiç olmamış, bakın, hiç olmamış!

REFİK ÖZEN (Bursa) - Önergelere katılmak zorunda değiliz.

MURAT EMİR (Devamla) - Bundan altı yıl önce bir kez denenmiş, o sırada da şu çan devrilmiş, sonrasında yine hiç girilmemiş bir yola giriyorsunuz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Siz kendi verdiğiniz önergeleri okuyor musunuz?

MURAT EMİR (Devamla) - Bu, fiilen Meclisin kapatılmasıdır.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Beş dakikada bir yoklama istemek ne demek!

MURAT EMİR (Devamla) - Abdulhamit Bey, böyle lekeli, böyle kara, böyle antidemokratik, böyle İç Tüzük'ün arkasından dolanan bir tutumun içerisine girmeyin!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Beş dakikada bir yoklama istemek ne demek!

REFİK ÖZEN (Bursa) - Ya, sizin kadar hukukun arkasından dolanan var mı!

MURAT EMİR (Devamla) - Bu, sizin için de grubunuz için de kara bir lekedir, biz buna asla izin vermeyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

REFİK ÖZEN (Bursa) - Çıkarları için sizler kadar dolanan var mı!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Beş dakikada bir yoklama istemenin ne olduğunu...

MURAT EMİR (Devamla) - Bakın, bu yolu bir kere açarsanız -bir kere açılmaya çalışıldı, kapandı- bir daha bu Mecliste müzakere olanağı kalmaz; bu, Meclisin kapanması anlamına gelir. En basitini söyleyeyim size: 87 gayet açık.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Hangi parti adına konuşuyorsun sen?

MURAT EMİR (Devamla) - Eğer bu önergeyi veren kişi "Benim önergemi okuyun." derse okumak zorunda.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Hangi parti adına konuşuyorsun?

MURAT EMİR (Devamla) - Bizim önergelerimiz kurala uygun burada duruyor, önergelerimiz okunmak zorunda.

REFİK ÖZEN (Bursa) - Önerge okunuyor zaten.

MURAT EMİR (Devamla) - Bakın, sizin aklınız, mantığınız varsa böyle saçma sapan bir yola girmeyin!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Beş dakikada bir yoklama...

MURAT EMİR (Devamla) - Bugüne kadar, ne olursa olsun, kanunlar hakkında "temel kanun" dediniz, arkadan dolandınız, her şeyi yaptınız ama hiç olmazsa her bir madde hakkında muhalefetin beş dakika konuşma olanağı vardı.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Yoklamaya da bir cevap ver, yoklamaya da cevap ver!

MURAT EMİR (Devamla) - Eğer bunu da böylesine, İç Tüzük'ü çiğneyerek, Anayasa'yı çiğneyerek kaldırırız derseniz bunun anlamı Meclisin ilga edilmesidir, bunun anlamı darbe girişimidir! (CHP sıralarından alkışlar ve AK PARTİ sıralarından gürültüler) Biz bunu asla kabul etmeyiz; haddinizi bilin, yerinizi bilin, bu Meclise böyle bir kara gece yaşatmayın!

Sayın Başkan, siz de buna alet olmayın. (CHP, İYİ Parti sıralarından alkışlar; YENİ YOL sıralarından alkışlar, sıra kapaklarına vurmalar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, bir dakika...

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in Başkanlığın tutumunun aleyhinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın Emir; sizi üzmek istemem ancak biz vatan millet sevgisini yüreğimize 15 yaşında yazdık. (AK PARTİ ve MHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bir, benim Allah'ın dışında...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Evlerinize erken gitmek için "Bravo!" diyorsunuz ya; ilkokul çocukları gibi "Bravo!" diyorsunuz, ayıp ya! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Bir dakika beyler, müsaade edin. Bir cümle bir şey söyleyeceğim.

Benim Allah'tan başka, Türk milletinden başka irademi etkileyebilecek yeryüzünde bir güç yoktur.

Tüzük...

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - "Bravo!" demeyelim mi şimdi?

BAŞKAN - Ben bir Türk milliyetçisiyim, bunun yeryüzünde en büyük imtihanını veren birisiyim. Herkesin bu dikkatle bana bakmasını istiyorum. Biz, önce Allah, sonra Türk milleti demişiz, adalet demişiz. Önüme gelen tüzük var. Biraz sonra tüzüğü... Beni hiç kimse etkileyemez yeryüzünde, değerlerimin dışında. Dolayısıyla yani...

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, biz sizin bu sözlerinize katılıyoruz, bu sözlerinizin tanığıyız.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

MURAT EMİR (Ankara) - Bunun dışında bir şey söylemedik. Sizden istirhamımız, bu tartışma bitince ara vermeniz ve uzmanlarla arkada sizi büyük bir hataya sürüklemelerine engel olmanızdır.

BAŞKAN - Sağ olun, teşekkür ederim.

Ve bu uygulama iki hafta önce Tekin Bingöl'ün Başkanlığında da yapıldı ayrıca. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın tutumu hakkında (Devam)

BAŞKAN - Lehte Halil Eldemir...

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) - Millî Savunmada yapıldı, Millî Savunmada. Tekin Bey, Başkan, oradaydı.

MEHMET UĞUR GÖKGÖZ (Isparta) - Sen yoktun o zaman.

MURAT EMİR (Ankara) - YENİ YOL'a yaptılar, bir kere yaptılar, YENİ YOL'a.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) - Tekin Bey yaptı.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri...

MURAT EMİR (Ankara) - Kaç yıldır Meclistesiniz?

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) - Sen yokken ben Meclisteydim.

MURAT EMİR (Ankara) - Kaç yıldır Meclistesiniz, bir kere gördünüz mü?

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) - Sen yokken ben Meclisteydim Beyefendi. Kendini öyle zannetme.

MURAT EMİR (Ankara) - E, gördünüz mü; söyleyin, gördünüz mü? "Gördüm." deyin. Gördünüz mü?

MEHMET UĞUR GÖKGÖZ (Isparta) - Gördük, iki hafta önce gördük. Sen yoktun.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) - Alet oluyorsunuz.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Arkadaşlar...

MURAT EMİR (Ankara) - On beş yıldır görmüyorsunuz. Şimdi nasıl oluyor? Söyleyin hadi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bunun savunulacak bir tarafı yok. Böyle bir şey olmaz. Müzakere edilmezse burada nasıl olacak?

CAVİT ARI (Antalya) - Yeni yeni âdetler getiriyorsunuz; kendiniz çalın, kendiniz oynayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Müzakerenin olmadığı yer Parlamento mu olur?

CAVİT ARI (Antalya) - Şurada muhalefetin konuşmasını hazmedemiyorsunuz ya!

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, ben de öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Az önce açılan usul tartışması üzerine Meclisimizi idare eden Sayın Başkanımızın uygulamış olduğu usulün lehinde söz almış bulunuyorum.

Şimdi, bu uygulama zaman zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılır. Az önce Sayın Başkanın da buyurduğu gibi, iki hafta önce de aynı uygulama bir defa daha yapıldı.

MURAT EMİR (Ankara) - Daha önce görmüş müydünüz?

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Daha önce de 27'nci Dönemde de yapılmıştı.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Birazdan aynı tiyatronun ikinci perdesini oynatma Halil Bey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bir kere...

MURAT EMİR (Ankara) - Bir kere, onu da yapamadınız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bunu dayatmayın, bu olmaz. Bunu yapamazsınız.

CAVİT ARI (Antalya) - Ya, siz yoktunuz o zaman Sayın Bakan Yardımcısı.

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Yalnız, bakın, burada kimse İç Tüzük'ün dışına çıkmamalıdır diyoruz. Bir taraftan İç Tüzük'le ilgili tüm haklarınızı kullanmaya çalışacaksınız muhalefet olarak... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Ama hak olmayan bir şeyi kullanmıyoruz. Hak kullanılmak için var Halil Bey. Hak olmayan bir şeyi kullanmıyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hakkımız değil mi! Muhalefet konuşmasın mı istiyorsunuz?

CAVİT ARI (Antalya) - Muhalefet konuşmasın mı istiyorsun? Sayın Vekilim, muhalefet konuşmasın mı?

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - “Muhalefet konuşmasın.” diyorsanız tamam, eyvallah!

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Bizi de iktidar olarak İç Tüzük’ten kaynaklı bütün haklarımızı kullanma durumunda bırakmayın.

CAVİT ARI (Antalya) - Yani konuşmamayı savunmak ne kadar doğru?

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bakın, bir hakkın suistimali diye hukukta bir kaide vardır.

CAVİT ARI (Antalya) - Muhalefetin sesini kısmayı buradan çıkıp da savunmak ne kadar yakışıyor size?

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Medeni hukuk der ki: “Bir hakkın da suistimaline fırsat verilmemelidir.”

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Sen “Muhalefet konuşmasın.” mı diyorsun?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Muhalefetin hakkını gasbediyorsun.

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Şimdi, burada İç Tüzük’ün 45’inci maddesinde “Komisyonlar, Genel Kurulda Başkan veya Başkan Vekili veya onun seçilmiş özel sözcü veya sözcüler tarafından temsil olunur.”

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Rusya’ya çevirdiniz ya, Rusya’da aynı şeyler yapılıyor!

HALİL ELDEMİR (Devamla) - “Komisyon sıralarında toplantı yeter sayısını temin edecek sayıda komisyon üyesi yer almışsa komisyon temsilcisi komisyon metninin değiştirilmesini isteyen önergelerin reddini veya komisyona iadesini isteyebilir.” der.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Neymiş bu kardeşim be, neymiş bu be!

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Diğer taraftan da İç Tüzük’ün gene 87’nci maddesinin dokuzuncu fıkrası: “Başkan, önergeye katılıp katılmadığını komisyona sorar...”

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Ya, Anayasa’ya uymuyorsunuz, burada İç Tüzük’ten bahsediyorsunuz!

HALİL ELDEMİR (Devamla) - “Komisyon katılmama gerekçesini kısaca açıklayabilir. Komisyonun katılmadığı önerge, sahibi tarafından beş dakikayı geçmemek üzere açıklanabilir. Önerge sahibine, gerekçesinin okunması istendiğinde de önerge hakkında söz verilmez.”

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu 87’nin dokuzuncu fıkrası ile 45’inci maddeyi bir arada değerlendirdiğimizde Sayın Başkanın bu tutumu doğrudur ve biz de AK PARTİ olarak bu kararın lehindeyiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Muhalefetin konuşmamasını bu kadar nasıl savunuyorsun Sayın Vekilim ya? Niye varız o zaman burada?

BAŞKAN - Aleyhte, Sayın Şahin...

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Sayın Başkanım, sukûnet sağlanırsa ondan sonra konuşayım.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ya, “Muhalefet konuşmasın.” diyorsanız tamam.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ya, niye konuşmasın kardeşim? Burası Genel Kurul ya. Genel Kurulda kanun hakkında...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ya, olur mu? İçine sindirebilecek misin ya? İçine sindirebilecek misin!

CAVİT ARI (Antalya) - Gelecek dönemde de sizin hakkınızı savunuyoruz bak burada. Gelecek dönemde de siz konuşamazsınız, haberiniz olsun.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kanun hakkında...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kanun hakkında konuşuyoruz. Ona da mı karar vereceksiniz ya!

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ne var yani? Muhalefet konuşsa ne olur yani? O zaman muhalefeti kaldırın. Allah Allah!

CAVİT ARI (Antalya) - Muhalefet olmasın o zaman, ne gereği var?

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Küfür mü ediyoruz? Görüşlerimizi ortaya koyuyoruz, muhalefetiz biz ya! Eleştireceğiz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Neyi eleştiriyorsun?

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Sizi eleştiriyoruz ya!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kanunu konuşacaksın!

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Kanunu konuşuyoruz zaten! Kanunla ilgili...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN - Bir dakika... Sayın milletvekilleri, bırakın, sayın milletvekili düşüncelerini açıklasın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Memleketin meselesini konuşuyoruz!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce değerli hatip çok güzel bir söz söyledi "bir hakkın suistimali" diye. Medeni Kanun'un 2'nci maddesi son derece açıktır, dürüstlük kuralını ihtiva eder yani kişiler... Siz İç Tüzük'e uygun hareket ettiğinizi düşünüyorsanız... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Ya, yapmayın!

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Bakın, arkadaşlar, sözümün arkasını getirmeden bile, ne söyleyeceğimin devamını dahi getirmeme bile sabredemiyorsunuz. Gerçekten kendinizi öyle gülünç duruma düşürüyorsunuz ki buna gerek yok. Bakın, çok netliğiyle ifade edeyim; ben, vicdanından zerre kadar tereddüt etmediğim bir Grup Başkan Vekilinizin ve şu an itibarıyla bir Komisyon Başkanının bu yola tevessül etmiş olmasını yadırgadığımı ifade etmek isterim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

En arka sırada oturuyorum, en arka sırada gördüğüm manzara şu: Bir dakika arayla Komisyon Başkanı "Salt çoğunluğumuz var, katılıyoruz." diyor, hemen arkasından oylamaya geçince arkasındaki arkadaşların büyük bir çoğunluğu tersi lehine el kullandırılıyor. Siz, Alev Alatlı'yı Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde dinlediğinizde çılgınca alkışlamıştınız...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ne alakası var!

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Ya, İç Tüzük'ten bahset, İç Tüzük'ten!

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - ...ve Alev Alatlı size şunu söylemişti: "Her hukuki olan, her İç Tüzük'te yazan ahlaki değildir." demişti. (YENİ YOL sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Şimdi siz, İç Tüzük'te yazıyor diye şu an itibarıyla kendinizin tutarlılığını test edecek olumsuz bir adım atıyorsunuz.

Bakın, bugün şu kanun görüşmeleri esnasında bir kez yoklama istendi Sayın Başkan... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin, bir dakika, size süre tanıyacağım.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - İdris Bey, bir saniye, sessizlik sağlansın.

BAŞKAN - Hayır, bir dakika...

İdris Bey'e ayrıca süre vereceğim çünkü konuşmasını ifade edemedi.

Buyurun İdris Bey.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Sayın Başkan, burada söylemek istediğim şu: Elbette ki İç Tüzük'te yazılanı biz de okuyoruz, iktidar grubu da okuyor ama Meclisin kendine göre teamülleri vardır. Hiçbir dönem itibarıyla... Bakınız, değerli arkadaşlar, bugün ilk defa yoklama istendi, bir kez dahi yoklama istenmesine bile tahammül gösteremiyorsunuz.

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Aslolan İç Tüzük'tür.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Siz demokrasi trenini raydan çıkarmışsınız, hiçbir farklı sesi duymak istemiyorsunuz. (YENİ YOL sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Niçin biliyor musunuz? Şu an itibarıyla geçirdiğiniz kanun teklifinin içerisinde çok sevdiğiniz Ruslara yaptığınız bir kıyak var. Siz Ruslara yaptığınız kıyağı gelin Türk milletine de yapın diyoruz; esnafına da yapın, emeklisine de yapın diyoruz.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Ruslara yapmadın da Filistinlilere mi yaptın...

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Yangından mal kaçırır gibi, Rusların lehine yapılacak bu düzenlemede, İç Tüzük hilafına, temel ahlaki kurallar hilafına ve Parlamentonun geleneklerinin hilafına bir tutum sergiliyorsunuz ve Meclis Başkan Vekilini de zor durumda bırakıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Size yakışan, şu Parlamentoyu hakkıyla çalıştırmaktır ama bunu yaparken her daim İç Tüzük'e uygun olarak hareket ediyor musunuz? Hayır. İlk defa İç Tüzük aklınıza mı geldi şu an itibarıyla? Arkadaşlar, yapmayın, bugün muhalefet size girmiş olduğunuz bir yanlış yoldan çıkış imkânı veriyor. Haklı olarak Sayın Başkanın tutumu aleyhine söz aldık. Çünkü bu yöntemi siz burada olağan hâle getirirseniz o takdirde bu Parlamentoyu çalıştıramazsınız.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Siz yoklama istedikçe getireceğiz.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Kendinize de yazık edersiniz, Parlamentoya da yazık edersiniz, milletimize de yazık edersiniz diyorum.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Siz yoklama istedikçe getireceğiz, bütün komisyonlarda yapacağız.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Bu yanlıştan bir an önce dönmenizi tavsiye ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, burada beraber mesai arkadaşlığı yaptığımız, kendi konularına hâkim olan arkadaşlarımızdan da rica ettim ben, İç Tüzük'ün 87'nci maddesi açık: Komisyonun katıldığı önerge üzerinde konuşma yapmak veya gerekçe okutmak mümkün değildir. Nitekim, Meclisin uygulaması da bu yönde gelişmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.45

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114'üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

BAŞKAN - 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Grup Başkan Vekillerine ayrı ayrı teşekkür ettiğine ve Grup Başkan Vekilleriyle aldıkları karara ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Grup Başkan Vekillerimizin her birisine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Elbette her Grup Başkan Vekilimizin kendi siyasi düşüncelerini, kendi kurumsal yapısını onurlu bir şekilde temsil ettiğine ben şahidim ancak çalışmalarımızı hızlandırmak ve yarın prensip olarak... Grup Başkan Vekillerimizle birlikte karar altına aldık, yarın saat 21.00'de tamamen konularımızın görüşüleceği bir şeye de karar vermiş olduk.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım, grup önerilerinin de olmayacağını hatırlatın.

BAŞKAN - Evet, Grup Başkan Vekillerimizden de rica ettik, yarın grup önerileri de olmayacak.

Murat Emir Bey güzel bir şey söyledi içeride; elbette, nezaketi kaçırmadan, diyaloglarımıza da dikkat ederek bu süreci tamamlama noktasında da görüşlerini paylaştığı için kendisine de teşekkür ediyorum.

Turhan Çömez Bey'e teşekkür ediyorum.

Sezai Bey'e teşekkür ediyorum.

İçimizde, Rektörlük yapmış, çok değerli düşüncelerinden her zaman istifade ettiğimiz Sayın Filiz Kılıç Başkanımıza teşekkür ediyorum.

Adalet Bakanlığında örnek bir mücadele ortaya koymuş Değerli Bakanımız Abdulhamit Gül'e teşekkür ediyorum. Bir dakika beyler, ya biz de ister istemez bir stres yaşıyoruz, gözünüzü seveyim. Ama her yazdığı yazıyı, her düşüncesini uzun süredir... Belki de burada, benim ilk milletvekili olduğum zamandan hiçbir milletvekili yok burada, o günden beri siyasetin içindeyim.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) - Başkanım, Hititlerden beri siz varsınız(!)

BAŞKAN - Allah her siyasi partiye Mehmet Emin Ekmen gibi değerli bir vekil nasip etsin; düşüncelerinden çok istifade ediyorum, sağ olasınız.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Allah senin gibi de Başkan nasip etsin be!

BAŞKAN - Cemal ağa, buna bir şey demem yani.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

BAŞKAN - 13'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Necmettin Çalışkan	Elif Esen
Mersin	Hatay	İstanbul
Mehmet Atmaca	Selçuk Özdağ	Birol Aydın
Bursa	Muğla	İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Mahmut Dindar	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Mardin	Van	Siirt
Gülderen Varli	Celal Fırat	
Van	İstanbul	

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Birol Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, günlerdir kamuoyunda ne konuşuluyor? En düşük emekli aylığı ne kadar olacak? Haftalarca gazetelerde yazılıp çizildi, ekranlarda tahminlerde bulunuldu, günlerdir de Meclis gündeminde bu konu var. Sonunda dağ fare bile doğurmadı, sinek doğurdu. İşte, konuştuğumuz rakam bu, değerli arkadaşlar; 120 hatta 120 de değil günlük 118,5 lira emeklilere reva gördüğümüz, verdiğimiz. Allah aşkına, emeklilerimize şunu teklif etmek, bunu günlerce konuşmak, yetmez, âdeta müjde gibi takdim etmek utanılacak bir durum değil mi? Emekliye 23,5 bin lira vermek yirmi üç buçuk yıllık iktidar için utanılacak bir şey değil mi?

Değerli milletvekilleri, bu rakam aslında ekonomik bir krizi değil ahlaki bir krizi işaret etmektedir. Zira bir ülkede milyonlarca emekli aç yatarken iktidar sahipleri tok yatıyorsa ve bundan da hiçbir rahatsızlık hissetmiyorsa sorun ekonomik değil ahlakidir. Üstüne, bir de aç yatanın aç yattığı inkâr ediliyorsa, aç yatana aslında aç olmadığı hem de pişkince söyleniyorsa ahlaki krizin çok ötesinde artık

ahlaki bir çöküş yaşadığımızın ispatı olmaktadır. Burada kaybedilen şey, değerli arkadaşlar, utanma duygusudur; en tepeden en aşağı kademeye kadar utanma duygusu yitirilmiştir, esef verici bir durum. Yoksa Türkiye gibi bir ülkede emekliler için bu rakamın konuşuluyor olması utanılması gereken bir şeydi ama bugün olduğu gibi utanılmıyorsa, en ufak bir mahcubiyet hissedilmiyorsa, bir kez daha altını çiziyorum, bu sorun ekonominin değil ahlakın sorunudur.

Değerli arkadaşlar, ayrıca siz yapmak isteyip de yapamamış değilsiniz. Siz emeklileri rahatlatmak isteyip de yapamamış değilsiniz, siz başaramadınız değil niyet etmediniz, niyet. Biz "Kaynak var." diyoruz ve siz "Kaynak yok." diyorsunuz. Öyleyse, kaynağın neden olmadığını neden konuşmuyoruz? Çünkü siz yaşanan problemin nedenlerini açıklamayı ile sonuçlarını sıralamayı bilerek ve isteyerek birbirine karıştırıyorsunuz. Bilinmelidir ki eğer emekliye gelince kaynak yokluğundan bahsediliyorsa, altını çizerek söylüyorum, belli ki bu, birilerinin kaymak bolluğundan kaynaklanmaktadır. Milyonların yoksulluğunun sebebi bu birkaç bin kaymakçının doymak bilmeyen hâlidir, durumudur.

Değerli milletvekilleri, anlaşılan o ki iktidar önümüzdeki seçimler için masabaşında ve mahkeme salonlarında yaptığı çoklu denklemlere emeklileri dâhil etmemiştir, etmeyecektir. Anlaşılan, Adalet Bakanlığı seçimlere kadar Hazine ve Maliye Bakanlığının yükünü epeyce hafifletecek; anlaşılan, yirmi dört yılın sonunda denizi de tükettiğiniz için bu dönem seçim ekonomisi yerine seçim yargısı marifetiyle bir süreç yürüteceksiniz ama ben iktidarda bulunan arkadaşları uyarmak isterim, emekli seçim aritmetiği sandıktan döner. Emekliye reva gördüğünüz işte bu 120 lira var ya, seçim kazanma aritmetiğinde en başa yazdığınız Trump denklemini de yargı matematiğini de bozar ve bozacaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Siirt Milletvekili Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş.

Buyurun Sayın Sarıtaş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu saatinde burada hâlâ bir umut "Bir şeyler değişir mi?" diye oturan, mücadele eden, bu Mecliste halkın iradesini temsil eden bütün vekilleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün bu kürsüden, bir kez daha, adaletin, hukukun ve vicdanın neden bu ülkede her geçen gün biraz daha aşındığını konuşmak zorundayız. Neden mi? Çünkü hukuk, iktidarın işine geldiğinde işletilen, işine gelmediğinde askıya alınan bir araca dönüştürülmüştür; hepimiz az önce canlı olarak yaşadık bunu maalesef. Geçtiğimiz günlerde yaşamını yitiren Abdulalim Kaya yıllarca cezaevinde tutuldu, tedavi hakkına zamanında erişemedi, tahliye olduğunda da maalesef artık çok geçti, yaşamını yitirdi. Yine, beyin kanaması geçirip günlerce yoğun bakımda kaldıktan sonra yeniden cezaevine gönderilen Mehmet Şirin Çelik'in durumu da aynı anlayışın sonucudur. Ağır hasta mahpusları cezaevinde ölüme terk eden bu anlayışın adı hukuk mudur, adalet midir, buradan sizlere sormak isterim. Kadın tutsaklar bakımından da tablo farklı değildir hatta daha ağırdır. Hasta kadın mahpuslar yaşam hakkı ile cezaevi koşulları arasında sıkıştırılırken TJA eski Sözcüsü Ayşe Gökhan hakkında yeniden yargılamada verilen ağır hapis cezası ve tutukluluğunun devamına ilişkin kararda yargının nasıl bir baskı mekanizmasına dönüştürüldüğünü bir kez daha hepimiz görmüş olduk. Hasta tutsakları ölüme terk eden, kadın siyasetçileri cezalandırmayı sürdüren bir anlayışın topluma vereceği tek şey daha fazla adaletsizlik, daha fazla güvensizliktir. İşte, bugün önümüzde bulunan kanun teklifi de aynı zihniyetin ürünüdür çünkü mesele hiçbir zaman hukuk değildir; mesele, hukukun kimin için, ne zaman ve nasıl uygulandığıdır. Üstelik bu düzenleme kamu ihale sistemindeki gerçek sorunları çözmemektedir. Kamu İhale Kanunu iktidarınız döneminde onlarca kez değiştirilmiş, sayısız istisnayla işlevsiz hâle getirilmiştir. Kamu

kaynaklarının belli şirketlere nasıl aktarıldığını, pazarlık usulünün nasıl kural hâline getirildiğini artık bu ülkede bilmeyen hiçbir vatandaş yok maalesef ama sıra, belediyelerin halka ekmek, ulaşım, su ve sosyal hizmet sunan şirketlerine gelince birden rekabetten, şeffaflıktan ve bilmem neyden, neyden dem vurur iktidar vekilleri. Büyük müteahhitlere, enerji şirketlerine ve iktidara yakın sermaye çevrelerine tanınan ayrıcalıklara dokunmuyorsunuz, halkın belediyelerini ise yeni kısıtlamalarla kuşatıyorsunuz. Bu, açık bir çifte standart değil de nedir diye sormak isterim burada yine. Tercihiniz yine halktan yana değil sermayedardan, yandaştan yana oluyor maalesef.

Bu düzenlemeyi kayyım rejimden bağımsız ele almak mümkün değil arkadaşlar. Seçilmiş belediye eş başkanlarını görevden alıp yerine kayyumlar atadınız, belediyelerimizi gece gündüz müfettişlerle denetlediniz. Peki, ya aynı denetimi kayyımlara uyguladınız mı? Kürtçede derler ya "..."[2] Bir gün denetlemediniz; yaptıkları israfı, çaldıkları rantı, yedirdikleri şeyin hiçbirini sorgulamadınız ama biz gerçek bir kamu ihale reformundan yana olduğumuzu her defasında ifade ettik, bir kez daha ifade edelim: Gerçek reform, yandaş sermayeye tanınan ayrıcalıkları koruyup yerel yönetimleri cezalandırmak değildir, gerçek reform... Dolayısıyla sizin bu yaptığınız "reform" adı altında ki değişiklikler işiniz bitince değişiyor; işiniz tekrar hasıl olunca, bir şeye ihtiyacınız olunca resmî şeyle tekrar değişiyor maalesef yani sizin canınız ne isterse salt çoğunluk sizde olduğu için, ilkel çoğunluk sizde olduğu için -çünkü demokrasiden bahsetmek mümkün değil- hemen kanuna başvuruyorsunuz; tekrar, zamanı gelince değiştiriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - Gerçek reform, kamu kaynaklarını halkın yararına eşit, adil ve şeffaf kurallarla yöneten demokratik bir ihale düzenlemesi olmalıdır diyorum. Bu nedenle, bu ve benzeri getirdiğiniz; halkın yararına olmayan, kamunun yararına olmayan hiçbir teklife "Evet." demedik, demeyeceğiz.

Mücadelemizi buradan bir kez daha devam ettireceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Burak Dalgın
Bursa	Bursa	Balıkesir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Mehmet Akalın	Turhan Çömez
İstanbul	Edirne	Balıkesir

[2] *Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.*

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Tahsin Ocaklı	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Mahmut Tanal
Rize	Manisa	Şanlıurfa
Mehmet Tahtasız	Cavit Arı	Ümit Özlale
Çorum	Antalya	İzmir
	Murat Çan	
	Samsun	

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Hasan Toktaş.

Buyurun Sayın Toktaş. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; buradan sizlere Bursa Yenişehir Belediyesinde gerçekleşen büyük bir imar rantı girişiminin anatomisini anlatacağım. Belediye Meclis Üyelerimiz Ömer Silahlı ve Avukat Ali Çağrı Sal'ın gündeme getirmesiyle girişim aşamasında kalacağını umduğumuz bu milyarlık imar rantının baş aktörü Belediye Başkanı Ercan Özel'dir. Buradan Ben AK PARTİ Bursa İl Başkanı Davut Gürkan, Bursa Büyükşehir ve Yenişehir Meclis üyeleri, Büyükşehir Başkan Vekili, Bursa AK PARTİ milletvekilleri, AK PARTİ Grubu; sizlere bu anlatacaklarımı ister bir uyarı olarak alın ister kamu yönetimi bu uyarılarımı bir ihbar olarak kabul etsin, yolsuzluk yapıldığı iddiasıyla sizler, muhalefet belediyelerini silkeleyen ve çöken sizler buyurun, kendi belediyenize de gereğini yapın da görelim.

Evet, sayın milletvekilleri, bu Ercan Özel İYİ Parti'den seçilmiş bir Belediye Başkanıdır. Mart 2025'te Yenişehir'de doğrudan bana yeni bir bölgenin imara açılacağını, imara alacaklarını ve bir firmayla bu çalışmaları yürüteceklerini, firmanın vatandaşlarla muhatap olacağını ve vatandaşlardan arsa bağışı talebinde bulunacaklarını ancak imar müdürünün bu yapılacak sözleşmeyi imzalamadığını söyledi. Ben de kendisine bu işin kesinlikle yanlış olduğunu, bu metodun firmaya Belediye Meclisi yetkilerini devretmek gibi bir şey olduğunu, yolsuzluğun önünün açılacağını ve imar müdürünün bu sözleşmeyi imzalamayarak aslında çok doğru yaptığını ve bu usulle de kesinlikle gidilmemesi gerektiğini ifade ettim. Peki ne oldu? Ercan Özel Nisan 2025'te İYİ Partiden istifa ederek AK PARTİ'ye katıldı, o sözleşmeyi imzalamayan imar müdürünü de görevden aldı. Ardından ne oldu? AK PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisi Belediye Meclis üyeleri dâhil olmak üzere, Belediye Meclisinin bilgisi olmaksızın Ankara menşeli bir planlama firmasıyla 1.600 hektarlık alana yönelik kentsel dönüşüm strateji belgesi hazırlanması ve 800 hektar alanda 1/5.000 ölçekli revizyon nazım imar planıyla 1/1.000 ölçekli revizyon uygulama imar planı işlerini ihale etti iki sözleşmeyle ve burada da tek imza kullanarak ihale etti. Peki, bunları nasıl ihale etti? Tabii ki adrese teslim, doğrudan alım metoduyla ihale etti. Sayın Başkanım, her bir ihale 800 bin lira bedelle yani 1.600 hektar kentsel dönüşümle alakalı, 800 hektar revizyon imar planıyla alakalı. Normalde araştırdım, Oda fiyatları bunun onlarca katı ama "Piyasada bu işler kaç liraya gidiyor?" diye sorduğumda aşağı yukarı 5 katı fiyata normalde yapılması gereken işler. Peki, neden beşte 1 fiyatına gitti bu işler? Bursa'da onlarca planlama firması varken neden Ankaralı bir firmaya verildi? İşte, dananın kuyruğu da burada kopmaktadır Eş zamanlı olarak Ercan Özel'in bilgisi dâhilinde olduğunu bildiğim bir firma vatandaşlarla görüşmeye başlıyor ve vatandaşlara yerlerinin imara girmesi için pazarlık yaparak sözleşme teklifinde bulunuyor. Yolsuzluk ve rant girişiminde

aslında Belediyenin yol vermesiyle bu firma eliyle -şu haritada görülen sarı alan, imara girmesi muhtemel bölgedir burası- hazırlanan sözleşmede Belediye Başkanı ve firma vatandaşa aynen şunu taahhüt ediyor: Örneğin, sözleşme öncesi arazi yüz ölçümü 10 bin metrekare ise arsa sahibine kalacak net imar parseli 5 bin metrekaredir. Düzenleme ortaklık payının 4 bin metrekare olması durumunda bin metrekaresini, 3.500 metrekare olması durumunda ise 1.500 metrekaresini bağış yoluyla vatandaştan alacağını talep ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

HASAN TOKTAŞ (Devamla) - Burada doğru bir uygulamayla Belediyenin elde etmesi muhtemel 1,5 milyar liralık geliri cebe indirme girişimi vardır. Allah'tan Meclis üyelerimiz Ömer Silahlı ve Ali Çağrısal son Meclis toplantısında bu yolsuzluk operasyonunu Meclisin ve kamuoyunun gündemine taşımışlardır. Ercan Özel önce inkâr etmiştir ancak tek başına firmayla imzaladığı sözleşme önüne konulunca zımnen kabul etmek zorunda kalmıştır. Ümit ederim ki bu operasyon bu vesileyle son bulur. Bütün bu bilgilendirmelerimi ve uyarılarımı siyasi kimliğimin yanında otuz beş yıllık bir harita mühendisi ve konunun uzmanı olarak yapıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN TOKTAŞ (Devamla) - Siyaseten AK PARTİ'yi, hukuken ise bağımsız olmasını çok arzu ettiğimiz yargıyı gereğini yapmaya davet ediyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Samsun Milletvekili Sayın Murat Çan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sizi ve değerli milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz torba yasanın 12'nci maddesi hakkında konuşacağım. Bu madde, turizm sektöründe çalışanların 2026 yılı Mayıs-Aralık dönemine ilişkin sigorta primlerinin bir kısmının İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmasını öneriyor.

Öncelikle açık bir ilkeyi vurgulamak gerekiyor: Devlet, ülke ekonomisi ve istihdam açısından stratejik öneme sahip sektörleri destekleyebilir, desteklemelidir de. Turizm sektörü, sanayi, tarım ve katma değer üreten tüm sektörler buna dâhil edilmelidir çünkü bu alanlara verilecek teşvikler üretimi ve istihdamı aynı oranda artırmaktadır ancak bu desteğin kaynağı devletin hazinesi olmalıdır, İşsizlik Sigortası Fonu olmamalıdır. Bunu işçinin, emekçinin kara gün akçesi olarak İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılamak yerine hazineden karşılamalısınız. Hazineniz boş çünkü sadece şu teklifin 1'inci, 10'uncu ve 19'uncu maddelerinde Akkuyu için getirdiğiniz ayrıcalıklar tam 5 milyar dolar ayrıcalık sağlıyor, avantaj sağlıyor, hazineye eksi 5 milyar dolar sağlıyor.

Peki, maddenin etki analizini yaptığımızda yüzde 4,6'ya tekabül eden bu turizm teşvikiyle ilgili konu kaç lira? 5 milyar 360 milyon lira civarında bir ödeneğe tekabül ediyor. Yani az önce bahsettiğim, hazineden yabancı ülkelere aktardığınız -az önce "kıyak" denildi ama- diyet ödemek için aktardığınız paranın elli de 1'i. Bunu da kamuoyunun vicdanına ve bilgisine sunuyorum. Az önce söylediğim gibi, bu tutar sektörün toplam çalışan maliyetinin yaklaşık yüzde 4,6'sına denk gelmektedir. Yani burada yapılan şey "sınırlı bir katkı" adı altında işçinin alın teriyle oluşmuş bir kaynağı sistematik biçimde başka amaçlara yönlendirmektir. Daha çarpıcı olan ise turizm emekçisi yıllarca işsizlik sigortası primi ödese

de bundan faydalanamıyor çünkü en fazla yedi ay çalışıyor. Bu İşsizlik Fonu'ndan faydalanabilmesi için 600 gün tamamını ardışık bir şekilde çalışarak prim ödemesi gerekiyor. Bunu sağlayan turizm işçisi neredeyse yok.

Büyük ölçüde sezonluk istihdam üzerine kuruludur turizm sektörü, yedi aydır ortalama çalışma süresi, on iki ay boyunca primi ödenen işçi neredeyse yoktur. Bu tablo ortadayken çözüm ne olmalı? Emekçinin erişemediği bir fondan sektörün büyük oyuncularına kaynak aktarmak yerine hazineden turizm sektörüne doğrudan destek vermek gerekir. Bizim tutumumuz nettir, eğer turizm sektörü desteklenecekse bunun yükü hazine tarafından üstlenilmelidir. Otelci, turcu Bakan madem kendi sektörünü bu kadar önemsiyor, o hâlde mensubu olduğu Kabineyi, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'i, asıl patronu olan Erdoğan'ı ikna eder, teşviki hazineden öder. Böylece hem sektör desteklenir hem de İşsizlik Sigortası Fonu asli amacına uygun hizmet etmiş olur.

Değerli milletvekilleri, turizm sektörü gerçekten desteklenmek isteniyorsa bu tür geçici ve yanlış kaynaklı düzenlemeler yerine yapısal sorunlara odaklanmak gerekir. Bugün, sektörde çalışanlar düşük ücret, güvencesiz çalışma ve kayıt dışılık sorunlarıyla karşı karşıyadır. Çözüm, asgari ücretin insanca yaşam koşullarına uygun hâle getirilmesi, sendikal örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılması ve denetimlerin etkin biçimde yapılmasıdır, sezonluk istihdamdan kaçınılmasıdır, bunun sektör hâlinde devlet politikası olarak kullanılması gerekir.

Sonuç olarak, işçinin fonu işçi içindir diyoruz. Bu ilkeyi aşındıran her düzenleme sosyal devlet anlayışını zedeler diyoruz. Gelin, bu yanlıştan dönün, İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacı dışında kullanmayın, turizm sektörünü de doğru ve kalıcı politikalarla destekleyin diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MURAT ÇAN (Devamla) - Şimdi, seçim bölgem Samsun'un Havza ilçesi 12 Mayısta büyük bir sel felaketi yaşadı. Yine bu kanun teklifiyle çok yakından alakalıdır; devlet, devlet olma bilincini Havza'da iki ayı aşkın süredir -iki buçuk ay oldu- göstermemektedir. 400 iş yeri doğrudan, dolaylı olarak da bin iş yeri bu selden etkilenmiştir. Devlet "Ben bu zararı ödeyeceğim." diye söz vermiştir. Burada, bütün gruplar bir araya geldik muhalefet olarak, dedik ki: "Bu bölgeyi, Havza'yı afet bölgesi ilan edin." Yapmadınız. "Milletin parasını vereceğiz." diye söz verdiniz, bunu da vermediniz.

ERSAN AKSU (Samsun) - Verdik, verdik.

MURAT ÇAN (Devamla) - Onu gelin burada anlatın, sataşarak değil.

Geçtiğimiz hafta Havza'daydım, 30 milyon lirayı aşkın zararı olan esnaf hâlâ kendisinin devlete müracaat etmesini, zararının karşılanmasını bekliyor diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.45

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.45

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114'üncü Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 24 Temmuz 2026 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

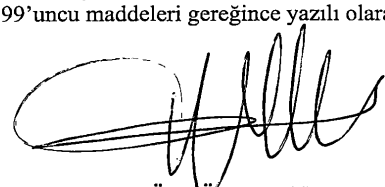
Kapanma Saati: 22.47

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, THK bünyesinde bulunan yangın söndürme uçaklarının satışı için yapılan ihaleye ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46244)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 30.06.2026

Av. Hasan ÖZTÜRKMEN
Gaziantep Milletvekili

Türk Hava Kurumu (THK) bünyesinde yıllardır faaliyet gösteren yangın söndürme uçaklarının satışı için 2025 yılında ihaleye çıkıldığı bilinmektedir. Dünya çapında orman yangınlarıyla mücadelede etkili biçimde kullanılan bu uçaklar, Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde de orman yangınlarıyla mücadelede uzun yıllar kullanılmıştır. THK bünyesindeki yangın söndürme uçakları satılmak istenirken diğer yandan Orman Genel Müdürlüğü, söz konusu THK uçaklarının aynı ya da benzeri modellerde yangın söndürme uçağı ihaleleri açtığı görülmektedir.

Diğer yandan, yaz sıcaklarının tehlikeli boyutlara ulaştığı bu dönemde yangın söndürme filomuzun durumu da merak konusu olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Türk Hava Kurumu (THK) bünyesinde bulunan yangın söndürme uçaklarının satış ihalesi nasıl sonuçlanmıştır? THK bünyesindeki kaç uçak hangi fiyatlarla satılmıştır? Bunların marka, model ve yaşları kaçtır?

2- Orman Genel Müdürlüğü bünyesine satın alma ya da kiralama yöntemiyle 2025 ve 2026 yıllarında kaç uçak temin edilmiştir? Bunların marka, model ve fiyatları nedir? Orman Genel Müdürlüğü uçak filosunda kaç adet uçak, kaç adet helikopter vardır?

3- Orman Genel Müdürlüğü, THK'ya ait uçakları almayı ya da kiralamayı planlamakta mıdır? THK uçaklarının bakımını üstlenmeyi ve kullanmayı düşünmekte midir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-396126
Konu : Soru Önergeleri-397

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 17.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1893024 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Gaziantep Milletvekili Sayın Hasan ÖZTÜRKMEN tarafından verilen 7/46244 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Tarım ve Orman Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

2.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, çevre protestolarına katılan bazı kişilere adli ve idari yaptırım uygulandığı iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/46319)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Türkiye'de ormanları, su varlıklarını ve doğal varlıkları savunan yurttaşlar, sıklıkla adli ve idari yaptırımlarla karşı karşıya kalmakta, anayasal haklarını kullanırken kriminalize edilmektedir.

Muğla İkizköy'de Akbelen Ormanı'nı savunan Esra Işık, kamulaştırma kararı verilen alanlardaki bilirkişi işlemlerini protesto etmesinin ardından 31 Mart'ta tutuklanmış, 42 gün boyunca özgürlüğünden mahrum bırakılmış ve ailesinden, yaşadığı yerden kilometrelerce uzağa, İzmir Kadın Kapalı Cezaevi'ne gönderilmiş, yalnızlaştırılmış ve etrafında örülen dayanışmadan koparılmıştır. Benzer şekilde, Marmaris Kızılbük'teki Milli Park projesine karşı mücadele yürüten Halime Şaman'ın engelli aylığı kesilmiştir. Görülüyor ki ekoloji mücadelesi veren yurttaşlar ekonomik baskı ve güvencesizleştirme politikalarıyla sindirilmeye çalışılmaktadır.

Bu pratikler yalnızca yerel değil, uluslararası boyutta da tepki çekmektedir. Son olarak Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Konseyi bünyesindeki 8 ayrı raportör ve çalışma grubu, hükümete gönderdikleri resmi yazıyla, Esra Işık ve Halime Şaman'a yönelik idari ve adli süreçler hakkında kapsamlı bir açıklama talep etmiş, çevre savunucularına yönelik bu uygulamalardan "derin endişe" duyduklarını kamuoyu ile paylaşmışlardır. Ekolojik yıkıma karşı ortak yaşamı ve dayanışmayı savunan yurttaşların cezalandırılması, sadece bugüne değil, geleceklerine de sahip çıkmak isteyenleri tedirgin etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Esra Işık'ın tutuklanmasının ve ikamet ettiği şehre uzak bir cezaevine sevk edilmesinin hukuki gerekçeleri nelerdir? Bu sevk kararı ile ekoloji savunucularının dayanışma ağlarından koparılarak tecrit edilmesi mi hedeflenmiştir?
2. Esra Işık'ın gözaltına alınması sırasında evlerinde kimse olmadan değer tespit işlemi yapılmasının hukuki dayanağı nedir? Kişinin kendisi veya müvekkili olmadan değer tespiti yapan kişiler hakkında yasal bir işlem yapılmış mıdır?
3. Marmaris'te doğal varlıkları savunan Halime Şaman'ın engelli aylığının kesilmesine dayanak oluşturan idari işlemler nelerdir? Anayasal protesto hakkını kullanan yurttaşların sosyal güvencelerinin ellerinden alınması, kurumsal bir yıldırma politikası olarak mı uygulanmaktadır?
4. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi raportörleri tarafından hükümetinize gönderilen ve Esra Işık ile Halime Şaman'ın durumlarını gündeme getiren resmi yazıya herhangi bir yanıt verilmiş midir? Verildiyse, bu yanıtın içeriği nedir?

5. Akbelen ve Marmaris Milli Parkı çevresinde, bölgenin su varlıklarını ve orman ekosistemini doğrudan tehdit eden sermaye projelerinde, yöre halkının katılım ve rıza süreçleri neden işletilmemektedir?
6. Doğayı ve insan haklarını savunan yurttaşların hiçbir ekonomik, adli veya idari baskıya maruz kalmadan seslerini duyurabilmeleri için almayı planladığınız güvence adımları nelerdir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-396129
Konu : Soru Önergeleri-398

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 17.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1894220 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, İzmir Milletvekili Sayın İbrahim AKIN tarafından verilen 7/46319 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar başta Adalet Bakanlığı olmak üzere diğer bakanlıkların görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı